

คู่มืออาจารย์ ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา 2561-2562

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
<http://www.eqd.cmu.ac.th>

จริยธรรมของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- คณาจารย์พึงประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมให้เป็นผู้สมควรแก่การยกย่อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาและประชาชน
- คณาจารย์พึงอุทิศตนเพื่อนักศึกษาและการศึกษา
- คณาจารย์พึงถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา และเพื่อนร่วมงาน โดยไม่ปิดบัง
- คณาจารย์พึงสอนและอบรมนักศึกษาให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย และ ศีลธรรมอันดีของสังคม การสอน หรือการอบรมนักศึกษาเพื่อให้กระทำการ ที่รู้ว่าเป็นผิดกฎหมายหรือฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง เป็นการกระทำผิดจริยธรรมที่ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- คณาจารย์พึงมีคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา กรุณา มีความยุติธรรมต่อนักศึกษา
- คณาจารย์พึงปฏิบัติงาน โดยใช้เสรีภาพทางวิชาการในทางที่สุจริต รับผิดชอบ ปราศจากการครอบงำด้วยอิทธิพล หรือผลประโยชน์อื่นใด
- คณาจารย์ต้องปฏิบัติหน้าที่วิจัยอย่างมีจริยธรรมนักวิจัย
- คณาจารย์พึงรับใช้สังคมด้วยการสร้างผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
- คณาจารย์ที่ได้รับอนุมัติให้ไปเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ศึกษา ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัยพึงปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนที่เกี่ยวข้อง เรื่องดังกล่าวโดยเคร่งครัด

ข้อมูลจากข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ว่าด้วยประมวลจริยธรรมผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2554

ประกาศ ณ วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

**คู่มืออาจารย์
ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา 2561-2562**

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทนำ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนองตอบความต้องการกำลังคนของประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งมุ่งพัฒนาและขยายโอกาสทางการศึกษาให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางรวมความเป็นเลิศทางวิชาการ

ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อออกไปพัฒนาประเทศชาติ และเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามปณิธานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ว่า บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พึงฝึกฝนในการฝึกตน เป็นผู้รู้จริง คิดเป็น ปฏิบัติได้ สามารถครองตนครองคน และครองงาน ด้วยมโนธรรม และจิตสำนึกต่อสังคม

ในกระบวนการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น อาจารย์นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะอาจารย์นอกจากจะมีภาระหน้าที่หลักคือ งานสอนแล้ว ยังมีการทำวิจัย เขียนตำรา บทความทางวิชาการ และในอีกบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญคือ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะเพื่อทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือ แนะนำนักศึกษา ทั้งด้านการศึกษา

ด้านวิชาการ วิชาชีพ ช่วยดูแลนักศึกษาในเรื่องการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตร และแผนกำหนดการศึกษา การใช้บริการสวัสดิการ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษา ตลอดจนการแนะนำการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข จนสำเร็จการศึกษา และได้รับประโยชน์จากมหาวิทยาลัยมากที่สุดตลอดเวลาที่เป็นนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นผู้ชี้แนะและให้คำรับรองการตัดสินใจของนักศึกษาให้อยู่ในขอบเขตแนวทางอันเหมาะสม รวมถึงการมีส่วนร่วมทำให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของมหาวิทยาลัย ที่มีส่วนผลักดันนักศึกษาให้สำเร็จการศึกษา เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้ตามที่มหาวิทยาลัยมุ่งหวังไว้

1 สิงหาคม 2561

.....

สารบัญ

บทนำ	หน้า
อาจารย์ที่ปรึกษา...บทบาทที่ท้าทายในการสนับสนุนการผลิตบัณฑิต รองศาสตราจารย์ ภญ.อุษณีย์ คำประกอบ (รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและพัฒนาคุณภาพองค์กร)	1
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมืออาชีพและมีความสุข ศาสตราจารย์ พญ.นพทัญ วงศ์ปาริณย์ (ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์)	7
การพัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม แบบหวานพีชแค้แอบหวังผล (อยู่นะจะ) อาจารย์ชัยณรงค์ เหลืองวิสัย (ผู้ช่วยคณบดีคณะนิติศาสตร์)	27
เด็กยุคใหม่ต้องรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณกุล (คณบดีคณะการสื่อสารมวลชน)	45
หนทางสู่ความสำเร็จของนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี วิจารณ์กุล (สาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์)	51
กองพัฒนานักศึกษากับบทบาทการเปลี่ยน “การ” ให้เป็น “พลัง” เรื่องน่ารู้จาก...กองพัฒนานักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	62
บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษากับปัญหาของนักศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับสำนักทะเบียนและประมวลผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร พิษยยา (รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและประมวลผล)	91
การติดต่อขอรับบริการของนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	96
ปัญหาของนักศึกษากับกฎหมายที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรรู้ : การละเมิดทางเพศกับความผิดอาญา วินัย และจริยธรรม นายอรรถ กันธิยะ (กองกฎหมาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)	117
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑	128

อาจารย์ที่ปรึกษา
...บทบาทที่ท้าทาย
ในการสนับสนุน
การผลิตบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ญญ.อุษณีย์ คำประกอบ
รักษาการแทนรองอธิการบดี
ฝ่ายวิชาการและพัฒนาคณาจารย์
.....

ก่อนอื่นขอขอบคุณฝ่ายส่งเสริม
การจัดการเรียนการสอน สำนักพัฒนาคณาจารย์
การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เชิญชวนให้
มีส่วนร่วมในการเขียนบทความเกี่ยวกับ
อาจารย์ที่ปรึกษา...บทบาทที่ท้าทายใน
การสนับสนุนการผลิตบัณฑิต ทำให้ได้มีเวลา
ย้อนนึกไปถึงวันวานเมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา
เมื่อมีโอกาสได้เข้ามาเป็นลูกจ้าง มข. รหัส 31
ที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ซึ่งทางคณะได้จัดให้อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน
ดูแลนักศึกษาประมาณ 10 คน โดยคณะ
จะจัดเวลาให้นักศึกษาทุกคนได้รู้จักและ

พบปะกับอาจารย์ที่ปรึกษาครั้งแรกในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ในสมัยนั้น บทบาทหนึ่งที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาคือ การแนะนำการลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องไปพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ท่านลงนามในใบลงทะเบียน ก่อนที่จะไปเข้าคิวยื่นลงทะเบียน ที่อาคารเรียนรวมตามวันเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ นอกจากบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการแนะนำการลงทะเบียนเรียนแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษา ยังมีหน้าที่ให้คำแนะนำการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การปรับตัวในการเรียน ในมหาวิทยาลัย รวมถึงติดตามและให้คำแนะนำการเรียนสำหรับนักศึกษา ที่มีผลการเรียนในกลุ่มอ่อนอีกด้วย ต่อมาในปีการศึกษา 2538 ได้กลับมา ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่คณะเภสัชศาสตร์ ในปีแรกคณะยังไม่ได้จัดให้อาจารย์ใหม่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาทันที โดยได้เริ่มทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาครั้งแรกในปีการศึกษา 2539 มีนักศึกษารหัส 3910... ในความดูแล 10 คน จำได้ว่าสนุกมากกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาน้อง ๆ นักศึกษาใหม่ อาจเป็นเพราะช่วงวัยที่ใกล้เคียงกันทำให้สามารถคุยกับนักศึกษาได้ทุกเรื่อง เวลาที่คุยกับนักศึกษาจะแทนตัวเองว่า “พี่” เสมอ ทำให้นักศึกษารู้สึกใกล้ชิด และกล้าที่จะมาพูดคุยและปรึกษา ในทุก ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องเรียนและชีวิตส่วนตัว โดยทุกภาคการศึกษาจะชวนนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลไปรับประทานอาหารร่วมกันเป็นประจำ ทำให้สนิทและคุ้นเคยกับนักศึกษาทุกคน ถือเป็นประสบการณ์ที่ดีมากของการเป็นอาจารย์คนหนึ่ง ที่ช่วยดูแลและแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา อีกหนึ่งประสบการณ์ที่ดีสำหรับการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคือ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาที่โอนย้าย คณะมาระหว่างทาง ซึ่งขณะนั้นทำหน้าที่ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการควบคู่ไปด้วย จึงได้รับมอบหมายให้ดูแลนักศึกษากลุ่มที่โอนย้าย ซึ่งต้องดูแลเป็นพิเศษในเรื่องของการวางแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในเวลาที่ไม่ช้าเกินไปนัก เป็นบทบาท ที่ท้าทายมาก แต่เป็นความภูมิใจที่ได้ดูแลนักศึกษาให้สำเร็จการศึกษาและ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานทุก ๆ คน มีนักศึกษาหลายคนในกลุ่ม

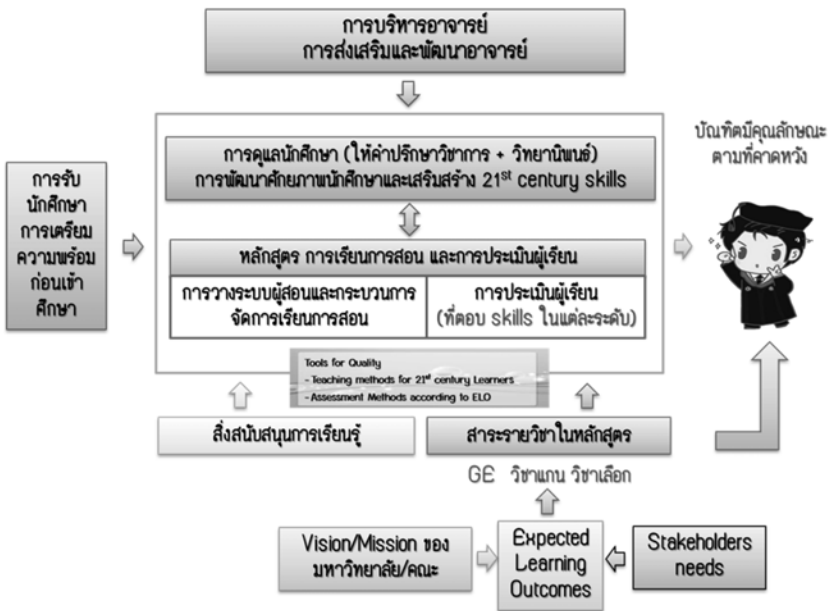
ดังกล่าว ยังคงติดต่อส่งข้อความขอบคุณและอวยพรเนื่องในโอกาสต่าง ๆ มาจนถึงทุกวันนี้

ที่เล่ามาข้างต้นเป็นประสบการณ์ดี ๆ ของการได้มีโอกาสทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งในมุมมองของการเป็นอาจารย์คนหนึ่งในมหาวิทยาลัย มีความเห็นว่า **“อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ และท้าทายในการสนับสนุนความสำเร็จของการผลิตบัณฑิต ซึ่งเป็นพันธกิจหลักที่สำคัญของมหาวิทยาลัย”** ในบทความนี้จะขอแนะนำเสนอ จากอีกมุมมองหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่กำกับดูแลงาน ด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยเริ่มจากแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ระยะเวลา 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์ตาม พันธกิจไว้ 3 ด้าน คือ 1) ผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม คุณภาพ และมีทักษะ การเป็นพลเมืองโลก 2) วิจัยที่เป็นเลิศ และ 3) บริการวิชาการที่เกิด ประโยชน์แก่สังคม ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะเวลา 12 (พ.ศ.2560 - 2564)

ยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม คุณภาพ และมีทักษะการเป็นพลเมืองโลก มีเป้าหมายเพื่อให้บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นคนดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งการที่มหาวิทยาลัยจะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือ ความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งระดับมหาวิทยาลัยและคณะ โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในหลากหลายด้าน ดังรูปที่ 2 ทั้งการหล่อหลอมผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ตลอดจนการดูแลให้คำปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ จากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามที่คาดหวัง

รูปที่ 2 องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิต

หากจะมองถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการสนับสนุนการผลิตบัณฑิตในยุคปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ทำทนายอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น รวมถึงพฤติกรรม การเรียนและการใช้ชีวิตของนักศึกษาที่แตกต่างจากในอดีต ความท้าทายที่สำคัญคือ **อาจารย์ที่ปรึกษาจะได้อย่างไรให้เข้าใจนักศึกษาได้มากที่สุด** โดยเข้าใจทั้งวิถีคิดและพฤติกรรม การเรียนและการใช้ชีวิตของนักศึกษา ซึ่งการจะเข้าใจนักศึกษาคงต้องเริ่มต้นจากการรับฟังนักศึกษ บ่อย ๆ เพื่อค้นหาปัญหา รวมไปถึงความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษา คำถามคือ เราควรรับฟังนักศึกษาด้วยวิธีการใด นี่เป็นสิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องค้นหาเพื่อให้ได้วิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักศึกษาในความดูแล การรับฟังนักศึกษาแต่ละคนอาจใช้วิธีการที่เหมือนหรือแตกต่างกัน นอกจากนั้น ในนักศึกษาบางราย การรับฟังจากผู้ปกครองอาจเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่สามารถได้ข้อมูลที่สำคัญเพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้ เมื่อได้ข้อมูลจากนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องแล้ว ประเด็นถัดมาคือ การนำข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนเพื่อตอบสนองและหาแนวทางสร้างความสัมพันธ์/ความผูกพันกับนักศึกษา

ช่องทางการรับฟังนักศึกษาในความดูแล อาจมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประชุมร่วมกับกลุ่มนักศึกษา การใช้แบบสอบถาม การรับฟังผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ขึ้นกับสถานการณ์และพฤติกรรมการตอบสนองของนักศึกษาแต่ละคน สิ่งสำคัญคือ การกำหนดเป้าหมายของการรับฟังให้ชัดเจนว่า ต้องการได้รับข้อมูลอะไรจากนักศึกษาบ้าง และเมื่อรับฟังแล้ว ควรประเมินต่อว่า ได้ข้อมูลตามเป้าหมายหรือไม่ หากไม่ได้ข้อมูลตามที่คาดหวังไว้ อาจารย์ที่ปรึกษาควรทบทวนว่า ช่องทางหรือวิธีการที่ใช้รับฟังศึกษานั้นเหมาะสมหรือไม่ เพื่อปรับปรุงช่องทางหรือวิธีการที่เหมาะสมต่อไป

สุดท้ายนี้ อยากฝากอาจารย์ทุกท่านไว้ว่า การทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นหนึ่งในบทบาทที่มีความสำคัญยิ่งในการสนับสนุนการผลิตบัณฑิต การเข้าใจนักศึกษา และดูแลให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างใกล้ชิด เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยหล่อหลอมให้บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นคนดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย

.....

เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
อย่างมืออาชีพ
และมีความสุข

ศาสตราจารย์ พญ.นทภัย วงศ์ปการันย์
ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

.....

ทางสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต้องการให้ดิฉันได้เผยแพร่บทความ เทคนิคการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษานำมาใช้กับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม โดยขอเป็นเทคนิคที่ใช้ได้ ใช้ง่าย ทำให้นักศึกษารู้สึกว่า เมื่อได้พูดคุยกับอาจารย์แล้ว อาจารย์เข้าใจตัวนักศึกษา เป็นที่พึ่งได้ ไม่ทำให้นักศึกษาเกรงกลัวจนไม่กล้าเข้ามาขอคำปรึกษา นอกจากนี้ยังอยากได้วิธีสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาที่ควรให้ความสำคัญ และติดตามเพื่อแก้ไขก่อนมีปัญหาก่อด้วย มูลเหตุนี้จึงเป็นที่มาของบทความนี้

เขียนเรื่องนี้ดิฉันเองก็หนักใจอยู่ เพราะหลายท่านที่กำลังอ่านบทความนี้อาจมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษานักศึกษามาอย่างโชกโชน ยิ่งยวดกว่าดิฉัน อาจถึงขั้นเอามะพร้าวหัวมาขายสวนก็ได้ แต่ดิฉันก็ยินดียิ่งที่สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาเห็นความสำคัญของมุมมองและประสบการณ์ของดิฉัน ซึ่งเป็นจิตแพทย์ เป็นครูแพทย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นครูที่ทำวิจัยด้านพฤติกรรมของนักศึกษามาตั้งแต่ยังไม่ได้บรรจุเป็นอาจารย์เสียด้วยซ้ำ อีกทั้งให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในความดูแลบ้าง ที่ไม่ได้อยู่ในความดูแลบ้าง ระดับปริญญาตรีบ้าง หลังปริญญาบ้าง เกี่ยวกับเรื่องในหลักสูตรบ้าง กิจกรรมเสริมหลักสูตรบ้าง และบางครั้งนักศึกษาของท่านก็มาเป็นคนไข้ของดิฉัน แม้ดิฉันจะไม่ได้จบทางด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา และไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญจิตวิทยาวัยรุ่น รวมถึงงานหลักของดิฉันก็ไม่ใช่อจิตวิทยาโรงเรียน

บทความนี้มีความจำกัดด้วยพื้นที่และรูปแบบ อาจไม่มีความสมบูรณ์พร้อม อย่างไรก็ตาม ดิฉันถือโอกาสนี้เป็นโอกาสดีที่จะได้แลกเปลี่ยน (อยู่ฝ่ายเดียว) กับท่าน นำเสนอเทคนิคที่ใช้ได้และเหมาะสมกับอาจารย์ที่ปรึกษาทุกระดับของประสบการณ์ คงจะพอทำให้เข้าใจในตัวนักศึกษา เป็นที่พึงให้นักศึกษาได้ ไม่ทำให้นักศึกษาเกรงกลัว และอยากเข้ามาปรึกษาท่านอีก ทั้งยังนำเสนอเทคนิคการสังเกตพฤติกรรมก่อนมีปัญหา สังเกตจากอะไร และสังเกตอย่างไร อย่างที่สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องการ

บทความนี้มีการยกตัวอย่างจากในชีวิตจริงของดิฉัน บางตัวอย่างก็นำมาจากหนังสือที่บังเอิญละม้ายกับเรื่องที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาจริง บางเรื่องก็เป็นเรื่องจริงแต่นักศึกษาสมมติ

บางทีการให้คำปรึกษาก็อาจไม่ใช่การให้คำปรึกษา

อาจารย์บางท่านรู้สึกว่าจะตั้งใจให้คำปรึกษาแต่กลับรู้สึกว่าไม่ได้ผล นักศึกษาไม่ยอมรับ นักศึกษาไม่ได้ทุกข์น้อยลง หรือตัวท่านเองก็ไม่ได้รู้สึกว่าจะประสบผลสำเร็จ อ่านตำราเทคนิคการให้คำปรึกษา (counselling techniques) เท่าใดก็ใช้จริงไม่ได้ หรือเข้าฟังการบรรยายแลมฝึกอบรม ก็รอบก็ยังทำได้ไม่ดี หรือไม่ได้ผลดีเมื่อเทียบกับอาจารย์ท่านอื่น ๆ เหตุหนึ่ง เป็นเพราะอาจารย์อาจจะหลงอักษรคิดว่า “เราจะต้องให้คำปรึกษา” หรือ “เราจะต้องเป็นที่ปรึกษา” ก็จะเกิดปัญหาตั้งแต่ “เราจะดีพอหรือไม่ หรือจะรู้มากพอหรือไม่ที่จะให้คำปรึกษา” หรือ “เราให้คำแนะนำไปตั้งมาก แต่นักศึกษาไม่ปฏิบัติตาม” หรือ “เราทำอะไรไม่ได้ เพราะเรื่องที่เขามาปรึกษาไม่เกี่ยวข้องกับเรา” ฯลฯ

อาจารย์ที่ปรึกษาใช้ตัวของอาจารย์เองเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้นักศึกษา ถ้าเป็นยาก็คือ “ยาใจชั้นดี”

การเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีต้องไม่เอาแต่ counselling แต่ใช้เทคนิค ร่วมกันทั้ง counselling techniques และ supportive psychotherapy (จิตบำบัดแบบประคับประคอง) ซึ่งการกระทำทั้งสองอย่างนี้คล้ายคลึงกัน ใช้เทคนิคใกล้เคียงหรืออาจจะซ้ำกัน มุ่งหวังผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน แต่ก็มีมีความเกี่ยวข้องกัน counselling มุ่งหวังให้เกิดคำแนะนำ หรือ แนะนำแนวทางการแก้ปัญหา ส่วน supportive psychotherapy มุ่งหวัง ความเบาลงของความทุกข์ใจ หากปัญหาไม่รุนแรงนัก ทุกข์ก็หมดไปได้ หรือหากปัญหารุนแรงหรือเรื้อรัง ทุกข์ก็เบาบางลง จึงเป็นประโยชน์ทั้งในราย ที่ทุกข์มากและที่ทุกข์น้อย ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อนักศึกษาได้รับคำปรึกษา หรือการแนะนำแนวทางการแก้ปัญหา ความทุกข์ใจก็อาจจะเบาตามหรือ หมดไป ส่วนบางรายเมื่อได้รับการบำบัดให้ความทุกข์ใจเบาลงหรือหมดไป ก็อาจจะเห็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ได้

สถานที่ควรเป็นอย่างไร

ควรเป็นที่ที่สงบ มีความเป็นส่วนตัว (เช่น ไม่มีบุคคลที่สาม ไม่มีคนเดินผ่านไปมา เป็นต้น) ควรเป็นส่วนตัวเพียงพอที่จะทำให้นักศึกษามีความรู้สึกอุ่นใจ แต่ไม่ควรจะเป็นส่วนตัวเกินไปจนนักศึกษารู้สึกไม่ปลอดภัยในสวัสดิภาพของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอาจารย์และนักศึกษาต่างเพศกัน บรรยากาศที่พบ (หากมีการนัดหมาย) ควรมีความเป็นมืออาชีพ เช่น ในห้องพักอาจารย์ เป็นต้น อาจารย์พึงระลึกไว้เสมอว่าปกติแล้วมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาแบบครูและศิษย์ (teacher-student relationship) แต่ในการให้คำปรึกษาทั้งสองคนจะมีความสัมพันธ์แบบผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา (counsellor-client relationship) เข้ามาแทนที่ ซึ่งต้องตระหนักและรักษาความสมดุลให้เป็นสัดส่วนอย่าปะปนจนสับสน

หลักในการให้คำปรึกษา

จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ประสบความสำเร็จและช่วยเหลือให้นักศึกษาได้จริงต้องรู้จักอย่างน้อย 3 อย่าง ได้แก่

1. รู้จักตัวเอง อาจารย์ที่ปรึกษาควรสำรวจตัวเองว่ามีดีอะไรให้นักศึกษาได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ ควรมองอัตลักษณ์ตัวเองให้ออกกว่ามีคุณสมบัติด้านบวกและด้านลบอย่างไร ด้านบวก เช่น ตั้งใจทำงานในหน้าที่ไม่ให้บกพร่อง มีศีลธรรม มีhiriโอดปเปะ มีความจริงใจ มีสัจจะเป็นคนประหยัด เป็นคนขยัน เป็นคนอดทน เป็นคนรอบคอบ เป็นคนที่เคยมีประสบการณ์แข่งขันมาหลายอย่างตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนชอบกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น ส่วนด้านลบ เช่น เป็นคนถือตัว โกรธง่าย ท้อถอยง่าย จิตใจไม่มั่นคง เป็นต้น

การมองตัวเองนี้สำคัญนัก อาจารย์บางคนมีปัญหามากกว่านักศึกษาเสียอีก และจัดการตัวเองก็ยังไม่ได้ เช่น ขาดงานแต่เอาเวลาไปอยู่กับครอบครัวบ้าง ไปทำธุระส่วนตัวบ้าง ขาดประชุม เอาเวลาราชการ

ไปหาประโยชน์ส่วนตัว อาจารย์บางคนก็มีปัญหาการเงิน หนี้สินล้นพ้นตัว ตัดสารเสพติด หรือแม้แต่กระทั่งทำผิดกฎหมาย เช่น ตัดการพนัน หรือ คอร์ปชั่น เป็นต้น สำคัญมากอย่างหนึ่งคือความจริงใจในการช่วยแก้ปัญหาให้เขา ความลับไม่มีในโลก นักศึกษาจะสามารถรู้สึกได้ว่าอาจารย์มีความจริงใจหรือไม่

2. รู้จักนักศึกษา การมองนักศึกษามีปัญหานั้นไม่เกิดประโยชน์ อย่าคิดว่านักศึกษาที่เข้ามาปรึกษาคือคนที่มีปัญหา หรือเป็นตัวปัญหา ปัญหาอาจเกิดจากคนในครอบครัว เพื่อนร่วมห้องของเขาที่มีที่ท่าไม่ยอมรับเขา เข้ากันไม่ได้ ซึ่งอาจจะเกิดพ่วงมาจากสาเหตุอีกหลายอย่าง เช่น การย้ายคณะ การมีโรคบุคลิกภาพแปรปรวน เป็นต้น

แต่นักศึกษาคือคนที่กล้าเดินเข้ามาพบอาจารย์ ยอมเดินมา เราควรชมเชยและคิดว่าดวงสมพงศ์กัน คิดว่านี่คือช่วงเวลาที่ดีที่สุดที่จะได้พิจารณาให้ถ่องแท้ว่าปัญหาคืออะไร ตามประสบการณ์พบว่า เรื่องเรียนมีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องชีวิตส่วนตัว

3. รู้จักโลกพอสมควร อาจารย์ควรเป็นผู้รอบรู้ (ingenuity) มีความเก่ง ฉลาดเฉลียว เก่งในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าต้องได้เกียรตินิยมจากประสบการณ์ของดิฉันนักศึกษาบางคนเรียนเก่งมาก บางคนก็ได้เหรียญเรียนดี และบางคนก็อายุมากกว่า ให้คิดเสียนักศึกษาก็ือนักศึกษา มีความอ่อนกว่า บ้างก็อ่อนด้วยวัย บ้างก็อ่อนด้วยประสบการณ์ อาจารย์ต้องมีอะไรบางอย่างหรือหลายอย่างที่รอบรู้กว่าเขา

เป้าหมายของการให้คำปรึกษา

1. เล่าเหตุการณ์หรือปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างมีข้อมูลเพียงพอ
2. บอกอาการที่เป็นความทุกข์ได้ ไม่ว่าจะผ่านทางร่างกายหรือทางจิตใจ

3. ในกรณีเป็นผู้ป่วยจิตเวช
  - 3.1 นักศึกษาสามารถเล่าอาการทางจิตเวชได้
  - 3.2 ร่วมมือในแผนการรักษาที่มีอยู่
4. เล่าและประเมินสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้
5. ยินดีพูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษาและหรือยินยอมให้มีการส่งต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หากมีข้อบ่งชี้
6. แสดงมุมมองเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือคนที่สร้างปัญหา ทั้งเรื่องทางบวกและทางลบได้
7. ยอมรับปัญหาและทำใจได้
8. ความคงที่ของอารมณ์
9. การกลับคืนสู่สภาพเดิม (resilience)
10. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลง
11. เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง
12. ปฏิบัติตัวถูกต้องตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล
  - 12.1 ปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสมตามกรอบของตนเองและสังคม
  - 12.2 มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและกิจกรรมทางสังคมอย่างเหมาะสม
  - 12.3 สร้างสัมพันธภาพได้เพิ่มขึ้น
  - 12.4 ร่วมกิจกรรมทางสังคมได้มากขึ้น

อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถช่วยให้ให้นักศึกษาเรียนรู้ที่จะก้าวไปข้างหน้า และตัดสินใจ หรือปรับเปลี่ยนตัวเองได้ในสถานการณ์ที่เกิดอย่างกะทันหัน หรือสถานการณ์ที่เรื้อรังได้ ดังนั้น สัมพันธภาพและความไว้วางใจเชื่อใจในอาจารย์เป็นสิ่งสำคัญ

นักศึกษาที่มาปรึกษาจะสำรวจอาจารย์เช่นกัน และจิตใต้สำนึกของเขาจะทำงานตลอดเวลาเพื่อทดสอบอาจารย์ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์แบบควบคุมพิชิต (control mastery theory) นักศึกษาจะทดสอบอาจารย์จนกว่าอาจารย์จะผ่านบททดสอบของเขา ซึ่งเขาจะรู้สึกปลอดภัยเพียงพอ

ที่จะปลดปล่อยความทุกข์ใจออกมาและกล้าแสดงอาการต่าง ๆ ออกมามากขึ้น

อาจารย์ต้องเข้าใจความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกัน และมีความเชื่อว่า เขาจะพ้นจากความรู้สึกนี้ได้ ต้องมุ่งหวังให้นักศึกษาได้ความรู้สึกที่ดีขึ้น แทนการทำให้เหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเปลี่ยนไป เช่น นักศึกษาสบายใจขึ้นและมีความหวัง หรือมีช่องทางที่จะแก้ไขได้ในอนาคต แม้ป็นนี้ต้องซ้ำขึ้น

ประโยชน์จากการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาที่ดี

1. ทำให้นักศึกษารู้สึกว่า มีคนที่เข้าใจ
2. นักศึกษาได้ระบายความรู้สึก (ventilation) เช่น ความเจ็บปวด ความโกรธ ฯลฯ
3. นักศึกษาได้ความภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem) กลับคืนมาอีกครั้งจากการสร้างความมั่นใจ (reassurance) การชมเชย (praise) การกลับสู่กิจวัตรประจำวันได้เช่นเคย และการรับรู้อย่างแท้จริง (reality testing) ว่าเขาต้องอยู่อย่างไรกับปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่

เทคนิคในการให้คำปรึกษา

1. Attentively/Active listening การฟังอย่างตั้งใจ การฟังอย่างใส่ใจ

ฟังให้มาก ฟังให้มีข้อมูลเพียงพอ อย่าเพียงได้ยิน การได้ยิน เป็นเพียงแค่คลื่นเสียงกระทบส่วนต่าง ๆ ของหู แล้ววิ่งเข้าไปเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้ากระตุ้นสมองแล้วรู้ว่า คนพูดพูดอะไร แต่การฟังต้องตั้งใจ ฟังเสียง คิดตามคำพูดที่ได้ยิน รู้สึกตามผู้พูดไปด้วย และใช้ปัญญาขบคิด พิจารณา การฟังน้อยด่วนสรุปแล้วให้คำแนะนำ หากยังมีข้อมูลไม่ครบถ้วน อาจารย์จะกล้าแนะนำได้อย่างไร แต่อย่างไรก็ตามหลายท่านเมื่อต้องอยู่ในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษา จะคิดว่าการฟังเรื่อง (content) ทั้งหมด

เท่านั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น หากนักศึกษาไม่เล่าเรื่องทั้งหมดแล้วไซ้ เราไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้ ประเด็นนี้ก็ไม่จริงเสมอไป หากสัมพันธ์ภาพในการเป็นคู่สนทนายังไม่ดีพอ นักศึกษายังไม่รู้สึกลดอคภัยและมั่นใจพอที่จะเปิดเผยเรื่องราวกับอาจารย์

ในระหว่างที่ฟังเรื่องราวให้ค้นหาความรู้สึกของนักศึกษาที่แฝงมากับคำพูดด้วยว่า เขาพูดอย่างนั้นพร้อมกับความรู้สึกอย่างไร เรียกว่า จับทั้งใจความและจับทั้งความรู้สึก ถ้าไม่แน่ใจก็ถามเขา ถ้าไม่เข้าใจตรงไหนก็ถามให้เกิดความกระจ่าง (clarification) เช่น อาจจะใช้คำพูดว่า “อาจารย์ยังไม่ค่อยเข้าใจนัก ตอนที่คุณเล่ามาถึงตอนนี้ (แล้วถามต่อ)” หรือ “อาจารย์ง ะ อยู่ชนิดหน่อย ตอนที่คุณเล่าว่า..มันเป็นอย่างงั้น” อย่าปล่อยให้เกิดความกำกวม การใช้เทคนิคสรุปความ (summarization) เป็นประโยชน์มาก ควรทำเป็นระยะ การสรุปความจะทำให้อาจารย์เข้าใจเรื่องราวเป็นระยะ ๆ สามารถตั้งคำถามต่อไปได้ และทำให้นักศึกษารู้สึกได้ว่า อาจารย์เข้าใจทั้งเรื่องราวและความรู้สึกของเขา

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาบางอย่างหรือรายละเอียดที่เป็นเรื่องส่วนตัวบางอย่าง นักศึกษาอาจจะสงวนไว้เป็นความลับ (confidentiality) เช่น ความลับทางสุขภาพ ความลับในครอบครัว การถูกล่วงละเมิดทางเพศที่นักศึกษาไม่ต้องการเปิดเผย ฯลฯ ก็ให้เคารพสิทธิของนักศึกษา เพียงแต่อาจารย์ต้องพิจารณาความตื้นลึกหนาบางและความเหมาะสมด้วยประสบการณ์ของตนเอง

2. Understanding & empathy ความเข้าใจและการเข้าถึงความรู้สึก

ตามที่พระสังฆสอนว่า “ถ้าเราดีเสียแล้ว โลกนี้จะไม่พบว่ามีใครชั่ว” หมายถึง ความเข้าใจคือเข้าใจว่า เรื่องราวมีความเป็นมาอย่างไร ผลเกิดจากเหตุ แต่การเข้าถึงความรู้สึก หมายถึง รู้สึกอย่างที่นักศึกษารู้สึกได้ ต้องทำควบคู่กันไป การเข้าถึงความรู้สึกจะทำให้สัมพันธ์ภาพในการสนทนาดีขึ้น ทำได้ทั้งการแสดงอวัจนภาษา เช่น สบตา พยักหน้า

แสดงความรู้สึกคล้ายตามไปกับเรื่องที่นักศึกษาเล่า หรือแสดงเป็นคำพูด เช่น นักศึกษาเล่าเรื่องคุกกี้ที่มีอารมณ์ไม่คงเส้นคงวา เดียวดีเดี๋ยวร้าย สีหน้าหวาดกลัว อาจารย์พูดว่า “โอ้โห..คุณคงจะเดาอารมณ์เขาไม่ถูกเลย ฟังดูแล้วน่ากลัวมาก” หรือ นักศึกษาเล่าเรื่องน่าเห็นใจ อาจารย์พูดว่า “น่าเห็นใจคุณมาก ๆ เลย ต้องเจอ (เรื่อง) อย่างนี้เรื่อย ๆ เลยเหรอ มีใครช่วยคุณได้บ้างไหม (น้ำเสียงร้อร่น เป็นห่วง)” หรือ “อาจารย์ เป็นห่วงคุณมากเลยที..”

3. Praise การชื่นชม

ควรหาโอกาสทำระหว่างการสนทนา เป็นการเสริมแรงบวกให้กับความสำเร็จ (accomplishment) และพฤติกรรมที่ดี (more adaptive behavior) แต่อาจารย์ต้องจริงใจ (honest) นักศึกษาจึงจะเห็นด้วยการชื่นชมผิด ๆ หรือแสร้งชื่นชม ไม่มีคุณค่าและอาจเป็นอันตราย อาจารย์ไม่พูดอะไรเลยยังจะดีเสียกว่า ถ้าไม่แน่ใจว่าการชื่นชมนั้นเหมาะสมหรือไม่ให้ถาม feedback จากนักศึกษาก่อนว่า อาจารย์คิดถูกไหม เช่น “ที่อาจารย์พูดไปเมื่อกี้ คุณคิดว่าอาจารย์คิดถูกไหมคะ”

ตัวอย่างการชื่นชมที่ไม่เหมาะสม : False praise

นักศึกษามองหญิงพูดถึงแม่ แม่ของเธอเพิ่งเสียชีวิต เพื่อนของเธอบอกว่า เธอเริ่มดูเปลี่ยนแปลงไปใกล้ ๆ กับช่วงเวลาที่แม่ของเธอป่วยหนัก และเสียชีวิต

นักศึกษา : เมื่อก่อนนี้กลัวแม่มาก (ยิ้มและตาเศร้า ๆ)

อาจารย์ : กลัวอะไร?

นักศึกษา : (ยิ้ม) มาปลูกแต่เช้า “ทำไมยังไม่ตื่นอีก” (ทำเสียงตะคอก) แม่ไม่ค่อย..จะฟังหนูเท่าไร (ทำท่านึก) ก็..ทะเลาะกัน ไม่ค่อยฟังกัน หนูอายุ 15 อะนะคะ แต่ตอนนั้นแม่ยังแข็งแรง

อาจารย์ : (ยิ้มพยักหน้า ทำตาเข้าใจ) คุณอธิบายได้เห็นภาพเลย

ที่อาจารย์พูดและแสดง (ยิ้ม พยักหน้า ทำตาเข้าใจ) “คุณอธิบายได้เห็นภาพเลย” เป็น False praise อาจารย์พูดไม่จริง แท้จริงแล้วนักศึกษา

รายนี้รู้สึกสับสนระหว่างความรู้สึกในอดีตกับความรู้สึกในปัจจุบันของตนเองและสับสน ไม่แน่ใจว่า แม่รู้สึกอย่างไรกับตนเองและกับแฟน การที่แม่มีอาการซึมเศร้าทำให้ลูกสาวงง ๆ กับการแสดงออกของแม่ (นักศึกษารายนี้ยังไม่ได้เล่าให้อาจารย์ฟังเรื่องแฟนของตนเองที่แม่ไม่ค่อยชอบและเรื่องแม่ที่มีอาการซึมเศร้าเลย)

ลองแก้ตัวใหม่อาจารย์อาจจะพูดอย่างนี้

อาจารย์ : อาจารย์ว่า มันยากพอคุณเลยที่คุณจะอธิบายให้อาจารย์ฟังถึงความรู้สึกต่อแม่ให้แม่นยำได้ คุณต้องใช้ความพยายามค่อนข้างมาก

ตัวอย่างการชื่นชมที่เหมาะสม

นักศึกษาเลิกราความสัมพันธ์กับคูรักที่ค่อนข้างยาวนาน

นักศึกษา : ทำความสะอาดและเก็บข้าวของในห้องค่ะ ที่ที่เขาเคยมานั่ง มาขึ้น ของที่เป็นของเขา

อาจารย์ 1 : ดีแล้วค่ะ (ยิ้มอ่อน ๆ) [แสดงบทบาททศุบคคุมแต่ถูกแล้ว] หรือ

อาจารย์ 2 : ดีแล้วค่ะ เมื่อเขาไม่มาใช้แล้ว ก็เก็บมันให้เรียบร้อย [เสริมพฤติกรรมที่ดี แต่ยังแสดงบทบาทที่ทศุบคคุม] หรือ

อาจารย์ 3 : ดีแล้วค่ะ คุณว่าจะทำหลายทีแล้ว แล้วตอนนี้ก็ได้ทำสักที [เสริมแรงบวกในการทศุบคคุมตนเอง] คุณว่าคุณคิดถูกไหมที่เก็บข้าวของของเขา ? [ยังคงหา feedback และทำความเข้าใจให้มากขึ้น]

4. Reassurance การสร้างความมั่นใจ

การสร้างความมั่นใจ หรือเรียกความมั่นใจให้นักศึกษา แนะนำให้ถือหลัก ดังต่อไปนี้

1. พูดหรือแสดงออกไปด้วยความจริงใจและมั่นใจจริง ๆ
2. ต้องทำหลังจากที่นักศึกษารู้สึกว่า ได้เล่าข้อกังวล/สงสัยของเขาหมดสิ้นแล้ว

3. ต้องเป็นเรื่องที่อาจารย์มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีข้อมูล

4. เราไม่ได้มีหน้าที่สร้างความมั่นใจในทุกเรื่อง แต่ถ้าเราพบโอกาส เราต้องทำ

ตัวอย่าง การสร้างความมั่นใจที่ผิดพลาด	ตัวอย่าง การสร้างความมั่นใจที่เหมาะสม
อาการเจ็บป่วยของคุณแม่ของคุณจะต้องดีขึ้น (ทั้งที่อาจารย์ก็ยังไม่รู้จักว่ามันเป็นโรคที่มีการดำเนินโรคอย่างไร)	อาจารย์มั่นใจว่า ทีมแพทย์ที่รักษาคุณแม่ของคุณต้องรักษาคุณแม่ของคุณอย่างสุดความสามารถ
พ่อแม่ของคุณต้องยังรักกันอยู่ไม่แนในอนาคตเขาอาจจะกลับมารักกันอีกได้	อาจารย์เชื่อมั่นว่า ถึงแม้พ่อแม่ของคุณจะไม่สามารถกลับมารักกันและอยู่ด้วยกันแบบสามีภรรยา แต่เขาก็ยังมีบทบาทการเป็นพ่อแม่ ไม่มีทางเลิกเป็นได้ตลอดชีวิต
ปัญหาจะหมดไปอย่างแน่นอน	มันต้องมีทางแก้ไขปัญหาอย่างแน่นอน
คนรักของคุณจะกลับมาคืนดี	เชื่อว่า เรื่องระหว่างคุณกับเขาจะคงอยู่ในใจคุณทั้งสองไปอีกนานแสนนาน

อาจารย์อาจลองใช้เทคนิค normalizing (เป็นเรื่องธรรมดา) / third party (บุคคลที่สาม) ใน reassurance บ้างก็ได้ เช่น “คนส่วนใหญ่ (third party) มีอาการเศร้า คิดถึงแฟนเก่าที่เลิกกันไป และนอนไม่หลับอย่างที่คุณเป็น และดีขึ้นภายในระยะเวลา 2-3 เดือน อาจจะเหลืออยู่บ้างในปีแรก”

5. Encouraging expression of thoughts and feelings

การกระตุ้นให้แสดงความคิดและความรู้สึก

คือ การใช้คำพูดหรืออวัจนภาษา ให้นักศึกษาเล่าความรู้สึก เช่น รู้สึกผิด รู้สึกโกรธ รู้สึกกังวล รู้สึกกลัว รู้สึกน้อยใจ รู้สึกอับอาย ฯลฯ การเล่าออกมาเป็นทั้งการระบายและการเยียวยา สำคัญมากวิธีการที่จะทำให้ให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกออกมาคือ การถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ และให้เขาเล่าเหตุการณ์นั้น หากอาจารย์ฟังอย่างตั้งใจจะเข้าไปตั้งคำถาม เมื่อฟังมาถึงประโยคที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของเขาได้ การกระตุ้นมีพลังมาก เพราะนักศึกษาต้องการที่จะมีความเชื่อว่า ความพยายามของเขานั้นนำไปสู่บางสิ่งบางอย่างได้ อย่างไรก็ตามพึงระลึกไว้เสมอว่าการกระตุ้น ไม่ใช่ การเคี่ยวเข็ญ

คำที่อาจพูด เช่น “ตอนนั้นคุณรู้สึกอย่างไร” หรือ “แล้วมันเป็นอย่างไรต่อไป” หรือ “ไหนลองบอกอาจารย์หน่อยสิคะว่า..” เป็นต้น หรืออาจจะแสดงอวัจนภาษา เช่น สีหน้าที่สนใจติดตาม โนม์ตัวเข้าไปหา พยักหน้าพร้อมกับเบิกตาด้วยความสนใจ เป็นต้น

อาจารย์อาจกระตุ้นให้ทำหรือไม่ทำอะไร เช่น ให้ออกกำลังกาย ให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ให้อยอมรับความหวังใยและการดูแลจากคนอื่น หรือให้ฟังพาดคนอื่นให้น้อยลง

ตัวอย่างการกระตุ้น

นักศึกษาเลิกกับแฟน

นักศึกษา : มันไม่ได้ง่ายนะคะอาจารย์ หนูก็กินข้าวได้ปกติ นอนได้ แต่มันไม่มีกะจิตกะใจจะไปไหน ไม่รู้จะทำไปเพื่ออะไร เขาก็ไม่อยู่แล้ว งานที่ต้องทำส่งอาจารย์ก็เต็มโต๊ะเต็มห้องไปหมด ไม่รู้เวลามันหมดไปกับอะไร เครียดมั้งคะ...??

อาจารย์ : คนที่กำลังโศกเศร้าจากการสูญเสียคนที่รักไป มักจะเชื่อว่า กำลังใจของตัวเองไม่เหลือแล้ว หรือไม่รู้จักำลังใจทำไปทำไม ทางออกก็คือ วันไหนที่มันดูจะเศร้าน้อยลงสักนิด ก็น่าจะลองกลับมา

ทำนั่นทำนี่ดูสักอย่างสองอย่าง เอาเท่าที่อยากทำและทำได้นะคะ ได้ก็ดี ไม่ได้ก็ไม่เป็นไรคะ มันเป็นเรื่องตาของคนทีเล็กกับแฟนล่ะคะ อาจารย์ว่าการเห็นสภาพห้องที่มีงานกองเต็มไปหมด ก็จะทำให้คุณรู้สึกว่ “เรานี่..ทำอะไรไม่ได้” อยู่ร่ำไป ดังนั้น น่าจะลองกลับมาหีบจับจัดระเบียบ ทำไปสักนิดสักหน่อยน่าจะดีนะคะ..

6. Rationalizing and reframing การให้เหตุผล และการวางกรอบความคิดใหม่

ได้รับคำถามอยู่เรื่อย ๆ ว่า รู้ได้อย่างไรว่าเรื่องที่นักศึกษาเล่า เป็นเรื่องจริง อาจมีบางตอนหรือทั้งหมดที่ไม่เป็นจริง ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและประสบการณ์ดูแลผู้ป่วยจิตเวชมากกว่า 20 ปี ความเชื่อแรกที่ต้องมีคือ เชื่อว่าเรื่องที่เขากล่าวเป็นเรื่องจริง อย่างน้อยก็จริงในมุมมองของเขา เรื่องใด ๆ ในโลกนี้จะให้คนมากกว่าหนึ่งคนเห็นหรือคิดเหมือนกัน นั้นเป็นไปได้ยาก เพราะประสบการณ์ของผู้เล่านั้นต่างกัน

คนแต่ละคนมองสิ่งเดียวกันด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน เหมือนช่างภาพถ่ายภาพดอกไม้ดอกเดียวกัน ก็ได้ภาพที่ต่างกัน นักศึกษาก็เช่นกัน ในขณะที่อาจารย์ฟัง คิด พิจารณา ขบคิด ก็อาจเกิดมุมมองที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงก็ได้ แต่การตอบสนองต้องไม่ใช่การคัดค้าน หรือทำให้นักศึกษาเสียความภาคภูมิใจในตนเอง ต้องทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจ และเกิดความหวัง

ตัวอย่าง Rationalizing & reframing

คุณแม่เสียชีวิตอย่างกะทันหันด้วยโรคหัวใจ

นักศึกษา : ..ก่อนหน้าแม่ก็ดีทุกอย่าง มันเร็วมาก..พวกเรา (ตัวนักศึกษาและพี่ ๆ น้อง ๆ) ยังเรียนไม่จบยังไม่ทันได้ดูแลแม่เลย (ร้องไห้)

อาจารย์ : อาจารย์ทราบจากเพื่อนของคุณว่า หนึ่งอาทิตย์ ก่อนที่คุณหยุดเรียนไปพยาบาลคุณแม่ก่อนที่คุณแม่คุณจะเสีย ก็ได้ตามญาติ ๆ ทุกคนให้มาเยี่ยมมาอยู่ด้วยกันที่ไอซียู? [เป็นคำพูดที่มีรายละเอียด

นักศึกษาได้ฟังแล้วรู้สึกว่ อาจารย์ใส่ใจและติดตามด้วยความเป็นห่วงอย่างจริงใจ]

นักศึกษา : ใช่มั้ย มากันเยอะมาก เฝ้าหน้าห้องไอซียูทั้งวัน ทั้งคืน..มากี่พูดกัน สวดมนต์ สลับกันเข้าไปจับมือแม่ ไปพูดให้กำลังใจแม่ เอาดอกไม้สวย ๆ ไปใส่มือให้แม่ไหว้พระทุกวัน

อาจารย์ : แล้วคุณก็พาแม่กลับบ้าน..แล้วคุณแม่ก็ไป ?

นักศึกษา : ค่ะ กลับไปได้ครึ่งชั่วโมง คุณแม่ก็ไป (ร้องไห้) หนูยังไม่ทันทำอะไร มันเร็วมาก บางคน (ญาติ) ก็ยังไม่ไปถึง

อาจารย์ : คุณได้ทำแล้ว ทำตั้งมากมาย ที่พวกคุณทำทั้งหมด คือสิ่งที่คุณแม่ต้องการ คุณเรียนหนังสือ เป็นหน้าที่ของลูก ที่พ่อแม่ต้องการ คุณดูแลแม่ยามเจ็บไข้ นั่นคือคุณทำในสิ่งที่แม่ต้องการ และคุณยังได้ส่งคุณแม่ให้เดินทางอย่างสงบในห้วงเวลาสุดท้ายของชีวิต

7. Advice and teaching การแนะนำและสั่งสอน

เทคนิคนี้ควรทำแต่พอดี มิฉะนั้นจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ควรเป็นสิ่งที่เหมาะสมและนักศึกษาต้องการ และมีทางเลือกซึ่งนักศึกษาควรเป็นผู้เลือก หากคำแนะนำไม่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา นอกจากการแก้ปัญหาจะไม่สัมฤทธิ์ผลแล้ว สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มารับการปรึกษาอาจเสียได้

ตัวอย่างการแนะนำ

นักศึกษาปริญญาตรีที่ผ่านมาเรียนพอผ่าน ทั้ง ๆ ที่เป็นคนมีพรสวรรค์หลายอย่างและมีความฉลาดเฉลียว ปีสุดท้ายเรียนตกเป็นครั้งแรกและมีโอกาสสอบซ้ำ นักศึกษาไม่ยอมจบซ้ำ แต่อยากถอนกระบวนวิชาแล้วเรียนซ้ำใหม่ปีหน้าอีกปีหนึ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าไม่สมควรดูไม่เป็นเหตุเป็นผล ไม่จำเป็นต้องเรียนใหม่

จากการพูดคุยอยู่นานจนได้ข้อมูลเพียงพอทำให้ทราบว่า นักศึกษาถูกแม่บังคับให้เลือกคณะที่ไม่ชอบ นักศึกษาชอบธุรกิจและตั้งใจจะทำธุรกิจออนไลน์

อาจารย์ : คุณจะเรียนซ้ำอีกปีหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่คุณบอกอาจารย์ว่า คุณไม่ชอบการเรียนในขณะนี้

นักศึกษา : (เงิบ..ทำหน้าที่โกรธ ไม่พอใจ) ผมเรียนได้เดียวปีหน้าผมก็ผ่าน อาจารย์ไม่ต้องห่วง [นักศึกษาส่งความโกรธแม่มาที่ทุกอย่างรอบตัว รวมถึงอาจารย์ด้วย]

อาจารย์ : อาจารย์ไม่ได้หวังว่าคุณจะเรียนไม่ได้หรอกค่ะ เพราะที่ผ่านมาก่อนคุณเรียนผ่าน อาจารย์หวังที่คุณจะต้องทนเรียนในสิ่งที่คุณไม่ชอบไปอีกตั้งหนึ่งปีต่างหาก ทั้ง ๆ ที่ถ้าคุณเลือกที่จะจบตามปกติ คุณจะไม่ต้องกลับมาเจอบรรยากาศการเรียนแบบนี้อีก แล้วคุณก็จะได้ออกไปทำในสิ่งที่ชอบเร็ว ๆ คุณควรจะฮึดอีกนิดเดียวเพื่อที่จะได้จากสิ่งที่คุณเกลียดไปตลอดกาลดีกว่า แต่จากแบบเป็นผู้ชนะนะ ชนะที่เรียนมันจนสำเร็จ ได้ใบปริญญาว่าคุณจะใช้หรือไม่ใช้ก็ได้

วิธีสังเกตพฤติกรรม ก่อนมีปัญหา

สังเกตอย่างไร สังเกตจากอะไร

1. **ใช้ตัวเองเป็นบรรทัดฐาน** ใช้สังเกตเบื้องต้นได้ อาจารย์เคยเป็นนักศึกษามาก่อน ย่อมรู้ว่าพฤติกรรมใดเป็นปกติ อ้างอิงจากประสบการณ์ของตัวเอง แต่อาจใช้ไม่ได้กับอาจารย์ที่มีปัญหาเสียเองและต้องการความช่วยเหลือเช่นกัน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น อาจารย์ท่านอื่นคงต้องเข้ามาให้การช่วยเหลือนักศึกษาเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษา

2. **การตอบสนองหลังให้คำปรึกษาตามปกติ** ถ้ายังไม่ถึงขั้นเป็นโรคทางจิตเวช ความคิดและมุมมองของนักศึกษายังปรับเปลี่ยนได้ด้วยการให้คำปรึกษาทั่วไป เพราะโครงสร้างขององค์รวม (holism/bio-psycho-social) ของนักศึกษายังไม่เสียหายในระดับที่มีพยาธิสภาพ (pathology) คือ ยังไม่ป่วย เพียงแต่แค่เสียศูนย์หรือเสียสมดุลไปชั่วขณะ

3. **ปัญหาการเรียน** ผลการเรียนเป็นผลของสภาพจิตใจที่ดีหรือแย่ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำซ้ำ ๆ บ่งบอกถึงปัญหา

ในจิตใจที่แก้ไขไม่ได้ หรือรุนแรง หรือจริงจัง แต่ในทางตรงข้าม ผลการเรียนรู้ที่ไม่เป็นดังหวังก็อาจเป็นต้นเหตุของความไม่สบายใจของนักศึกษาเช่นกัน

4. อาการเครียดและอาการทางจิตเวช เช่น นอนไม่หลับ อารมณ์เศร้า เบื่อหน่าย ท้อแท้ ร้องไห้ง่าย วิตกกังวล มีความคิดแปลก ๆ ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ (บ่งบอกอาการโรคจิต) ความคิดอยากฆ่าตัวตาย เป็นต้น

5. ปัญหาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เก็บตัว แยกตัว ไม่มีสังคม จนเพื่อน ๆ อึดอัด หรือเพื่อนฝูงรู้สึกว่าได้รับผลจากการกระทำของเขา มากเกินไป เช่น จากการแสดงอารมณ์รุนแรง อารมณ์ร้อน หรือได้รับความเดือดร้อน หรือกังวลมากเกินไปจนส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้าง เช่น เพื่อนฝูงรู้สึกว่าเป็นเรื่องมาก จู้จี้จ้าน จุกจิกมากเกินไป อาการแสดงในข้อนี้จะเกิดเร็วหรือช้า จะสังเกตได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความรุนแรง หากเป็นบุคลิกภาพที่แปรปรวนหรือฝังแน่น อาจแสดงอาการให้สังเกตเห็นได้ ภายในเวลาเพียงแค่ 3 - 6 เดือน หากเป็นความรุนแรงน้อยหรือไม่ฝังแน่น เป็นเพียงลักษณะเฉพาะที่ติดตัวมานานจนเคยชิน (trait) อาจสังเกตเห็นได้ เมื่อเวลาผ่านไปเป็นปี

ตัวอย่าง : เรื่องของแม่

แม่เรียนปริญญาเอกไม่จบสักที ต้องแก้ไขหัวข้อวิทยานิพนธ์ใหม่ถึงสองครั้ง โดยขยายเวลาเรียนออกไปอีก แม่เป็นผู้บริหารธุรกิจใหญ่ และมีครอบครัวแล้ว มีลูกเล็ก ๆ วยประถมถึง 3 คน ภายนอกแม่เรียบร้อย มีเวลาน้อย เวลาส่วนใหญ่ต้องบริหาร เคยเจียบหายไบนานหลาย ๆ สัปดาห์ เป็นพัก ๆ ต่อมาก็เป็นครึ่งปีและเกือบปี

จากการพูดคุยพบว่า แม่ได้อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีบุคลิกภาพตรงข้ามกัน แม่ไม่อยากเป็นผู้บริหาร อยากให้เวลากับครอบครัว แรงจูงใจในการเรียนของแม่ไม่ได้เกิดจากภายใน แต่เป็นภาวะจำยอม เป็นคนที่มีความอ่อนอ่อนผ่อนตามสูง ไม่ชอบความขัดแย้ง อาจารย์ที่ปรึกษาของ

เม่าเป็นคนเก่ง ทำงานเร็ว ว่องไว ไม่ค่อยสนใจรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ มีเวลาให้น้อย มีภารกิจมาก เวลาผิดพลาดจะตำหนิตรง ๆ บ่อย ๆ หัวข้อวิจัยไม่ตรงตามพื้นฐานความรู้ของเม่า เวลาทำงานไม่สำเร็จ เม่าจะรู้สึกอับอาย ท้อใจ และรู้สึกผิดที่ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาผิดหวัง

รายนี้ต้องแนะนำให้อาจารย์ที่ปรึกษาใช้ไม้นวม ค่อย ๆ สอน และอย่าให้สะเทือนใจ ต้องให้เวลาให้มาก ใจเย็น อดทน และหลีกเลี่ยงการตำหนิ อย่างไรก็ตามเม่าต้องการมากกว่าคำปรึกษาเพราะมีโรคซึมเศร้าชนิดหนึ่งชื่อ persistent depressive disorder (dysthymia) เข้าแทรก อาจารย์ที่ปรึกษาให้การดูแลได้เบื้องต้น ก็แนะนำให้มาพบจิตแพทย์ และอาจารย์ที่ปรึกษาก็ต้องได้รับคำแนะนำจากจิตแพทย์ด้วยเพื่อช่วยในการปฏิบัติตัวและอยู่ร่วมกัน

ตัวอย่าง: เรื่องของแพท

ปัญหาที่เพื่อน ๆ และอาจารย์ทราบ

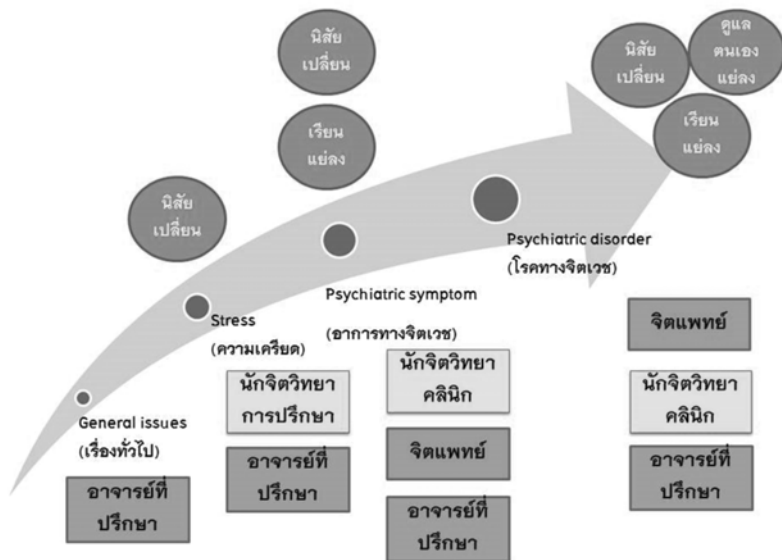
แพทเป็นนักศึกษาปริญญาตรี อาจารย์ที่ปรึกษาแจ้งให้แพทมาพบ เพราะแพทสอบไม่ผ่านหลายวิชาทำให้ต้องเรียนซ้ำขึ้นมาแล้ว 2 ปีก่อนหน้านั้นสอบได้คณะอื่นมาแล้ว 2 คณะ แต่เข้าเรียนได้เกือบหนึ่งปี ก็สอบไม่ผ่านและต้องออกจากการเรียนสอบเข้าคณะใหม่ แพทเป็นคนฉลาด หัวดี มีความสามารถ แต่ทุกครั้งที่เรียนไปได้ไม่นานการเรียนก็จะตก ขาดเรียนบ่อย และมีพฤติกรรมเก็บตัว น้อยใจง่าย เครียดง่าย มีเพื่อนน้อย และควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยอยู่เมื่อเกิดความขัดแย้งกับเพื่อน

การพูดคุยทำให้รู้ถึงความทุกข์และปัญหาที่แพทต้องเผชิญ

แพทไม่มีความสุข มีอารมณ์เศร้ามาหลายปี น้อยใจง่าย หงุดหงิด โกรธ ท้อแท้ เบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน นอนมาก คิดช้า เคลื่อนไหวช้า และมีปัญหาเรื้อรังที่บ้าน พ่อแม่หย่าร้างตั้งแต่แพทเกิด และยังทะเลาะกัน ยังทำธุรกิจและมีปัญหาหนี้สินร่วมกัน ที่บ้านมีแต่เรื่องยุ่ง ๆ พ่อแม่มีปัญหาเรื่องเงินจนเกิดหนี้สินซ้ำแล้วซ้ำเล่าหลายแสนบาท ทำให้แพทต้องหา

รายได้พิเศษและต้องจนเจือครอบครั้ว มีน้องชายที่มีพฤติกรรมเกเรจนถึงขั้นก่อหนี้สินนับครั้งไม่ถ้วนและทำผิดกฎหมาย แพทย์มีแผนเรื่อย ๆ แต่ก็คบหากันได้เพียงไม่กี่เดือน หรือปีเดียวก็เลิก

แพทย์ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคซึมเศร้า และมีโรคบุคลิกภาพแปรปรวน 3 ชนิด และต้องรับการรักษา ไม่สามารถหายเองได้

ภาพแสดง วิถีของความทุกข์ใจของนักศึกษา อาการแสดง และผู้ที่ควรเกี่ยวข้องในแต่ละระดับ

อาจารย์หลายท่านคงทราบดีว่า นักศึกษาจะมีภาพจำอาจารย์เสมอ ไม่ว่าจะเป็นภาพชัดหรือภาพเลือนลาง แต่อาจารย์อาจจะจำนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ ครูจึงพูด ทำ คิด ในสิ่งเดิม ๆ โดยไม่ทันรู้ตัว หลายครั้งที่ดิฉันไปพบข้อความในอินเทอร์เน็ตบ้าง สื่ออื่น ๆ บ้าง ที่นักศึกษาบางคนใช้บ้าง เอาคำพูดของดิฉัน (ที่เขาจำมาจากชั่วโมงบรรยายบ้าง ที่ได้

พูดคุยหรือบำบัดกันบ้าง) ไปบันทึกไว้ใน blog ส่วนตัวของเขา หรือหนังสือทำมือของเขา เหตุการณ์ทำนองนี้ทำให้ดิฉันได้เรียนรู้ว่า คำพูดของครูนี้จะอยู่ในใจลูกศิษย์เสมอ ไม่มากก็น้อย ดังนั้นอาจารย์จึงต้องมีสติ ต้องหมั่นทบทวนและควบคุมตัวเอง ต้องรู้ว่าเรากำลังคิดอะไร พูดอะไร และแสดงอะไรออกไป ทำที่ของอาจารย์มีผลกับความคิดและความรู้สึกของนักศึกษาเสมอ

เมื่อช่วงต้นบทความนี้ได้กล่าวถึงทฤษฎีควบคุมพิชิต ดิฉันผ่านบททดสอบของนักศึกษาทุกคนใหม่ ไม่หอรอคเคะ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังสอนคนไม่ได้ทุกคนฉันใด ผู้ป่วยจิตเวชบางคนจิตแพทย์เองบางกรณีก็ยังไม่ต้องส่งผู้ป่วยบางรายให้จิตแพทย์ท่านอื่นรักษา อาจารย์กับศิษย์บางคู่ก็เหมือนกัน บางทีมันก็ไม่เหมือนกัน พูดกันไม่เข้าใจ

สุดท้ายนี้อยากจะเป็นกำลังใจและบอกแก่อาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านว่า ต้องคิดก่อนให้ได้ว่า นักศึกษาที่มาพบนั้นถือเป็นคนที่น่าเห็นใจและเป็นผู้ที่ควรได้รับการให้อภัย ไม่ว่าเขาจะประพฤตินั้นไม่เหมาะสมอย่างไรก็ตาม แล้วอาจารย์จึงจะเริ่มช่วยเหลือเขาได้ “การเป็นที่ปรึกษาให้แก่ นักศึกษาในยามเกิดปัญหา..เป็นมูลเหตุที่มีพลังต่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างครูกับศิษย์ ไม่มีคำว่าสายสำหรับการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ ต่อศิษย์ที่เรารักและปรารถนาดี การที่ต้องเข้าไปช่วยศิษย์ในขณะที่เขาเผชิญกับความทุกข์ ทำให้เรากับเขาได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น อย่าลังเลหรือรีรอที่จะเผชิญกับปัญหาด้วยกัน หรือพูดจาดี ๆ ต่อกัน”

.....

แหล่งศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

1. ทินกร วงศ์ปการันย์. (2558). จิตบำบัด: ทฤษฎีและเทคนิค (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
2. ณหทัย วงศ์ปการันย์ และ ทินกร วงศ์ปการันย์. (2558). บุคลิกภาพแปรปรวน: การประเมินและการรักษาฉบับปรับปรุง. เชียงใหม่ : พงศ์สวัสดิ์การพิมพ์.
3. Rosenthal, R.N. (2009). Techniques of supportive psychotherapy. In, Textbook of Psychotherapeutic Treatments (ed. G.O. Gabbard), Washington DC, American Psychiatric Association.
4. Winston A, Rosenthal RN, Insker H. APA, Washinton DC (2004). Introduction to supportive psychotherapy. London, England 168.

.....

การพัฒนานักศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม แบบหวานพีช แค่แอบหวังผล (อยู่นะจ๊ะ)

อาจารย์ชัยณรงค์ เหลืองวิทย์

ผู้ช่วยคณบดี คณะนิติศาสตร์

.....

ผู้เขียนในฐานะอาจารย์ผู้รับผิดชอบดูแลงานพัฒนาคุณภาพนักศึกษา คณะนิติศาสตร์ มาสิบกว่าปี ได้ปรับแนวทางการพัฒนานักศึกษาไปตามบริบทของทั้งนิติศาสตร์ตั้งแต่ยังเป็น “สาขาวิชากฎหมายสู่การจัดตั้งคณะนิติศาสตร์” ในปี 2549¹ และทิศทางของมหาวิทยาลัยตั้งแต่ 21st Century Skills, Global Citizen แต่ไม่ว่าการพัฒนาศึกษาด้านความรู้ทักษะจะมีพลวัตที่สอดรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม

¹คณะนิติศาสตร์ จัดตั้งขึ้นตามมติสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2549 เป็นคณะลำดับที่ 20 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนพิเศษ 112 ง เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2551

โลกสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา ยังคงเป็นงานที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ความสำคัญและจริงจังตลอดมา เห็นได้จากพันธกิจที่มุ่งส่งเสริมพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะ “*ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และจิตอาสา*”² เพื่อให้บัณฑิตใช้คุณธรรมจริยธรรมควบคู่และ กำกับความรู้เพื่อสร้างตน สังคม และประเทศชาติต่อไป

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นต้นเมล็ดพันธุ์ที่จะงอกงาม ในจิตใจนักศึกษาซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ อาจไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้ประสิทธิภาพ หากการออกแบบกิจกรรมหรือการทำงานร่วมกับนักศึกษาไม่ได้คำนึงถึง ปัจจัยต่าง ๆ อาทิ³

(1) ปัจจัยด้าน “นักศึกษา” ในฐานะกลุ่มเป้าหมาย นักศึกษา

ส่วนใหญ่มองเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นไม้เบื่อไม้เมามา เพราะถูกพร่ำสอน ทั้งจากครอบครัวและโรงเรียน พอมาถึงมหาวิทยาลัยก็ยังเจออีก ในขณะที่ นักศึกษาก็มีทัศนคติที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรม เช่น นักศึกษาบางส่วนก็อาจมองว่าเรื่องคุณธรรมจริยธรรมน่าจะเป็น เรื่องไกลตัว เพราะคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องของผู้ใหญ่มากกว่า ตนเองยังเป็น เด็กคงยังไม่ใช่เวลาที่ควรจริงจังกับเรื่องเหล่านี้ ใครก็ตามที่จริงจัง กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมก็จะถูกเพื่อนล้อหรือมองว่าแกล่เกินวัย

ในขณะที่นักศึกษาบางส่วนก็รู้และตระหนักรู้ว่า อะไรดีอะไรควร แต่ไม่มีแรงผลักดันในใจมากพอที่จะลุกขึ้นมายึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจัง เช่น นักศึกษารู้ว่าการทุจริตสอบเป็นเรื่องไม่ดี แต่เพราะกลัว สอบตกจึงตัดสินใจทุจริตสอบ นักศึกษารู้ว่าการลงชื่อแทนกันในการเข้าเรียน

² <http://sdd.oop.cmu.ac.th/th/archives/6785>, <http://sdd.oop.cmu.ac.th/th/sdd-wish> ณ วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2561

³ การวิเคราะห์นี้เป็นประเด็นที่ผู้เขียนพิจารณาจากมุมมองและประสบการณ์ส่วนตัวเท่านั้น อาจจะคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้ เพราะมิได้เกิดจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย ที่เป็นรูปธรรม

เพื่อคะแนนเก็บในกระบวนวิชาเป็นเรื่องทุจริต แต่ก็ยังให้เพื่อนทำให้ตนเอง
อยู่ดี นักศึกษารู้ว่าการทุจริตในที่ห้ามจอตไม่ถูกต้อง แต่ก็ไม่ยอมเดินไกล
หรือต้องรีบไปเรียน เพราะตื่นสาย ผลคือรถกีดขวางการจราจรของผู้อื่น
นักศึกษาหลายคนรู้ว่าเพื่อนทุจริตในห้องสอบ แต่ก็ไม่กล้าเตือนเพื่อนหรือ
แจ้งคณะให้รับทราบเพื่อดำเนินการทางวินัยนักศึกษา แต่เลือกที่จะ
เพิกเฉยต่อปัญหาเหล่านั้นไป เพราะกลัวเพื่อนโกรธหรือโดนลงโทษวินัย
นักศึกษา ดังนั้นปัจจัยด้านนักศึกษาจึงเชื่อว่านักศึกษาส่วนใหญ่น่าจะรู้ว่า
อะไรคือคุณธรรมจริยธรรม เพราะได้รับการสั่งสอนบอกกันมาตั้งแต่เด็ก
แต่อาจยังไม่ตระหนักในความสำคัญว่า จะต้องสนใจหรือปรับเปลี่ยนตนเอง
ตั้งแต่ตอนนี้ และบางส่วนคือขาดความรู้หรือแนวทางในการจัดการตนเอง
หรือปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เมื่อกำลังเผชิญกับเรื่องที่สูงเสียงขาดคุณธรรม
จริยธรรม

(2) ปัจจัยด้าน “รูปแบบและการบริหารจัดการกิจกรรม”

นักศึกษาในฐานะคนรุ่นใหม่กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เป็นสองสิ่ง
ที่พร้อมจะผลัดออกจากกันได้ง่ายอยู่แล้ว หากรูปแบบ วิธีการ หรือระบบ
การทำงานกับนักศึกษาไม่ได้รับการออกแบบให้กระตุ้นความสนใจ
ของนักศึกษามากพอ ก็อาจเป็นปัจจัยลบที่ส่งผลให้นักศึกษากับเรื่อง
คุณธรรมจริยธรรมผลัดออกจากกันมากยิ่งขึ้น เช่น

ก. กิจกรรมมีรูปแบบไม่ต่างไปจากเดิมตั้งแต่สมัยเป็น
เด็กนักเรียน เช่น กิจกรรมค่ายเยาวชน ค่ายธรรมะ ค่ายคุณธรรม กิจกรรม
เลี้ยงอาหารเด็กด้อยโอกาส กิจกรรมแนววันสำคัญทางศาสนา ขนบธรรมเนียม
ประเพณี เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ไม่ใช่กิจกรรมไม่ดีหรือไม่ควรจัดอีกต่อไป
เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องช่วยกัน ค่อย ๆ ปลูกฝังจาก
หลากหลายทาง เพียงแต่กิจกรรมเหล่านี้ไม่กระตุ้นความสนใจอยากเรียนรู้
โดนใจ หรือทำทนายประสบการณ์คนรุ่นใหม่เท่าที่ควร

ข. กิจกรรมมีผู้เข้าร่วมจำนวนมากแนว “มหกรรม” โดยที่แต่ละคนไม่มีเป้าหมายการเรียนรู้โดยเฉพาะเจาะจง ประเด็นคือนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนจึงไม่มีเป้าหมายหรือจดจ่อกับสิ่งที่กำลังเรียนรู้จากกิจกรรมนั้นเท่าที่ควร ปัญหานี้ก็เข้าใจผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมทั้งระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับคณะ เพราะมีนักศึกษาในความดูแลจำนวนมากและเป็นภารกิจต้องส่งเสริมให้นักศึกษาทั้งหมดได้มีโอกาสสัมผัสกิจกรรม ดังนั้นกิจกรรมที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก ๆ ก็ยังคงมีความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาในระดับภาพกว้างอยู่และควรต้องดำเนินต่อไป แต่ถ้าถามว่า ถ้าจะแก้ปัญหานี้ก็เพียงปรับให้กิจกรรมมีจำนวนคนเข้าร่วมน้อย ๆ ก็คงได้ประสิทธิภาพใช่หรือไม่ ? ก็คงตอบว่า “ใช่เพียงบางส่วน” เพราะจำนวนคนน้อยก็มีส่วนให้ทุกคนใส่ใจในกิจกรรมได้มากขึ้น แต่ถ้ากิจกรรมไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละคนอย่างมีเป้าหมาย ข้อดีของจำนวนคนร่วมกิจกรรมที่น้อยก็คงไม่ส่งเสริมประสิทธิภาพกิจกรรมเท่าที่ควรอยู่ดี ดังนั้นกิจกรรมที่มีนักศึกษาเข้าร่วมจำนวนไม่มากและแต่ละคนได้มีส่วนร่วมหรือมีเป้าหมายการเรียนรู้เฉพาะ ก็จะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี ส่วนกิจกรรมที่เป็นลักษณะมหกรรมคือนักศึกษาเข้าร่วมจำนวนมาก ๆ ก็ยังต้องส่งเสริมต่อไป เพราะแม้คาดถึงผลลัพธ์ได้ไม่มาก แต่ก็กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นหรือสร้างกระแสความตื่นตัวในเรื่องนั้น ๆ ได้ อีกทั้งยังสร้างภาพลักษณ์ว่า มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและส่งเสริมเรื่องคุณธรรมจริยธรรม หากแต่ถ้าได้ออกแบบให้กิจกรรมสามารถสร้างกระบวนการให้แต่ละคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และได้รับการเรียนรู้ที่ชัดเจนก็จะทำให้กิจกรรมลักษณะมหกรรมเกิดประโยชน์สูงสุดได้เช่นกัน

ค. กิจกรรมบางส่วนที่ถูกคิดหรือกำหนดแล้วโดยหน่วยงานส่วนกลางตามนโยบายขององค์กรอาจไม่ตรงกับความสนใจของนักศึกษาหรือไม่เหมาะสมกับเวลาชีวิตของนักศึกษา เช่น กิจกรรมทับซ้อนกับเวลาเรียน กิจกรรมจัดต่อเนื่องหลังจากกิจกรรมอื่น ๆ มากเกินไป

เมื่อประกอบกับกิจกรรมมีรูปแบบเดิม ๆ ก็อาจทำให้นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเสียไม่ได้ ซึ่งไม่กระตุ้นการเรียนรู้เท่าที่ควร

ง. กิจกรรมบางส่วนที่มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาผู้นำได้คิด วางแผน พิจารณาจัดสรรงบประมาณกันเอง ถือเป็นกิจกรรมที่นักศึกษามีส่วนร่วมและน่าจะกระตุ้นความสนใจให้เข้าร่วมมากที่สุดก็จริง แต่ก็มักพบว่า นักศึกษาจะใช้เงินงบประมาณและ/หรือจำนวนโครงการกิจกรรมไปกับด้านอื่น ๆ ที่สนองความต้องการอย่างขาดความคิดที่รอบด้านมากกว่าด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่วางแผนจะจัดขึ้นก็ไม่ได้คิดวางแผน ออกแบบ ใส่ใจอย่างจริงจังเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่น ๆ ตามประสาวัยรุ่น ภาวะเช่นนี้ไม่ได้เป็นเรื่องร้ายแรง หากแต่ประสบการณ์ของนักศึกษาทำให้ขาดการมองภาพรวมในฐานะผู้นำอย่างรอบคอบ ดังนั้นการวางกรอบกติการ่วมกันหรือกระตุ้นให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณและรับผิดชอบต่องบประมาณส่วนรวมก็จะช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือส่งเสริมทั้งสัดส่วนและคุณภาพของกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

จ. ระบบหรือรูปแบบการทำงานกับนักศึกษาที่มีลักษณะเป็นแบบแนวตั้ง (Top-Down) ทำให้ขาดความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกับนักศึกษา อาจเป็นช่องว่างทำให้การสื่อสารบกพร่องและกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่น่าสนใจร่วมกัน เช่น ระบบการทำงานร่วมกับนักศึกษาที่มีลักษณะหรือทำให้นักศึกษารู้สึกว่าเป็นแบบอำนาจเหนือหรือการสั่งการ หรือการตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับครูบาอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่มากจนเกินไป ถ้าระบบการทำงานเน้นการพูดคุย นำเสนอแนวความคิด ถกเถียงกับเจ้าหน้าที่ คณาจารย์ผู้รับผิดชอบดูแลได้ก่อนเมื่อความคิดตกผลึกดีแล้ว จึงค่อยไปจัดทำเอกสารเพื่อขอพิจารณาอนุมัติเป็นทางการต่อไป ก็น่าจะทำให้นักศึกษาได้กำลังใจและไม่ยุ่งยากในการทำงานเพิ่มขึ้น แต่การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นต้องอาศัยความทุ่มเททั้งแรงกายและเวลาให้กับนักศึกษาอย่างมาก ซึ่งทั้งสองฝ่ายก็มักมีเวลา

ไม่ตรงกันอาจสร้างภาวะอึดอัดในการทำงานร่วมกัน สุดท้ายกิจกรรมที่จัดโดยนักศึกษาบางครั้งก็อาจต้องแทรกแซงทั้งขอยุติหรือถูกปรับเปลี่ยนรายละเอียด เพราะบางกิจกรรมมีใช้เพียงแค่วันเดียวในการจัด แต่มีความสัมพันธ์ต่อความปลอดภัยของนักศึกษาหรือสังคม หากนักศึกษาไม่เข้าใจก็อาจเกิดทัศนคติลบต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้

(3) ปัจจัยด้าน “บุคลากรด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษา”

จากประสบการณ์พบว่า บุคลากรด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เราเรียกกันแบบเป็นกันเองว่า “คนกิจการนักศึกษา” ซึ่งรวมถึงคณาจารย์และเจ้าหน้าที่นั้น ถือว่ามีใจรักในงานและทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา ซึ่งเป็นผลดีต่อนักศึกษาที่จะได้รับการดูแลแบบไม่ยึดติดกับรูปแบบแนวทางเดิม ๆ แต่ช่องว่างระหว่างนักศึกษากับคนกิจการศึกษาก็คือปัจจัยที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพราะความต่างด้านสังคม วัฒนธรรม หน้าที่การงาน ประสบการณ์ชีวิต ยิ่งนักศึกษาผู้นำที่หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามวาระและนับวันก็จะยิ่งเป็นเด็กกว่าคนกิจการศึกษามากขึ้นทุกปี ดังนั้นหากไม่มีการบริหารจัดการความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ดีตั้งแต่แรกก็จะส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพที่ดีในการร่วมกันวางแผน เพื่อผลักดันหรือขับเคลื่อนงานด้านคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาไม่ค่อยให้ความสนใจ

ระบบการทำงานและการแสดงออกต่อนักศึกษาด้วยท่าทีหรือทัศนคติที่เป็นมิตรต่อนักศึกษาเสมือน “*รุ่นพี่ทำงานร่วมกับรุ่นน้อง*” น่าจะช่วยลดช่องว่างของสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกับนักศึกษาลงได้มาก เพราะโครงสร้างการทำงานร่วมกับนักศึกษาภายใต้ระเบียบของมหาวิทยาลัยมีลักษณะเป็น “อำนาจเหนือ” (Top-Down) ที่กิจกรรมของนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องได้รับการพิจารณาอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ คณาจารย์ คณะ หรือมหาวิทยาลัย ตามลำดับ แต่ในวิธีการทำงานร่วมกับนักศึกษานั้น ยังมีช่องทางให้ทั้งสองฝ่ายสามารถพูดคุย ปรึกษาหารือแบบพี่น้อง

ต่างวัย เพื่อให้ตกผลึกความคิดร่วมกันได้ก่อนนำไปสู่การปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป เช่น การปรับเวลาการทำงานกับนักศึกษาที่มีความยืดหยุ่นโดยยึดติดกับเวลาราชการให้น้อยที่สุด เพราะนักศึกษาอาจทำงานได้เต็มที่เฉพาะเมื่อเว้นว่างจากการเรียน ซึ่งอาจไม่แน่นอนตายตัวในแต่ละช่วงเวลา หรือการมีท่าทีและทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา เช่น การมองความผิดพลาดของนักศึกษาเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เรื่องร้ายแรง แต่ต้องมองว่าปัญหาหรือความผิดพลาดนั้นเป็นเรื่องต้องช่วยกระตุ้นให้เกิดการวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเองให้มาก อีกทั้งควรให้โอกาส (ถ้าเป็นไปได้) และใช้โอกาสนั้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ความผิดพลาดนั้นจนเป็นบทเรียนกับตนเอง

การแสดงออกต่อนักศึกษาด้วยท่าทีที่เป็นมิตร เช่น แสดงออกต่อนักศึกษาเสมือนเป็นพี่ใหญ่ที่คอยรับฟัง ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาต่อนักศึกษาแบบชวนให้คิดวิเคราะห์ ทบทวนบทเรียนไม่ใช่สบประมาทหรือครอบงำ หรือแทรกแซงเกินสมควร ปกป้องนักศึกษาอย่างสมเหตุสมผล พยายามจุดไฟความคิดดี ๆ และนำสนใจของนักศึกษา และทำตัวเป็น “ปาดัน-เจ็ดัน” ที่คอยสนับสนุนโอกาส งบประมาณ หรือความช่วยเหลืออื่นใด เพราะเมื่อใดก็ตามที่วัยรุ่นอยากจะทำอะไรก็มักจะฉายศักยภาพและความมุ่งมั่นออกมาอย่างเต็มที่ เราเพียงคอยติดตามผลอย่างใส่ใจ และสุดท้ายทำตัวเป็นนักมวยที่ใช้ทุกโอกาส เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาต่อยอดสิ่งใหม่ ๆ เสมอ อยากรู้ก็ตามคนกิจการนักศึกษาก็ควรต้องสวมบทบาท “ครูไหวใจร้าย” อยู่บ้าง เพื่อสื่อสารให้นักศึกษาต้องจริงจังกับเรื่องที่สำคัญ ๆ ด้วยการสื่อสารที่ชัดเจนเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันเกี่ยวกับสิ่งที่ยืดหยุ่นไม่ได้ เพราะเป็นความรับผิดชอบหรือความจำเป็นของการทำงาน เช่น การรับผิดชอบต่อภารกิจหน้าที่การทำงานตามกรอบเวลา การปฏิบัติตามระเบียบทางการเงิน หรือระเบียบกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ดังนั้น สัมพันธภาพในข้อนี้จึงหมายถึง **“ความไว้วางใจและการทำงานร่วมกันเสมือนอย่างรุ่นพี่ทำงานกับรุ่นน้อง”** แม้จะเป็น

เรื่องที่ฟังดูเหมือนว่าทั้งสองฝ่ายจะต้องปรับความสัมพันธ์เข้าหากันเพื่อการทำงานร่วมกัน แต่ในประสบการณ์แล้วคิดว่า “คนกิจการนักศึกษา” ควรต้องเป็นฝ่ายที่ยืนมิตรภาพ และความจริงใจเหล่านี้ไปหานักศึกษาก่อนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อให้นักศึกษารู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมุ่งมั่นจะเสนอความคิดใหม่ ๆ และแสดงพลังเพื่อผลักดันงานยากอย่างเรื่องคุณธรรมจริยธรรมร่วมกัน

กรณีตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ผู้เขียนขอนำเสนอกรณีตัวอย่าง 3 กิจกรรม ซึ่งมีรูปแบบกิจกรรมที่ค่านึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจนทำให้กิจกรรมน่าสนใจและ/หรือสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น

กรณีแรก : กิจกรรมส่งเสริมการเห็นคุณค่าชีวิต

ผู้เขียนเคยได้มีโอกาสส่งนักศึกษานิเทศศาสตร์ไปร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคุณค่าของชีวิตที่ริเริ่มโดยอาจารย์อัสวีณีย์ หวานจริง ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองคณบดีด้านพัฒนานักศึกษาของคณะวิจิตรศิลป์⁴ ที่จัดกิจกรรมนี้ โดยความมุ่งหมายสำคัญคือต้องการให้นักศึกษาวิจิตรศิลป์ใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาทและเห็นคุณค่าของการเกิดมามีร่างกายสติสัมปชัญญะครบถ้วนสมบูรณ์ ปีต่อ ๆ มาโครงการก็ได้ขยายโอกาสเชิญคณะนิเทศศาสตร์และคณะอื่นที่สนใจส่งนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม โดยกิจกรรมมุ่งไปที่การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาเป็นสำคัญจัดอยู่ในแนวทางของ Learn by doing หรือ Active Learning โดยกิจกรรมในภาคเช้าออกแบบให้นักศึกษาแต่ละคนได้ทดลองใช้ชีวิตทำอะไรก็ได้ตลอดครึ่งวันอย่างผู้พิการ เช่น นักศึกษาถูกผูกผ้าปิดตาเสมือนผู้พิการ

⁴ ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบันคือ “รองศาสตราจารย์อัสวีณีย์ หวานจริง” ภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทางสายตา นักศึกษาบางคนต้องใช้ไม้เท้าพยุงร่างกายหรือนั่งรถวีลแชร์ (Wheelchair) เสมือนผู้พิการทางการเดิน บางคนก็ถูกผูกมือข้างหนึ่งติดกับลำตัวเสมือนพิการทางแขน กิจกรรมในภาคเช้าสร้างความลำบากและความบันเทิงให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน ไม่ว่าจะเป็น “การจะกดโทรศัพท์รับสาย-โทรออก” “การนั่งวีลแชร์ ผูกผ้าปิดตาเดินไปเข้าห้องน้ำที่มีพื้นที่ต่างระดับและไม่ได้ออกแบบเพื่อคนพิการ” “การเดินไปรับและกินข้าวกล่องในขณะที่มองไม่เห็น หรือมีแขนใช้ได้ข้างเดียว” เป็นต้น

ในภาคบ่ายก็จะปล่อยให้นักศึกษาเหล่านั้นได้ร่วมพูดคุยกับวิทยากรผู้พิการที่ตรงกับสถานการณ์จำลองของตน เพื่อแลกเปลี่ยนและสะท้อนทั้งอารมณ์ความรู้สึกตลอดจนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ ส่วนในภาคค่ำก็แอบวางกิจกรรมกึ่งวัดผลว่า กิจกรรมสามารถสร้างผลลัพธ์ได้เกินความคาดหวังหรือไม่ โดยมีการเชิญชวนนักศึกษาที่สนใจไปร่วมป้อนข้าว อาบน้ำ หรือช่วยเหลือที่วิทยากรผู้พิการดูแลตัวเองในตอนเย็นที่ที่พักหรือไม่ปรากฏว่า ก็มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งขอตามไปดูแลและพูดคุยกับที่วิทยากรต่อถึงที่พัก

ผลลัพธ์ที่น่าสนใจของกิจกรรมนี้คือไม่เพียงแต่นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่รู้สึกตระหนักในคุณค่าชีวิตตนเองมากขึ้นตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม แต่นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมบางส่วนยังเกิดแรงบันดาลใจอยากมีส่วนช่วยเหลือเพื่อนผู้พิการ จนในที่สุดด้วยแรงสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของท่านอาจารย์อศวิณีฯ ทำให้นักศึกษาเหล่านั้นรวมกลุ่มกันและตั้งเป็น “ชมรมเพื่อนผู้พิการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ร่วมกันสร้างเครือข่ายและผลักดันงานแรก ๆ คือ การสำรวจและสร้างทางลาดทางเดินสำหรับผู้พิการ โดยคณะสังคมศาสตร์ได้ให้การสนับสนุนอนุญาตให้นักศึกษากลุ่มนี้ปรับพื้นที่ต่างระดับหลายจุดและสร้างทางลาดทำด้วยเหล็กขึ้นเป็นงานชิ้นแรก ผู้เขียนได้รับทราบว่า ในขณะนั้นนักศึกษากลุ่มนี้เกิดความมานะระดมความร่วมมือจากเพื่อนในมหาวิทยาลัย

มาช่วยกันทั้งด้านกำลังทรัพย์ กำลังความคิดและความร่วมมือ เช่น นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ช่วยทำเรื่องร่างจดหมาย เอกสารต่าง ๆ เพื่อเดินเรื่องขอประสานงานกับคณะที่เป็นพื้นที่เป้าหมายหรือทำจดหมายขอการสนับสนุนจากภาคเอกชน นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ (ภาควิชาวิศวกรรมโยธา) ร่วมกันใช้ความรู้เรื่องการปรับพื้นที่ ผูกเหล็กเส้น เทปูน เชื่อมเหล็ก และยังมีนักศึกษาในกลุ่มนี้อีกหลายคนี่ต่างใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวและความรู้ที่เรียนมาร่วมกันทำภารกิจให้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี จนปัจจุบันชมรมนี้ก็ยังคงอยู่และขยายบทบาทในงานที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านส่งเสริมนักศึกษาผู้พิการอีกด้วย

จุดน่าสนใจของกิจกรรมนี้คือ แม้เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นแบบไม่ต่อเนื่องที่เรียกว่า Event แต่กิจกรรมก็พยายามจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมให้อยู่ในระดับปานกลาง (ประมาณ 100 คน) โดยให้สัดส่วนระหว่างวิทยากรกับนักศึกษาผู้เข้าร่วมประมาณ 1 ต่อ 5 คน ทำให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึงและไม่ทำให้วิทยากรเหนื่อยเกินไป เพราะต้องมีการกิจอื่นต่อเนื่องอีกในระหว่างวัน นอกจากนี้กิจกรรมเริ่มต้นโดยใช้ “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” เพื่อสร้างความน่าสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาด้วยการให้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จำลองเสมือนจริง เป็นการทำให้ให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนได้สัมผัสสารการเรียนรู้ อย่างมีเป้าหมายทุกคนและเปิดพื้นที่เล็ก ๆ ให้อัยรุ่นได้เกิดความสนุกสนานระหว่างการเรียนรู้ความเป็นผู้พิการ นอกจากนี้กิจกรรมในช่วงเช้าไม่มีความเป็นทางการมากนัก นักศึกษาถูกกำหนดเพียงแต่กรอบกว้าง ๆ คือ ให้ใช้ชีวิตเสมือนเป็นผู้พิการตลอดครึ่งวัน ทำให้นักศึกษามีอิสระที่จะทำอะไรก็ได้ แต่กลับยังทำให้ค้นพบว่า นี่เพียงแค่มสมมติว่า นักศึกษาพิการ ยังรู้สึกลำบากขนาดนี้ แล้วหากต้องพิการจริง ๆ และใช้ชีวิตมิใช่เพียงครึ่งวัน แต่เป็นตลอดชีวิตแล้วจะดำเนินชีวิตอย่างไร และสุดท้ายคือวิทยากรมีประสบการณ์ตรงและมีความสามารถให้นักศึกษาสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกตลอดจนบทเรียนที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจนไม่เพียง

สร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าชีวิตของตนเองได้เท่านั้น แต่ยังมีบางส่วนที่เกิดแรงบันดาลใจที่จะช่วยเหลือผู้พิการ เพราะเข้าใจในความยากลำบากของการใช้ชีวิต

ดังนั้นจำนวนคนเข้าร่วมกิจกรรมก็ดี กลยุทธ์ในการกระตุ้นการเรียนรู้ระดับปัจเจก โดยการให้เรียนรู้ด้วยตนเองแบบเสมือนจริงก็ดี และการให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการสะท้อนการเรียนรู้ก็ดี ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญของกิจกรรมนี้ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกวิธีการหนึ่ง

จุดอ่อนของกิจกรรม คือ กิจกรรมตอบรับจำนวนผู้เข้าร่วมได้น้อยเมื่อเทียบกับนักศึกษาทั้งหมดของคณะหรือมหาวิทยาลัย หากจะขยายจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็จำเป็นต้องปรับจำนวนวิทยากรที่สนับสนุนการเรียนรู้ให้มากขึ้น หรือปรับให้วิทยากรรับมือกับนักศึกษาในอัตราส่วนที่มากกว่าที่เป็นอยู่ ก็อาจจะช่วยขยายจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มากขึ้น หรือมีเช่นนั้นก็ต้องเลือกคงกลยุทธ์ด้านจำนวนไว้ แต่เพิ่มความถี่ของการจัดกิจกรรมนี้เพื่อให้ครอบคลุมนักศึกษาจำนวนที่เหลือ และเนื่องจากวิทยากรผู้พิการที่มาให้ความอนุเคราะห์กิจกรรมนี้ต้องเดินทางมาจากกรุงเทพมหานครด้วยรถบัสสำหรับผู้พิการ ทำให้มีข้อจำกัดเรื่องความถี่และงบประมาณของการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมนักศึกษาจำนวนมาก แต่หากสรรหาวิทยากรจากเครือข่ายทำให้ได้วิทยากรจากเขตภาคเหนือจะช่วยประหยัดทั้งค่าเดินทางและการบริหารจัดการต่าง ๆ ได้

กรณีที่สอง : กิจกรรม SO-U-L GOOD คณะนิติศาสตร์

ผู้เขียนเองก็ได้นำจุดเด่นหลายอย่างของกิจกรรมแรกไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษานิติศาสตร์ใน *กิจกรรมของกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (GE) ภายใต้โครงการแบบสมัครใจชื่อ “SO-U-L GOOD”*⁵ กิจกรรมใช้แนวคิดของ Learn by

⁵ <https://www.facebook.com/search/top/?q=soulgood%20law%20cmu>

Doing, Project Based Learning และหลักการมีส่วนร่วมของนักศึกษาตั้งแต่ต้น (Participation) โดยนักศึกษาที่สนใจต้องรวมกลุ่มขนาดเล็กไม่เกิน 15 คน⁶ ร่วมกันคิดโครงการอะไรก็ได้ที่มีความใหม่ ทำหายประสบการณ์ และ อยู่ภายใต้แนวคิดที่ว่า “โครงการที่จะดีต่อสังคม (Social) มหาวิทยาลัย (University) หรือวิชาชีพกฎหมาย (Law, Lawyer)” แล้วจัดทำหลักการ และเหตุผล กรอบงบประมาณ และแนวทางการดำเนินโครงการ นำเสนอ ต่อคณะกรรมการ⁷ ที่คณะได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็น เมื่อผ่าน ความเห็นชอบจะได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการเพียง 2,500 บาทเท่านั้น หากนักศึกษาต้องการใช้เงินมากกว่านี้ต้องระดมความคิดเพื่อจัดหาเงิน สนับสนุนเพิ่มเติมเอง หรือวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมให้อยู่ ในงบประมาณที่จำกัด แต่อาศัยเครือข่ายความร่วมมือของคนในกลุ่ม นักศึกษาจะต้องระบุในโครงการพร้อมนำเสนอเหตุผลความชอบธรรม (ชื่อสัตย์) ว่า โครงการนี้ควรจะได้รับจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้เท่าไร ระหว่าง 1 ถึง 40 ชั่วโมงการเรียนรู้ หลังจากได้ลงมือทำโครงการคล่องแล้ว จะต้องกลับมานำเสนอผลสำเร็จของโครงการ ปัญหาอุปสรรค สิ่งทีเรียนรู้อ ในเชิงการทำงานร่วมกันและเชิงคุณค่าต่อคุณธรรมจริยธรรมที่แต่ละคน ได้รับจากการทำโครงการนี้ (After Action Review) ผลลัพธ์ของโครงการ น่าสนใจตรงที่นอกจากนักศึกษาจะได้ทำโครงการที่ตนเองอยากทำ ไม่ใช่ถูกกำหนดมาโดยส่วนกลาง และได้ฝึกทำงานร่วมกันอย่างเต็มรูปแบบแล้ว

---

⁶ การกำหนดจำนวนคนที่ไม่มากลักษณะนี้เชื่อว่า นักศึกษาทุกคนจะมีส่วนร่วมตั้งแต่ประชุม คิด วิเคราะห์ วางแผน ลงมือเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

⁷ คณะกรรมการ ประกอบด้วย คณาจารย์และเจ้าหน้าที่งานกิจการนักศึกษาที่มีความเข้าใจ ตรงกันว่า หน้าที่คณะกรรมการคือ การช่วยนักศึกษาสอบถามความเป็นเหตุเป็นผล ของโครงการที่คิดจะทำให้กำลังใจ คำแนะนำ หรือแม้แต่ชวนนักศึกษาให้ทำหายโครงการ ของตนเองเพื่อการปรับปรุงโครงการให้เกิดประสิทธิภาพ รอบคอบ ลดความเสี่ยง ลดผล กระทบต่อสังคมที่อาจมองไม่เห็น ฯลฯ โดยพยายามยึดอยู่กับความคิดนักศึกษาเป็นหลัก ตลอดจนพิจารณาความชอบธรรมของจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ว่าเหมาะสมกับความซับซ้อน ของภารกิจโครงการเพียงใด

นักศึกษาหลายคนยังได้รับประสบการณ์จากการออกจาก Comfort Zone ของตนเองและรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองที่ได้ทำสิ่งดี ๆ เพื่อสังคมหรือมหาวิทยาลัย หรือต่อวิชาชีพกฎหมาย

ตัวอย่างเช่น นักศึกษาหญิงหลายคนในกลุ่มได้มีโอกาสสนทนา และทำงานร่วมกับพระสงฆ์ในโครงการที่กลุ่มตนเองเสนอ ช่วยแก้ปัญหา ด้วยการทำป้ายภาษาจีนอธิบายข้อความต่าง ๆ ให้กับวัดแห่งหนึ่งในเขตเมืองเชียงใหม่ที่ได้รับผลกระทบจากการที่นักท่องเที่ยวจีนเข้าเที่ยวชมวัด นักศึกษาสะท้อนว่า “พวกเรารู้สึกดีมาก ๆ ตอนที่ส่งมอบป้ายทั้งหมดให้กับเจ้าอาวาส และเห็นท่านนำป้ายมาติดตามจุดต่าง ๆ ทันทึขงมะที่เรา กำลังเดินออกจากวัด รู้สึกว่าชีวิตเรามีประโยชน์ต่อผู้อื่นจริง ๆ ถ้าไม่มีโครงการแถมบังคับให้ทำ ก็คงไม่มีโอกาสแบบนี้...” หรือโครงการกลุ่มล่าสุดที่นักศึกษาร่วมมือกันจัดสำรวจ รวบรวม และ Review หอพักต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อแนะนำผู้ปกครองและนักศึกษาใหม่ที่กำลังหาหอพักให้ตรงความต้องการของตนเองมากที่สุด โดยโครงการได้สำรวจความคิดเห็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เกี่ยวกับหอพักที่ชอบต้องมีปัจจัยสำคัญอะไรบ้าง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์กับหอพักจำนวนหนึ่งรอบ ๆ มหาวิทยาลัยเพื่อให้ผู้สนใจนำไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจ จะเห็นได้ว่าโครงการภายใต้แนวคิดนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นปัญหาสังคมที่ใหญ่โต แม้เป็นเพียงปัญหาเล็ก ๆ ของคนกลุ่มหนึ่งในสังคมที่โครงการนี้จะมีส่วนช่วยเหลือได้ ก็ถือว่าเป็นบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว

จุดที่น่าสนใจคือ นักศึกษาที่สนใจได้รับโอกาสการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learn by Doing) ตั้งแต่ระดมความคิด หาข้อมูล ลงพื้นที่ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่มจนได้ข้อสรุปถึงโครงการที่จะทำพร้อมเหตุผล โดยไม่ใช่ถูกปิดกั้นหรือกำหนดให้เข้าร่วมหรือทำโครงการที่กำหนดมาแล้ว จึงน่าจะกระตุ้นความสนใจมากจนได้ลงมือทำ ประมวลผลการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์และความรู้สึกในการเสียสละ

ทำเพื่อผู้อื่น นอกจากนี้จำนวนนักเรียนน้อยได้ช่วยสร้างบริบทให้ทุกคนต้องรับผิดชอบต่องานร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย ทำให้เพิ่มโอกาสการเรียนรู้มากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ได้ตระหนักในคุณค่าความสามารถของตนเองว่าสร้างประโยชน์ให้กับผู้อื่นได้ แม้จะเป็นเพียงนักศึกษาเท่านั้น

จุดอ่อนคือ โครงการ/กิจกรรมมีขั้นตอนกระบวนการค่อนข้างสับสนและอาจกินระยะเวลาโครงการยาวนาน ทำให้เป็นข้อที่นักศึกษาหลายคนเลือกที่จะไม่ยอมทำเอกสารเข้านำเสนองานต่อกรรมการหรือจัดทำรายงานสรุปโครงการ ในส่วนนี้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลก็ช่วยจัดปฐมนิเทศนักศึกษาที่สนใจเข้ารับฟังแนวทางการเข้าร่วมกิจกรรมและจัดเตรียมตัวอย่างการเขียนโครงการหรือเอกสารต่าง ๆ เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจให้นักศึกษามากขึ้น

กรณีที่สาม : การแทรกคุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องมือในการทำงานของสโมสรศึกษานิเทศศาสตร์

การนำหลักธรรมาภิบาล⁸ ให้นักศึกษาสโมสรนิเทศศาสตร์ได้พิจารณาและเลือกใช้เป็นหลักในการทำงานต่าง ๆ นั้นมีเหตุผลสำคัญคือ เพื่อเพิ่มโอกาสในการได้เรียนรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมผ่านการลงมือปฏิบัติโดยไม่จำเป็นต้องสร้างกิจกรรมขึ้นมาใหม่แยกต่างหากให้เป็น

---

⁸ ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ หลักการบริหารจัดการที่ดีที่นำมาใช้ในการปกครอง การบริหาร การจัดการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม UNESCAP ได้กำหนดว่า หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 8 หลักการ คือ 1. การมีส่วนร่วม (participatory) 2. นิติธรรม (rule of law) 3. ความโปร่งใส (transparency) 4. ความรับผิดชอบ (responsiveness) 5. ความสอดคล้อง (consensus oriented) 6. ความเสมอภาค (equity and inclusiveness) 7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) และ 8. การมีเหตุผลอธิบายได้ (accountability) (What is good governance: <http://www.unescap.org/>) <https://msprotect.wordpress.com/2012/02/06/%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A0%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A5-good-governance/>

ภาระเพิ่มเติม แต่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการทำงานไปในตัว เพราะ สโมสรนักศึกษามีภารกิจในการนำองค์กรและจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งถูกกำกับโดยกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไข และภารกิจส่วนตัวมากมาย อยู่แล้ว หากจะโน้มน้าวให้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แบบครั้งเดียวจบไป (Event) ก็จะเป็นภาระที่ต้องยื่นโครงการ พิจารณา งบประมาณ และกำหนดวันกิจกรรมที่เหมาะสม โดยที่นักศึกษาในคณะ เองก็อาจไม่สนใจเข้าร่วมในที่สุด ดังนั้นหากนำหลักธรรมาภิบาลให้นักศึกษา ได้รู้จักและเลือกใช้เป็นแนวทางการทำงานก็จะทำให้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมนั้นถูกนำมาใช้หรือกำกับอยู่ในทุก ๆ กิจกรรม โดยไม่ต้องสร้าง กิจกรรมเพื่อการนี้โดยเฉพาะ

โดยแนวคิดนี้ นักศึกษากลุ่มผู้นำนอกจากจะได้รู้จักธรรมาภิบาล ได้ลองเลือกและนำธรรมาภิบาลอย่างง่าย ๆ ไปใช้ในการทำงานต่าง ๆ ตลอดเวลา 1 ปีของการเข้ามารับภาระหน้าที่เพื่อชาวคณะและมหาวิทยาลัย เมื่อมีธรรมาภิบาลเป็นสิ่งกำกับในทุกการคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้ ส่วนรวมได้รับการคุ้มครองดูแล ตัวอย่างของธรรมาภิบาลที่นักศึกษา กลุ่มผู้นำของคณะนิติศาสตร์ได้พยายามเลือกนำไปใช้ในการทำงาน เช่น

“หลักการมีประสิทธิภาพประสิทธิผล” ถูกนำมาเริ่มใช้ ในการพิจารณาสัดส่วนของงบประมาณกิจกรรมพัฒนานักศึกษาควรมีสัดส่วน ของงานด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ มากกว่ากิจกรรมที่มี แต่ความบันเทิงเพียงด้านเดียว เพื่อให้เงินงบประมาณถูกใช้ไปกับกิจกรรม เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งแต่เดิมแม้มีความพยายามจูงใจนักศึกษาให้คำนึงเรื่องนี้ แต่ไม่เกิดเป็นรูปธรรม โดยในปีแรก ๆ ยังไม่ได้กำหนดเป็นสัดส่วนตัวเลข อย่างเป็นทางการ แต่ให้นักศึกษาช่วยกันคิดลดละและรวมกิจกรรมที่มี แต่ความบันเทิงให้เหลือน้อยลงจะได้ใช้งบประมาณที่เหลือไปเพื่อกิจกรรม สร้างสรรค์อื่น ๆ ได้อีก ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือ *ปัจจุบันงานพัฒนาคุณภาพ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่* ก็ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาหลายปี ต่อเนื่องจนเกิดการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมของนักศึกษาผู้นำทุกคณะ

“หลักความรับผิดชอบ” ถูกนำมาเริ่มถกเถียงจนได้ข้อสรุป ในระยะเริ่มต้นที่นำไปสู่การปฏิบัติว่า กิจกรรมนักศึกษาไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมวิชาการหรือบันเทิงต้องมีกำหนดการและแผนที่แน่นอนว่า เกือบขาดและส่งมอบพื้นที่กิจกรรมให้เรียบร้อยเหมือนเดิมในเวลาอันควร ไม่ควรทิ้งเศษซากวัสดุและขยะให้เป็นปัญหาของคณะหรือพื้นที่สาธารณะ ที่ไปทำกิจกรรม หรือการนำวัสดุอุปกรณ์ของส่วนกลาง เช่น เต็นท์ วิทยุสื่อสาร อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ฯลฯ ไปใช้ในกิจกรรม ก็ต้องดูแลรักษาและนำส่งคืน ให้ครบถ้วน เรียบร้อย สมบูรณ์ มิใช่ทิ้งขว้างเพราะเห็นว่ามิใช่ทรัพย์สิน ของตนเอง

“หลักการมีส่วนร่วม” ถูกนำมาใช้เมื่อกิจกรรมที่มีผู้อื่น เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องใด ๆ โดยเฉพาะเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญก็ควรได้เปิดโอกาสให้คนเหล่านั้นร่วมแสดง ความคิดเห็น ถกเถียง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหากเป็นไปได้ก็ควรหา ข้อสรุปร่วมกันหรือนำไปพิจารณาปรับเปลี่ยนโดยคำนึงถึงข้อเรียกร้อง ของคนเหล่านั้นให้มากที่สุด เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน

จุดที่น่าสนใจคือ การแทรกคุณธรรมจริยธรรมไป ในการทำงานโดยไม่ไปเพิ่มกิจกรรมใด ๆ ให้เป็นภาระนักศึกษาอีกและ ยังทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดวาระการเป็นผู้นำนักศึกษา และทุกโครงการกิจกรรม เมื่อกิจกรรมสำเร็จลุล่วงก็จะเกิดความภาคภูมิใจ ในตนเอง ผลพลอยได้คือ เพื่อนนักศึกษาได้รับประโยชน์จากกิจกรรม ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่สิ่งสำคัญคือ คณาจารย์ที่รับผิดชอบต้องให้ ความใส่ใจโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (Engagement) เพื่อกระตุ้น ให้เกิดการริเริ่มแบบไม่ต้องกลัวความล้มเหลว (Dare to fail) จริงจัง (Commitment) และให้กำลังใจ (Encourage)

จุดอ่อนคือ ข้อจำกัดของประสบการณ์ในการทำงาน และเงื่อนไขเวลา ทำให้นักศึกษายังไม่สามารถนำธรรมาภิบาลบางประเด็น มาใช้ได้อย่างจริงจัง เช่น การนัดประชุมนักศึกษาทุกฝ่ายเพื่อหาเรื่องงาน

แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ทำให้การมีส่วนร่วมถูกปรับระดับลงตามสถานการณ์จนบางเรื่องเหลือเพียง “การแจ้งต่อผู้เกี่ยวข้องให้ทราบถึงการตัดสินใจของสโมสรนักศึกษาในเรื่องนั้น ๆ” เท่านั้น นอกจากนี้ ธรรมนูญเป็นพื้นฐานในการบริหารกิจการของสโมสรนักศึกษา โดยไม่ปรากฏเป็นผลงานที่เป็นรูปธรรมที่คนภายนอกจะมองเห็นและรู้สึกชื่นชมยินดีจนเกิดกำลังใจและความภูมิใจในตัวเอง ดังนั้นหากจะมีการแสดงการรับรู้ชื่นชมยินดีจากคณะหรือมหาวิทยาลัยด้วยวิธีใด ๆ ก็น่าจะเป็นแรงเสริมให้นักศึกษามุ่งมั่นและสนับสนุนให้รุ่นต่อไปนำไปพิจารณาปรับใช้ต่อเนื่องได้

บทสรุป การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาเป็นเป้าหมายเชิง “คุณค่า (Value)” ที่เปรียบได้กับการหว่านพืชรดน้ำ พรุนดิน ใส่ปุ๋ยด้วยกิจกรรมที่พยายามออกแบบให้กระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาให้ได้มากที่สุด หลังจากนั้นก็ได้แต่แอบคาดหวังผลให้คุณธรรมจริยธรรมค่อย ๆ งอกงามในจิตใจของนักศึกษา กิจกรรมควรแสวงหาแนวทางใหม่ให้โดนใจนักศึกษา ควรกระตุ้นการมีส่วนร่วมโดยให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงตัวตนตั้งแต่การเริ่มคิดและลงมือเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะผ่านสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง (ภายใต้การจำกัดความเสี่ยง) บรรดาคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรทำหน้าที่ “Facilitator หรือ Coaching” เน้นกระบวนการ After Action Review ให้แข็งแรง เพื่อให้นักศึกษาได้สะท้อนประสบการณ์ของกิจกรรมนั้นออกมาเป็นบทเรียนให้ตนเองและแบ่งปันเพื่อนนักศึกษา

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังสามารถช่วยสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้เกิดการส่งต่อทัศนคติที่ดีต่อการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมได้อีกทางด้วยการสร้างบริบทแวดล้อมได้อีก เช่น การให้นักศึกษาได้ร่วมกันให้คำสัตย์ปฏิญาณกับตนเองว่า จะยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมสำคัญในการเข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้ หรือการยกย่องเชิดชูแบบพอเพียงด้วยวิธีการใหม่ ๆ การเลือกใช้สื่อสาธารณะ (Social Media) อย่างรอบคอบเพื่อทำให้สังคมได้รับรู้และร่วมชื่นชมสิ่งดี ๆ ที่แสดงถึงการยึดมั่น

ในคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาที่น่าจะเป็นแรงเสริมให้นักศึกษาเกิดความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจที่ได้ทำสิ่งดีเพื่อความดี นักศึกษาหรือกิจกรรมที่เป็น Idol ยังสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาคนอื่น ๆ อยากทำสิ่งดีเช่นนี้บ้างก็ได้ สุดท้ายเมื่อสังคมมหาวิทยาลัยได้รับรู้บรรยากาศการทำดีตลอดเวลาอาจพัฒนาไปสู่ “ค่านิยมทำดี” ในที่สุด มหาวิทยาลัยบางแห่งก็สร้างบรรยากาศที่ย้ำถึงค่านิยมที่สำคัญของนักศึกษามหาวิทยาลัยนั้น ด้วยการติดค่านิยมเหล่านั้นไว้ตามที่สาธารณะของมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสม⁹ และบรรยากาศสุดท้ายที่นักศึกษาจะรับรู้ได้คือ การบังคับใช้กฎและระเบียบต่าง ๆ อย่างเข้มงวด เพื่อแสดงต่อนักศึกษาว่า มหาวิทยาลัยจะไม่ประนีประนอมต่อการกระทำที่ขัดต่อคุณธรรมจรรยาบรรณที่ปัญญาชนควรต้องให้ความสำคัญและพัฒนาให้เกิดกับตนเอง เช่น การทุจริตสอบ การคัดลอกผลงานทางวิชาการ เป็นต้น

.....

---

⁹ <https://honesty.uga.edu/> สืบค้น ณ วันที่ 21 มิถุนายน 2561

เด็กยุคใหม่
ต้องรู้เท่าทัน
สื่อดิจิทัล

รองศาสตราจารย์ อธิภัทร วรรณฤมล
คณบดีคณะการสื่อสารมวลชน

.....

ตั้งแต่โลกมีการ
“สื่อสาร” เกิดขึ้นมา
ไม่มียุคไหนอีกแล้ว
ที่จะมีช่องทางการสื่อสาร
ที่มากเท่ายุคนี้มาก่อน
ในประวัติศาสตร์
ของมนุษย์

ได้เห็นข้อความนี้ในนิตยสารอิเล็กทรอนิกส์เล่มหนึ่งเมื่อหลายปีก่อน ทำให้นึกย้อนกลับไปในอดีตที่มนุษย์เราไม่ได้มีช่องทางการสื่อสารที่มากมายเท่ากับในยุคนี้ ทุกอย่างอยู่ในระบบระเบียบ ไม่ชอบใจใครก็เขียนระบายในสมุดบันทึกส่วนตัว นึกรักนึกชอบใคร ก็เขียนจดหมายไปรษณียบัตร หรือโทรศัพท์ไปขอเพลงกับดีเจคนโปรด ขอมอบเพลงนี้ให้กับคนที่เราแอบชอบ การเปิดรับสื่อโดยมากจะเป็นสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ แต่พอโลกเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ต พฤติกรรมการเสพสื่อของคนเปลี่ยนไปอย่างมาก สื่อดั้งเดิมทั้งหลายถูกผลกระทบไปตาม ๆ กัน หนังสือพิมพ์ นิตยสารหลายฉบับถึงกับต้องปิดตัว สถานีวิทยุกระจายเสียงถึงกับต้องคืนคลื่น เพราะคนฟังลดลงไปอย่างมาก เพราะคนสมัยนี้หันไปเสพสื่อออนไลน์ มีการคาดการณ์กันว่า เพียงแค่ 1 นาทีบนโลกอินเทอร์เน็ต คนเราดูวิดีโอบน YouTube มากถึง 4 ล้านคลิป ส่งข้อความบน Twitter ถึง 452,000 ข้อความ ใช้งาน Facebook ถึง 900,000 คน ค้นหาข้อมูลใน Google ถึง 3.5 ล้านเสิร์ช ดูหนังบน Netflix ถึง 70,017 ชั่วโมง ฟังเพลงบน Spotify ถึง 40,000 ชั่วโมง ทั้งหมดนี้เกิดเพียงแค่ 1 นาที ขอย้ำ 1 นาทีบนโลกอินเทอร์เน็ตหรือบนโลกออนไลน์ เพราะฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกใจว่า เด็ก Gen Y มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน จากผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Line และ YouTube มากที่สุด รองลงมาคือ ดูโทรทัศน์ ดูหนัง ฟังวิทยุออนไลน์ ส่วนในระดับปานกลาง เช่น ดาวน์โหลดซอฟต์แวร์ เพลง เล่นเกมออนไลน์ แต่ที่อยู่ในระดับน้อยคือ อ่านข่าวสาร หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และการเรียนผ่านระบบออนไลน์ เรียกได้ว่า เสพสื่อออนไลน์เพื่อความบันเทิงมากที่สุด การจะใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยมาก ยิ่งเวลาเห็นเด็กสมัยนี้อายุไม่กี่ขวบ พูดยังไม่ได้ แต่เล่นเกมบนสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตได้อย่าง

คล่องแคล่ว และเล่นอย่างไม่มีที่ท่าว่าจะหยุด ลองนึกว่าอีกไม่นาน เด็กพวกนี้แหละจะมาเป็นลูกศิษย์ของเรา

จากผลสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษานี้ เราจะเห็นได้ชัดเจนว่า ถึงแม้กลุ่มนักศึกษากลุ่มนี้จัดได้ว่าเป็นกลุ่ม Digital Native หรือกลุ่มเด็กที่เกิดและเติบโตในยุคดิจิทัล แต่ความรู้ความเข้าใจที่เรียกว่า “การรู้ดิจิทัล” (Digital Literacy) ยังจะต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก หลายองค์กรให้ความใส่ใจและสร้างแนวทางในการที่จะสร้างความตระหนักต่อการรู้ดิจิทัล เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มที่ ไม่ใช่มุ่งเน้นแต่ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว เพราะในชีวิตของคนเรา จะต้องได้รับทั้งข่าวสาร การเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูล การรณรงค์เพื่อสร้างสรรค์สังคมและความบันเทิง

การรู้ดิจิทัลคืออะไร จากความหมายของสำนักงาน ก.พ. กำหนดไว้ว่า ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ทักษะในการนำ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร ปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้ เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ถ้าจะว่าไปแล้ว การรู้ดิจิทัลนี้คือเครื่องมือสำคัญที่จะ พัฒนาประเทศไทยไปสู่ Thailand 4.0

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ได้แบ่งความสามารถในการรู้ดิจิทัลออกเป็น 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ การใช้ (Use) การเข้าใจ (Understand) และการสร้าง (Create)

ในส่วนของ การใช้ (Use) หมายถึง ความคล่องแคล่วทางเทคนิค ที่จำเป็นในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่เทคนิคขั้นพื้นฐาน เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เริ่มตั้งแต่โปรแกรมประเภท Microsoft Office เช่น word, powerpoint, excel เป็นต้น ซึ่งหลายคนยังใช้

โปรแกรมเหล่านี้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ไปจนถึงการเรียนรู้โปรแกรมในระดับสูงขึ้น เฉพาะทางมากขึ้น การใช้โปรแกรมที่ช่วยในการสืบหาข้อมูล (Search Engine) เช่น อาจารย์กูเกิ้ล ที่ทำให้เราเข้าถึงฐานข้อมูลความรู้ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นการใช้อีเมล การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line ก็สะท้อนถึงการใช้สื่อดิจิทัลของมนุษย์ในยุคดิจิทัลว่าจะใช้ไปในทางที่เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ ใช้อย่างมีสติหรือไม่ หลายคนหมกมุ่นอยู่ในโลกออนไลน์ นำตัวเองเข้าไปสู่สังคมก้มหน้าและสังคมดราม่า เพราะหลายคนใช้เทคโนโลยีอย่างขาดสติ ขาดความเข้าใจ ขาดวิจารณญาณว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ หลายครั้งที่เราเห็นการใช้ถ้อยคำ การแสดงความคิดเห็นบนโลกออนไลน์ที่ขาดสติ เอาแต่ความสะใจเข้าว่า (ที่เรียกกันว่า เกรียนคอมพิวเตอร์) เหมือนกับว่าพวกเขามีความโกรธเกรี้ยวอยู่ในใจตลอดเวลา เมื่อพบเห็นเรื่องราวต่าง ๆ จึงกระโดดเข้าไปแสดงความคิดเห็นอย่างเมามัน ในอารมณ์ ไม่สนใจว่าข้อความที่ตนเองเขียนนั้นจะทำร้ายจิตใจใครบ้าง แทนที่จะใช้สื่อออนไลน์เพื่อแก้ปัญหา กลายเป็นใช้เพื่อสร้างปัญหา ตัวอย่างที่เห็นถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยไม่มีความเข้าใจที่ทำให้ผู้ปกครองและอาจารย์หลายท่านกลุ่มใจอย่างมากในพฤติกรรมของบุตรหลาน นั่นก็คือ การติดเกม

เมื่อประมาณกลางเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้มีประกาศออกมาว่า อาการ “ติดเกม” เป็นอาการผิดปกติอย่างหนึ่ง ผู้ปกครองบางท่านถึงกับเปรียบเทียบอาการติดเกมว่า มันคือเฮโรอีนในยุคดิจิทัล เซคก้า แซคเซนา (Shekhar Saxena) ผู้อำนวยการฝ่ายสุขภาพจิตและการใช้สารเสพติดขององค์การอนามัยโลก กล่าวว่า หากมีเด็กหรือใครก็ตามในบ้านที่ใช้เวลาในการเล่นเกมนานเกินไป จนไม่สามารถแบ่งเวลาไปทำอย่างอื่น เช่น เรียนหนังสือ การเข้าสังคม ผู้ปกครองควรจะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งอาจจะต้องขอความช่วยเหลือด้วย หลายท่านอาจจะสงสัยว่า เจ้าอาการติดเกมนี้ ต้องใช้เวลา

เล่นมากขนาดไหนถึงจะเรียกว่า ติดเกม ดร.วลาดีเมีย พอชแย็ค สมาชิกขององค์การอนามัยโลก ได้ให้ข้อสังเกตไว้ 3 ประการ คือ

1. การเล่นเกมใช้เวลามากกว่ากิจกรรมอื่นหรือไม่ เช่น หมกมุ่นเล่นแต่เกมจนไม่เข้าสังคม ไม่สูงส่งกับใคร นอนดึก ตื่นสาย ไม่ไปเรียน หนังสือหนังสือหาไม่อ่าน

2. ถึงแม้จะมีปัจจัยด้านลบเข้ามา ก็ไม่สามารถหยุดการเล่นเกมได้ เช่น พ่อโดนผู้ปกครองลงโทษโดยการหักเงินเดือน เงินค่าขนม ก็ไม่แสบ หักได้หักไป บางคนแฟนชู้จะเลิกคบ ก็ไม่สนใจอยากเลิกเลิกไป เล่นเกมเพลินกว่า

3. เกิดผลกระทบที่เห็นได้ชัดต่อการเรียน การเข้าสังคม การทำงาน และชีวิตประจำวัน

ถ้าเข้าข่ายทั้ง 3 ประการนี้ ดร.วลาดีเมีย มีข้อเสนอแนะว่า คงต้องเข้ารับคำปรึกษาจากนักบำบัดอาการทางจิตแล้ว และที่สำคัญควรจะต้องเป็นนักบำบัดเฉพาะด้าน เพราะผู้ที่เสพติดการใช้เทคโนโลยีนั้น ไม่สามารถรักษาด้วยการบำบัดเหมือนกับผู้ที่เสพติดสุรา หรือสารเสพติดอื่น ๆ

คุณฮิลารี แคช ผู้ก่อตั้งโครงการ ReStart ที่ช่วยเหลือผู้ติดเกมในอเมริกาบอกว่า “กุญแจสำคัญในการบำบัดคือ ต้องเข้าใจในสภาพแวดล้อม และปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดเกม และการหาแนวทางแก้ไขที่จะต้องใช้ทั้งความเข้าใจจากครอบครัวและคนรอบข้าง”

การรู้ทันดิจิทัลข้อสุดท้ายคือ การสร้าง (Create) หมายถึงความสามารถในการผลิตเนื้อหาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือที่หลากหลาย และประมวลตัวอักษร ภาพ และเสียงเข้าด้วยกัน สิ่งสำคัญที่จะทำให้ “การสร้าง” เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ผู้สร้างจะต้องมีความรู้ในตัวสื่อ (Media Literacy) จะต้องรู้ถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในสังคม ไม่ใช่เป็นการสื่อสารในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สร้างความวุ่นวายแตกแยกในสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมออนไลน์ และลามมาถึงสังคมวงกว้างในทุกวันนี้เกิดขึ้นจากการที่ทุกคนแย่งกัน

เป็นคนสื่อสาร แย่งกันที่จะเป็นคนแรกในการเล่าเรื่อง จนลืมนึกถึงความถูกต้องของเรื่องราวที่จะสื่อสารออกไป

ในส่วนของผู้รับสารเช่นกัน ต้องมีความรู้ดิจิทัล อย่าเชื่อในทุกอย่างที่ส่งมาทางสื่อออนไลน์ ต้องตรวจสอบ ค้นหาความจริงก่อนที่จะแชร์หรือคอมเมนต์ ถ้าเราช่วยกันใช้สื่อออนไลน์อย่างรู้เท่าทัน สังคมแห่งความสร้างสรรค์ย่อมจะเกิดขึ้นแน่นอน

.....

หนทางสู่ความสำเร็จ ของนักศึกษาที่มี ความต้องการพิเศษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี วิริยางกูร
สาขาวิชาการศึกษานិเทศ คณะศึกษาศาสตร์

ความต้องการ “พิเศษ”

กระทรวงศึกษาธิการแบ่งคนพิการทางการศึกษาออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการเห็น 2) นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการได้ยิน 3) นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 4) นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการพูด และภาษา 5) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 7) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ 8) นักเรียนที่มีภาวะออทิสติก และ 9) นักเรียนที่มีภาวะพิการซ้อน ภาวะต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเหล่านี้ต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

จึงจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กำหนดว่า *“ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”* จึงไม่น่าแปลกใจที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะมีนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกปี อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความเป็นจริง มหาวิทยาลัยในประเทศไทยไม่ได้เปิดรับคนพิการทุกประเภท เช่น ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดเปิดรับนักศึกษาที่มีภาวะพิการซ้อนหรือนักศึกษาที่หูหนวกและตาบอด เป็นต้น ดังนั้น บทความนี้จะกล่าวถึงภาวะบกพร่องที่พบได้ในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องที่เห็นได้ชัดเจน และนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องที่ไม่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นักศึกษามีภาวะบกพร่องที่เห็นได้ชัดเจน (Visible Disabilities) ได้แก่ นักศึกษาที่มีปัญหาทางสายตา (ตาบอดหรือตาเลือนราง) นักศึกษาที่มีปัญหาทางการได้ยิน (หูหนวกหรือหูตึง) นักศึกษาที่มีปัญหาด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว (เช่น อวัยวะในร่างกายขาดหายไป หรือเกร็งหรืออ่อนแรง จึงใช้อวัยวะส่วนนั้นได้ไม่เต็มที่) หรือปัญหาสุขภาพ (เช่น โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคลมชัก/ลมบ้าหมู) ทำให้นักศึกษาไม่สามารถร่วมกิจกรรมบางอย่างได้ หรือขาดเรียนบ่อยจนตามเพื่อนไม่ทัน ข้อดีของนักศึกษากลุ่มนี้คือ บุคลากรในมหาวิทยาลัยสามารถระบุความบกพร่องของนักศึกษาและให้ความช่วยเหลือได้เร็วขึ้น นักศึกษากลุ่มนี้จึงมักได้รับความช่วยเหลือจากคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และงานบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disabilities Support & Services หรือ DSS) ตั้งแต่ระยะแรก

ส่วนนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องที่ไม่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน (Invisible Disabilities) เช่น ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือที่เรียกว่า ภาวะแอลดี (Learning Disabilities หรือ LD) ภาวะออทิสติกระดับ เล็กน้อย (High Functioning Autism) ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย (Mild Intellectual Disability) หรือ ภาวะสมาธิสั้น อยู่ไม่นิ่ง (Attention-Deficit / Hyperactivity Disorders หรือ AD/HD) เป็นต้น¹ นักศึกษาเหล่านี้มักไม่ได้รับความช่วยเหลือตั้งแต่ ระยะเวลาแรก หากนักศึกษาไม่เปิดเผยความบกพร่องของตนเองและคณาจารย์ ไม่สังเกตเห็นความต้องการพิเศษนั้น ไม่ว่าจะนักศึกษาก็มีความต้องการ พิเศษที่เห็นได้ชัดเจนหรือไม่ นักศึกษาเหล่านี้มักมีลักษณะคล้ายกัน หลายประการ ผู้เขียนขอแบ่งลักษณะต่าง ๆ เป็น 3 ด้าน ดังนี้ (กุลยา ก่อสุวรรณ และยุวดี วิริยางกูร, 2560)

ด้านวิชาการ

- ปัญหาด้านการอ่าน ซึ่งมีตั้งแต่ปัญหาด้านการสะกดคำ การอ่านคล่อง และการจับใจความจากการอ่าน อย่างไรก็ตาม นักศึกษา ที่มีความต้องการพิเศษที่ผ่านการคัดเลือกจนได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ส่วนใหญ่มักสะกดคำได้และอ่านได้คล่องแคล่ว แต่อาจมีปัญหา ด้านการจับใจความจากการอ่าน อ่านตกหล่น หรืออ่านข้ามบรรทัด ทำให้เรียนรู้เนื้อหาจากการอ่านได้ไม่ครบถ้วน ดังนั้น ในกระบวนการวิชาที่ต้อง อ่านเนื้อหาปริมาณมาก นักศึกษาเหล่านี้อาจได้คะแนนไม่ดีนัก
- ปัญหาด้านการเขียน นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนใหญ่มักมีปัญหาด้านการเขียน เช่น นักศึกษาตาบอดอาจไม่สามารถเขียน

---

¹ ผู้สนใจสามารถศึกษาลักษณะของนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องที่ไม่สามารถเห็นได้ อย่างชัดเจน จากบทความวิชาการ เรื่อง นักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เขียนโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี วิริยางกูร ตีพิมพ์ในคู่มืออาจารย์ด้านการสอน (หน้า 80-89) ปี พ.ศ. 2558 จัดทำโดย สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เรื่องยาว ๆ หรือไม่สามารถใช้คำนามธรรมได้อย่างหลากหลาย นักศึกษาที่บกพร่องทางการได้ยินอาจเขียนด้วยไวยากรณ์และคำศัพท์ที่ใช้ในภาษามือ ซึ่งแตกต่างจากภาษาพูดของคนทั่วไป ทำให้อาจารย์ผู้ตรวจไม่เข้าใจสิ่งที่นักศึกษาต้องการสื่อสาร นักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ภาวะออทิสติก หรือเรียนรู้ช้าอาจไม่สามารถบรรยายยาว ๆ โดยใช้คำนามธรรม หรือตอบให้ตรงกับคำถามที่ได้รับ

- ปัญหาด้านการคิดคำนวณ ซึ่งหมายถึง การบวก ลบ คูณ หาร รวมถึงสูตร สัญลักษณ์ และกฎทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อน ปัญหาด้านคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับปัญหาด้านการอ่าน ความจำ และความเข้าใจจากการเห็นด้วย (McGlaughlin, Knoop, & Holliday, 2005) จึงอาจกล่าวได้ว่าปัญหาด้านวิชาการมักเกิดร่วมกัน

ด้านการสื่อสาร

- การบอกความต้องการหรือขอความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษบางคนอาจขอความช่วยเหลือจากอาจารย์และเพื่อนบ่อยครั้งจนผู้ให้ความช่วยเหลือเกิดความรำคาญ แต่นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทยส่วนใหญ่มักไม่กล้าเอ่ยปากขอความช่วยเหลือ ทั้ง ๆ ที่เรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญและเป็นสิทธิของนักศึกษาที่จะได้รับความช่วยเหลือ เช่น นักศึกษาสายตาเลือนราง อาจไม่สามารถฝนคำตอบบนกระดาษคำตอบ Opscan ได้ เพราะมองภาพและตัวหนังสือขนาดเล็กไม่เห็น แต่นักศึกษาไม่เคยบอกให้อาจารย์ผู้สอนทราบ เพื่ออาจารย์จะได้เปลี่ยนรูปแบบข้อสอบให้เหมาะสมกับความสามารถทางการเห็นของเขา นักศึกษาจึงได้คะแนนต่ำกว่าที่ควร เป็นต้น

- เรื่องนามธรรม บุคคลที่มีความต้องการพิเศษหลายประเภทไม่เข้าใจเรื่องนามธรรมและสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น คนที่ตาบอด ตั้งแต่เกิดอาจไม่เข้าใจความหมายของคำว่า “ความอบอุ่น” “ขาวจืด” หรือ “ฝุ่นละอองลอยล่องอยู่ในอากาศ” และคนที่มีภาวะออทิสติก อาจไม่เข้าใจความหมายของคำว่า “เอาใจเขา มาใส่ใจเรา” หากไม่เคยได้รับการสอนมาก่อน

ด้านจิตสังคม

- ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เมื่อนักศึกษาไม่สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ ไม่ได้ยินสิ่งที่คนอื่นพูด ไม่สามารถพูด/บอกความต้องการของตน และคนรอบข้างก็ไม่เข้าใจภาษาเมื่อที่นักศึกษาใช้ นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษจึงมักมีโอกาสร่วมสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้างน้อยกว่านักศึกษาส่วนใหญ่ และอาจมีพฤติกรรมแยกตัว แม้แต่นักศึกษาที่มีภาวะออทิสติกที่มองเห็นและได้ยินเสียงตามปกติ ก็ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่เข้าใจเรื่องนามธรรมหรือการเปรียบเทียบ อีกทั้งยังขาดทักษะทางสังคม จึงไม่รู้กาลเทศะ และดูเหมือนไม่มีมารยาท นักศึกษาเหล่านี้ก็มีปัญหาด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเช่นกัน

- ความมั่นใจในตนเอง คนที่ถูกตอกย้ำมาตั้งแต่เล็กว่าตัวเองพิการหรือมีความสามารถไม่เท่าคนอื่นย่อมรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเขาไม่เห็นบริบทรอบตัวหรือไม่ได้ยินสิ่งที่คนรอบข้างพูดกัน ดังนั้น เมื่อความมั่นใจในตนเองต่ำ บุคคลนั้นย่อมมีความรู้สึกดีต่อตนเองต่ำไปด้วย ตัวอย่างเช่น เมื่อนักศึกษาหูหนวกเห็นเพื่อนในชั้นคุยกันและมองตนเองยิ้ม ๆ นักศึกษาคคนนั้นอาจคิดว่าเพื่อนนิทาตนเองและเกิดความไม่พอใจ เป็นต้น นอกจากนี้ คนที่ไม่มั่นใจในตนเองมักเชื่อในอำนาจนอกตน (External Locus of Control) คือ เชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมาจากปัจจัยภายนอกที่ตัวเองควบคุมไม่ได้ เช่น การที่ตัวเองได้คะแนนน้อยเกิดจากโชคชะตาหรือความลำเอียงของครู แต่ไม่คิดว่าเกิดจากตัวเองอ่านหนังสือน้อยเกินไป

- ความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักศึกษาบางคนได้รับความช่วยเหลืออย่างมากจน “รอ” ที่จะเป็นผู้รับ อันเป็นเหตุให้นักศึกษาเหล่านี้ไม่ประสบความสำเร็จในวัยผู้ใหญ่ ความมุ่งมั่นที่จะดำรงชีวิตอย่างอิสระ (Self-Determination) หมายถึง ความเชื่อว่าเขาสามารถควบคุมชะตาชีวิตของตนเองได้ ซึ่งบุคคลที่จะมีความเชื่อเช่นนี้ต้องมี “เจตคติที่ดีต่อตนเอง” และมี “ความสามารถที่จะทำเช่นนั้นได้” ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวถึงในส่วนต่อไป

คุณลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จ

การดำรงชีวิตอิสระ บุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่ได้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาย่อมสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้มากพอสมควร แต่ “การดำรงชีวิตโดยอิสระ” มีความหมายกว้างกว่า การรับประทานอาหาร การแต่งกาย หรือการทำความสะอาดร่างกาย คนที่มีความต้องการพิเศษจะสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระได้ เมื่อเขาเรียนรู้ถึงความสามารถและข้อจำกัดของตนเอง สามารถเลือก ตัดสินใจ แก้ปัญหา ตั้งเป้าหมาย และวางแผนชีวิตของตนเองได้ นอกจากนี้ บุคคลเหล่านี้ต้องสามารถสอนตนเองและควบคุมตนเอง ทราบผลของการกระทำของตนเอง รวมถึงพิทักษ์สิทธิ์ของตนเองเมื่อได้รับความไม่เป็นธรรมหรือถูกเอารัดเอาเปรียบได้ด้วย (Field, Martin, Miller, Ward, & Wehmeyer, 1998)

ความมุ่งมั่นที่จะดำรงชีวิตอิสระเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของความสำเร็จในวัยเรียน เช่น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มุ่งมั่นจะดำรงชีวิตด้วยตนเองนั้นมีผลการเรียนดีกว่า เข้าเรียนบ่อยกว่า และมีปัญหาพฤติกรรมน้อยกว่าเด็กที่มีความมุ่งมั่นๆ ต่ำ เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวยังทำให้คาดเดาความสำเร็จในวัยผู้ใหญ่ได้ด้วย เช่น คนที่มีความมุ่งมั่นที่จะดำรงชีวิตอิสระนั้นมีโอกาสได้งานที่ดีกว่า มีสภาพความเป็นอยู่ดีกว่า และมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าคนที่มีความมุ่งมั่นๆ ต่ำ (Test & Izzo, n.d.) ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษจึงต้องสอนและสนับสนุนให้เขามีความมุ่งมั่นที่จะดำรงชีวิตอิสระ เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จในอนาคต

ทักษะการเรียน นอกจากความสามารถทางวิชาการแล้ว ทักษะการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จ และทักษะเหล่านี้ยังสามารถถ่ายโอนไปสู่การใช้ชีวิตในวัยผู้ใหญ่อีกด้วย ทักษะการเรียน หมายถึง การจับประเด็น/ใจความสำคัญ การจดเนื้อหาที่อาจารย์สอน การเตรียมตัวสอบ การจัดลำดับความสำคัญ การบริหารเวลา การจัดระเบียบชีวิต และการจัดการความเครียด เป็นต้น

ทักษะการทำงาน บุคคลที่มีความต้องการพิเศษจะได้งานทำ และรักษางานนั้นไว้ได้ เมื่อเขามีทักษะในการทำงานนั้น (Hard Skills) และทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น สร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับคนในองค์กร รู้คิด แก้ปัญหา และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ นี้ถูกเรียก ด้วยชื่อภาษาอังกฤษหลายชื่อ เช่น Soft Skills, Social Skills, People Skills, Personal Skills หรือ Transferable Skills การสื่อสาร การตัดสินใจ การสร้างความกระตือรือร้นให้ตนเอง การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการจัดการเวลา

ความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษา ประสบความสำเร็จในรั้วมหาวิทยาลัยได้ เพราะน่าจะเป็นบุคคลที่รู้จักเขา ดีที่สุด ความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมาก อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถช่วยเหลือให้นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ ได้หลายด้าน ดังนี้

ด้านการเรียน

- หากสังเกตว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการอ่านและ/หรือ การเขียน เช่น หนังสือ หรือเอกสารประกอบการสอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจแนะนำให้นักศึกษาขอรับความช่วยเหลือจากงานบริการสนับสนุน นักศึกษาพิการ (DSS) ภายใต้การดูแลของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ซึ่งจะช่วยจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology หรือ AT) เช่น รถเข็น เครื่องช่วยฟัง โปรแกรมอ่านหน้าจอ หรือบริการล่ามภาษามือ เป็นต้น นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ DSS ยังช่วยสอน ทักษะจำเป็น ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา และประสานงานกับอาจารย์ ผู้สอนได้ด้วย

- ความช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เช่น หากอาจารย์ผู้สอนทราบว่านักศึกษาตาบอดหรือสายตาลี้นราง อาจารย์อาจแปลงเนื้อหาในโปรแกรม Microsoft Powerpoint เป็น Microsoft Word เพื่อให้ให้นักศึกษาคนนั้นได้ทบทวนเนื้อหาด้วยโปรแกรมอ่านหน้าจอ (Screen Reader) หรือใช้โปรแกรมแปลงเสียงเป็นตัวหนังสือ (Speech to Text Program) เพื่อให้นักศึกษาที่บกพร่องทางการได้ยินรับรู้เนื้อหานั้นได้ อาจารย์อาจปรับกิจกรรมและการสอบให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล นอกจากนี้ อาจารย์อาจจะมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่ม ให้เพื่อนช่วยเพื่อน หรือมอบหมายให้เพื่อนที่ยินดีช่วยเหลือเป็นบัดดี้ของนักศึกษาคนนั้น เพื่อให้นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกับเพื่อนในชั้น

- หน่วยงานภายนอกก็สามารถให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์สามารถช่วยทำหนังสือเรียนหรือข้อสอบเป็นอักษรเบรลล์ มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทยสามารถให้การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์หรือเงินทุนสนับสนุน หรือสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกได้ เป็นต้น

ด้านการสื่อสาร

จุดอ่อนของนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทยคือ ความเกรงใจ ไม่กล้าบอก ไม่กล้าถาม ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาควรตรวจสอบความต้องการของนักศึกษา แล้วสอนให้นักศึกษารายงานลักษณะความต้องการพิเศษแก่อาจารย์ผู้สอน เช่น ในภาคเรียนแรก ๆ ผู้เขียนทำบันทึกข้อความถึงอาจารย์ผู้สอนเพื่อแจ้งให้ทราบถึงลักษณะของความพิการและวิธีช่วยเหลือที่จะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษา โดยนักศึกษาเป็นผู้ถือบันทึกข้อความนั้นไปส่งมอบให้แก่อาจารย์แต่ละท่าน ต่อมานักศึกษาสามารถแจ้งรายละเอียดเหล่านี้ให้แก่อาจารย์ผู้สอนได้เอง

นอกจากการแจ้งข้อมูลที่เป็นแล้ว นักศึกษาควรสามารถขอหรือถามอาจารย์ผู้สอนได้อย่างเหมาะสม

นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษจำนวนไม่น้อยไม่เข้าใจภาษาที่เป็นนามธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาจึงอาจสอนเรื่องเหล่านี้ด้วย โดยการอธิบายค่านามธรรมให้เป็นรูปธรรมหรือใช้ของจริง/ตัวอย่างประกอบ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจได้ดีขึ้น การสอนทักษะเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องง่าย จึงต้องใช้เวลา แต่เมื่อนักศึกษาเรียนรู้และสื่อสารได้อย่างเหมาะสมแล้ว ทักษะนี้จะเป็นประโยชน์กับนักศึกษาทั้งด้านการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน และการทำงาน

ด้านจิตสังคม

นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษจะใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาควรอธิบายให้เพื่อนเข้าใจลักษณะความต้องการพิเศษของนักศึกษาคนนั้น รวมถึงสร้างเจตคติที่ดีในรุ่นด้วย นอกจากนี้ ในช่วงแรกอาจารย์ยังควรตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและนักศึกษาคนนั้นเป็นระยะ เพื่อจะได้ปรับความเข้าใจ หากเกิดปัญหาหรือความไม่เข้าใจกัน

อาจารย์ที่ปรึกษาควรช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะด้านจิตใจของนักศึกษาด้วย เช่น ความมั่นใจในตนเอง ความรู้สึกดีต่อตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน และความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สร้างได้ด้วยการสร้างกำลังใจและคำชม เช่น อาจารย์อาจเริ่มชมจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อสร้างกำลังใจและความรู้สึกมั่นใจในตนเองขึ้นมาก่อน และเมื่อนักศึกษาใช้ความพยายามมากขึ้นและ/หรือทำได้ดีขึ้น อาจารย์ก็ให้คำชมและสนับสนุนให้นักศึกษาทำได้ดียิ่งขึ้นไปอีก

การสร้างและส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะด้านจิตใจ และสังคมที่ดีนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย จึงควรใช้ความใส่ใจ ความพยายาม และ

เวลา แต่เมื่อมีคุณลักษณะเหล่านี้แล้ว นักศึกษาจะมีโอกาสประสบความสำเร็จด้วยการเรียน ชีวิตส่วนตัว และการทำงานมากขึ้น “งานสร้างคน” นี้จึงถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเพราะเป็นการสร้างอนาคตของเขาในระยะยาว

กล้วยไม่มีดอกช้ำ	ฉันใด
การศึกษาเป็นไป	เช่นนั้น
แต่ออกดอกคราวไร	งามเด่น
งานสั่งสอนปลูกปั้น	เสร็จแล้วแสนงาม

ม.ล. ปิ่น มาลากุล

.....

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552. จาก www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-42%20handicap%20MoE.pdf
- กุลยา ก่อสุวรรณ และยุวดี วิริยางกูร. (2560). การสอนและการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและเรียนรู้อื่นๆ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 255 หน้า.
- Field, S., Martin, J., Miller, R., Ward, M., & Wehmeyer, M. L. (1998). Self-determination for persons with disabilities: A position statement of the Division on Career Development and Transition. *Career Development for Exceptional Individuals*, 21, 113-128.
- McGlaughlin, S. M., Knoop, A. J., & Holliday, G. A. (2005). Differentiating students with mathematics difficulty in college: Mathematics disabilities vs. no diagnosis. *Learning Disability Quarterly*, 28, 223-232.
- Test, D. & Izzo, M. (n.d.). Teaching self-determination skills to students with disabilities. Retrieved from www.crporegon.org/cms/lib/OR01928264/Centricity/Domain/45/Documents/NSTTAC-Teaching-Self-Determination-Skills-to-Students-with-Disabilities.pdf

.....

กองพัฒนานักศึกษากับบทบาทการเปลี่ยน “ภาระ” ให้เป็น “พลัง”

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

.....

ถ้าคุณรู้จักผู้หญิงคนหนึ่งเธอกำลังตั้งครรภ์

ได้ 3 เดือน มีลูกอยู่แล้ว 8 คน

ลูก 3 ใน 8 คนนั้น “หูหนวก”

อีก 2 คน “ตาบอด”

และ 1 ใน 8 คนนั้น

“บกพร่องทางสติปัญญา”

(Intellectual Disabilities)

และตัวเธอเองก็ป่วยเป็นโรคทางเพศ (Syphilis)

คุณจะทำอะไรให้เธอทำแท้งหรือไม่?

หากคุณคิดแนะนำให้ผู้หญิงคนนี้ไปทำแท้ง

นั่น... หมายความว่า คุณเพิ่งตัดสินใจฆ่า

“ปีโรเฟ่น”

คืดกวีผู้ยิ่งใหญ่ของโลกไปเสียแล้ว

คงปฏิเสธไม่ได้ว่า มนุษย์ทุกคนล้วนต้องการ คือ “โอกาส”

เมื่อเด็กคนหนึ่งเกิดมา จะด้วยความสมบูรณ์พร้อมหรือด้วยความพิการอันเป็นข้อจำกัด ก็ไม่ได้ทำให้คุณค่าความเป็น “คน” ของเด็กคนนั้นลดลงแต่อย่างใด เขายังคงต้องการ “โอกาส” ไม่ว่าจะเป็โอกาสที่จะมีชีวิตอยู่รอด โอกาสได้รับการเลี้ยงดูทั้งร่างกายและจิตใจอย่างดี โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น โอกาสที่จะได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการกีดกันหรือการทารุณทุกรูปแบบ รวมไปถึงโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาและรับการศึกษาที่เหมาะสมกับข้อจำกัดด้านความพิการของตน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในฐานะสถานศึกษาที่มุ่งสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ สิ่งที่มีมหาวิทยาลัยสามารถหยิบยื่นให้กับเด็กพิการได้ดีที่สุด คือ “โอกาส” ทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้พวกเขาได้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยด้วยระบบการคัดเลือกที่ตอบสนองความแตกต่างและข้อจำกัดเฉพาะบุคคล จึงเป็นที่มาของโครงการพิเศษสำหรับนักเรียนพิการ ซึ่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เริ่มจัดทำอย่างเป็นทางการตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 มาจนถึงปัจจุบัน มีนักศึกษาพิการเรียนร่วมใน 13 คณะ รวมทั้งสิ้น 66 คน ใน 5 ประเภทความพิการ คือ 1) บกพร่องทางการเห็น (ตาบอด/ตาเลือนราง) 2) บกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวก/หูตึง) 3) บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 4) บกพร่องทางการเรียนรู้ (การอ่าน/การเขียน/การคิดคำนวณ) และ 5) บุคคลออทิสติกศึกษายภาพสูง ภายใต้การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เทคโนโลยี บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับนักศึกษาพิการ โดยงานบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disability Support Services: DSS) สังกัดกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ด้วยข้อจำกัดที่เฉพาะของนักศึกษาพิการแต่ละคน จึงไม่ใช่เรื่องง่ายนักในการเรียนร่วมกับนักศึกษาทั่วไปที่สอบเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยด้วยระบบการคัดเลือกที่เข้มข้น ดังนั้นการให้ความ “ช่วยเหลือ” อย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation Assistance) คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Right) อารยะสถาปัตยกรรม (Universal Design) และการดำรงชีวิตอิสระของผู้พิการ (Independent Living) รวมถึงเชื่อมั่นว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่มหาวิทยาลัยจะใช้เป็นกรอบในการให้ความช่วยเหลือให้นักศึกษาพิการสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนร่วมกันได้ในที่สุด

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีนักศึกษาพิการเรียนร่วมใน 5 ประเภทความพิการ โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้ความช่วยเหลือตาม “ความจำเป็นต้องการพิเศษ” (Special Needs) มีความแตกต่างไปตามข้อจำกัด ดังนี้

1. นักศึกษาบกพร่องทางการเห็น

1.1 ตาบอด - ให้บริการเอกสารอักษรเบรลล์ ภาพพิมพ์นูนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หนังสือเสียงระบบเดซี เครื่องแสดงผลอักษรเบรลล์ เครื่องจดบันทึกอักษรเบรลล์ บริการอ่านข้อสอบ บริการนำทางระบบเพื่อนช่วยเพื่อน โปรแกรมตาทิพย์ ซึ่งเป็นโปรแกรมอ่านจอภาพสำหรับคนตาบอด รวมถึงการสอนเสริม และการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวสำหรับคนตาบอด (Orientation and Mobility หรือ O&M) ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตอิสระด้วยตนเองของคนตาบอด

1.2 ตาเลือนราง - ให้บริการเอกสารขยายใหญ่ โปรแกรม Zoom Text Magnifier/Screen Reader ซึ่งเป็นโปรแกรมขยายจอภาพและอ่านจอภาพสำหรับคนตาเลือนราง เครื่องขยายภาพตัวอักษร (CCTV) และการสอนเสริม

2. บทรื่องทางการได้ยิน

2.1 หูหนวก - ให้บริการล่ามภาษามือ และการสอนเสริม

2.2 หูตึง - ให้บริการเครื่องช่วยฟัง บริการฝึกพูด และการสอนเสริม

3. บทรื่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ให้บริการเก้าอี้รถเข็น (Wheelchair) เครื่องช่วยเดิน (Walker) MP3 เม้าท์ชนิดพิเศษ (Trackball) เก้าอี้อาบน้ำ ที่พักเท้า ทางลาด/ราวจับ ห้องน้ำ ที่จอดรถผู้พิการ ลิฟท์ การจด/ถอดคำบรรยาย และการสอนเสริม

4. บทรื่องทางการเรียนรู้ หรือ Learning Disabilities: LD การให้ความช่วยเหลือให้นักศึกษากลุ่มนี้จะแบ่งไปตามประเภทของการบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก โดยนักศึกษา 1 คน อาจจะมี ความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านร่วมกัน ได้แก่ 1) ด้านการอ่าน (Reading) 2) ด้านการเขียน (Written expression) 3) ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics) เราไม่สามารถช่วยเหลือนักศึกษาที่บกพร่องทางการเรียนรู้ทุกคนด้วยวิธีการสำเร็จรูปเพียงรูปแบบเดียวได้ แต่ต้องออกแบบการช่วยเหลือเฉพาะบุคคลตามสภาพปัญหาที่แตกต่างกันไป เช่น การสอนเสริมตัวต่อตัว

5. บุคคลออกัสติกศึกษายาลสูง ให้บริการคำปรึกษาที่ยึดหลักจิตวิทยาสำหรับเด็กออทิสติก และเทคนิคการปรับพฤติกรรม และการสอนเสริม

นอกจากระบบการให้ความช่วยเหลือที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดให้แล้ว การมีเครือข่ายให้ความช่วยเหลือผู้พิการที่หลากหลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือของเราให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลอย่างดีที่สุด

แม้ว่าจะมีระบบการให้ความช่วยเหลือที่ดีเยี่ยม แต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักศึกษาพิการประสบความสำเร็จในการเรียนได้ คือ ความมุ่งมั่นของตัวนักศึกษาเอง ประกอบกับความตั้งใจจริง ความอดทน และความพยายามที่จะก้าวข้ามผ่านข้อจำกัดของตนเองเพื่อไปถึงฝั่งฝัน นั่นคือการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร อย่างไรก็ตาม หลายคนไปถึงฝั่งตามกำหนดเวลา หลายคนไปถึงช้า และบางคนไปไม่ถึงฝั่ง ดังนั้นหากใครสักคนที่มากไปด้วยข้อจำกัด เกิดมาพร้อมความพิการ สามารถมองเห็นความฝันของตนเองได้แม้ตาจะมีตบอด ได้ยินความฝันของตนเองแม้ว่าหูจะหนวกสนิท และสุดท้ายเดินไปถึงฝั่งฝันได้แม้ร่างกายจะนั่งอยู่บนเก้าอี้รถเข็น หรือไม่มีแขนที่จะยื่นไปไขว่คว้าในสิ่งที่มุ่งหวัง การแสดงความชื่นชมและยินดีกับนักศึกษาพิการเหล่านี้จากส่วนลึกของจิตใจ คงเป็นของขวัญสำคัญที่เราชาวกองพัฒนานักศึกษามอบให้พวกเขาได้

จากวันที่ได้รับโอกาสเข้ามาเรียนร่วมในมหาวิทยาลัย ช่วงเวลาได้รับการดูแลช่วยเหลือ จนถึงวันที่สำเร็จการศึกษา สำหรับนักศึกษาทั่วไปนั้น มีอะไรที่ต้องจดจำและเป็นความทรงจำมากมาย แต่สำหรับนักศึกษาพิการ คงเหมือนมหาภาพย์ เรื่องยาวในชีวิตที่สร้างให้ ทั้งความทรงจำ ความภาคภูมิใจ ความมีตัวตน อนาคต อาชีพ และศักยภาพที่จะช่วยให้พวกเขา...

สามารถเปลี่ยนตนเองจาก “การะ” ให้เป็น “พลัง” ได้ในที่สุด

นั่นคือ จุดมุ่งหมาย แนวทางการดำเนินงานและสัมฤทธิ์ผล

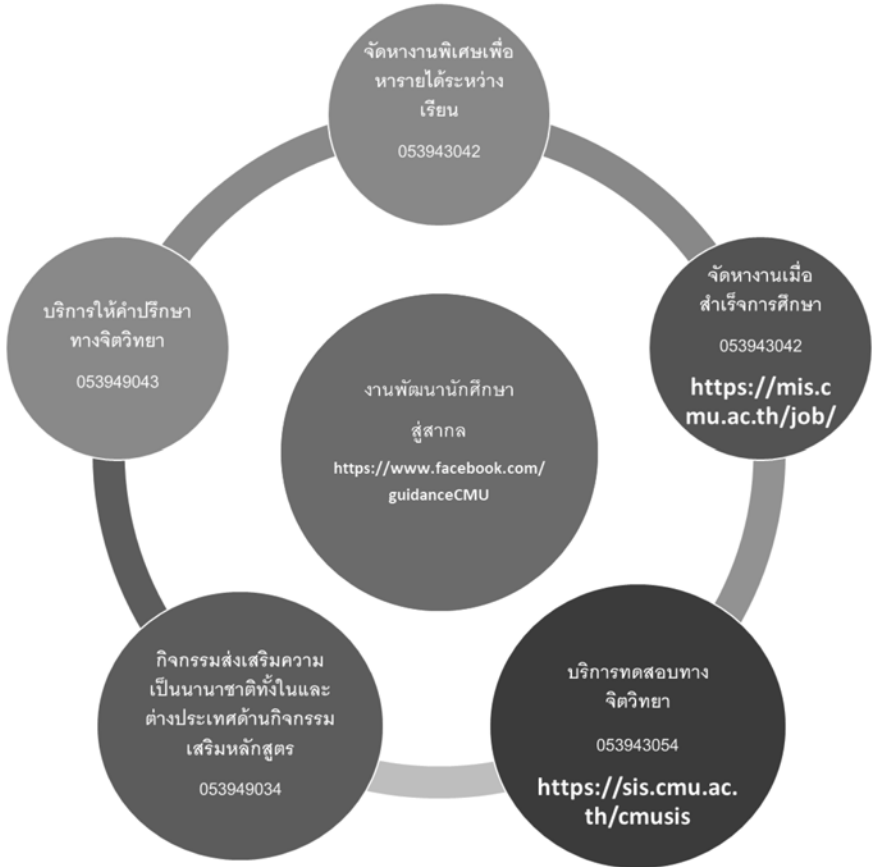
ที่กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ได้พยายามทุ่มเทการทำงานตลอด 7 ปีที่ผ่านมา

เรื่องน่ารู้จากกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

งานพัฒนานักศึกษาสู่สากลและแนะแนว เพื่อสนับสนุนการพัฒนา นักศึกษาภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา งานพัฒนานักศึกษาสู่สากล และแนะแนวได้มีบริการต่าง ๆ ดังนี้

ทุนการศึกษา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีนโยบายให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา โดยจัดสวัสดิการด้านการเงินให้นักศึกษาที่มีความจำเป็น (นักศึกษาที่ ต้องการความช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการศึกษา สามารถติดต่อโดยตรงได้ ที่หน่วยกิจการนักศึกษา ขณะที่นักศึกษาสังกัด) ดังนี้

1. เงินทุนการศึกษาเตรียมความพร้อมเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะกรรมการส่งเสริมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกันรณรงค์จัดหาเงินช่วยเหลือพิเศษมูลค่าทุนละ 10,000 บาท จากผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป โดยมอบหมายให้คณะกรรมการทุนการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่พิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่ผ่านการสอบเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในระบบโควตา 17 จังหวัดภาคเหนือ ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าเดินทางไปปฏิบัติงานตัวเป็นนักศึกษา เช่น ค่าเครื่องแต่งกายในภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา คนละ 10,000 บาท ทุนการศึกษาดังกล่าวจัดสรรให้นักเรียนทุกปีการศึกษา โดยมีนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือก จำนวนประมาณ 100 คนต่อปีการศึกษา นักเรียนที่มีความประสงค์จะขอรับเงินดังกล่าว ต้องยื่นใบสมัครผ่าน <http://sdd.oop.cmu.ac.th>

2. ทุนการศึกษากลาง เป็นทุนการศึกษาที่เจ้าของทุนไม่ได้รับบุให้นักศึกษาคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ มีจำนวนปีละประมาณ 600 ทุน

3. ทุนการศึกษาคณะ เป็นทุนการศึกษาที่เจ้าของทุนระบุคณะของนักศึกษาที่ต้องการจะให้ทุนการศึกษา มีจำนวนปีละประมาณ 1,500 ทุน (ยกเว้นบัณฑิตวิทยาลัย)

นักศึกษามีสิทธิสมัครขอรับทุนการศึกษาได้ทั้งข้อ 2 และ

ข้อ 3 แต่นักศึกษาจะมีสิทธิ์ได้รับทุนการศึกษาเพียงทุนเดียวเท่านั้น โดยนักศึกษาที่ประสงค์ขอรับทุนการศึกษาคณะให้ติดต่อคณะที่นักศึกษาสังกัด หรือนักศึกษาที่ประสงค์จะสมัครขอรับทุนการศึกษาส่วนกลาง สามารถดูรายละเอียดและสมัครได้ที่ <http://sdd.oop.cmu.ac.th>

ทั้งนี้ กรณีสมัครขอรับทุนการศึกษาส่วนกลาง มหาวิทยาลัย จะมีประกาศแจ้งเงื่อนไขและวิธีการรับสมัครให้นักศึกษาทราบ ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 รับสมัครเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อขอรับทุนการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษานั้น ๆ

- กำหนดการรับสมัคร   ภายในเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม
- ดำเนินการสัมภาษณ์   ภายในเดือนกันยายน – ตุลาคม
(วันเสาร์-อาทิตย์)
- ประกาศรายชื่อนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา
ภายในเดือน พฤศจิกายน

ครั้งที่ 2 รับสมัครนักศึกษาทุกชั้นปี เพื่อรับทุนการศึกษา ประจำปีการศึกษาถัดไป

- กำหนดการรับสมัคร   ภายในเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม
- ดำเนินการสัมภาษณ์   ภายในเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม
(วันเสาร์-อาทิตย์)
- ดำเนินการตรวจเยี่ยมบ้าน   ภายในเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน
- ประกาศรายชื่อนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา
ภายในเดือนกรกฎาคม

4. บริการเงินยืมฉุกเฉินมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีกองทุนสำหรับให้นักศึกษายืมเงิน โดยไม่คิดดอกเบี้ย ในกรณีที่นักศึกษาขาดเงินฉุกเฉินและมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายในการศึกษาอย่างเร่งด่วน นักศึกษาจะต้องติดต่อขอรับ

แบบฟอร์มเงินยืมดังกล่าวได้ที่ หน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในคณะที่นักศึกษาสังกัด ซึ่งเงื่อนไขในการยืมอยู่ในดุลยพินิจของคณะ ทั้งนี้ หากคณะไม่มีเงินยืมฉุกเฉินเพียงพอ นักศึกษาสามารถยื่นแบบฟอร์มขอรับเงินยืมฉุกเฉินมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาต้องติดต่อขอรับแบบฟอร์มขอรับเงินยืมดังกล่าวที่คณะและได้รับการตรวจสอบขั้นต้นจากคณะแล้ว

หลักเกณฑ์ในการขอยืมและคืนเงินยืมฉุกเฉินของมหาวิทยาลัย

- 1) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น ๆ
- 2) มหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติให้ยืมตามความจำเป็น
- 3) นักศึกษาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาคณบดี หรือรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาของคณะที่นักศึกษาสังกัด
- 4) ในกรณีที่ผู้ปกครองหรือผู้อุปการะของนักศึกษาประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตโดยกะทันหันหรือประสบอัคคีภัย วาตภัย ล้มละลาย หรือภัยพิบัติอย่างอื่นที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่โดยตรง ให้คณะที่นักศึกษาสังกัดเสนอมหาวิทยาลัยพิจารณา โดยใช้เงินจากกองทุนฉุกเฉินนี้ ช่วยเหลือนักศึกษาเป็นกรณี ๆ ไป
- 5) ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างอื่น เพื่อสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาในกรณีใดกรณีหนึ่งให้อยู่ในดุลยพินิจของอธิการบดีเป็นกรณีพิเศษเป็นราย ๆ ไป ด้วยการให้ยืมหรือใช้เงินกองทุนนี้
- 6) นักศึกษาที่ยืมเงินฉุกเฉินจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะต้องคืนเงินยืมฉุกเฉินภายในภาคการศึกษานั้น ๆ
- 7) กรณีที่นักศึกษายังไม่ได้ชำระคืนเงินยืมฉุกเฉินภายในกำหนด กองพัฒนานักศึกษาจะแจ้งหนี้สินของนักศึกษา

ให้สำนักทะเบียนและประมวลผล เพื่อดำเนินการยับยั้ง การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาผู้นั้นในภาคการศึกษา ต่อไป และเพื่อระงับการอนุมัติปริญญาบัตร

5. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นกองทุนสำหรับ นักศึกษาให้กู้ยืมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในส่วน of ค่าเล่าเรียนตามอัตรา ค่าเล่าเรียนที่รัฐบาลกำหนด แล้วค่อยผ่อนชำระคืนในภายหลังเมื่อสำเร็จ การศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้วตามเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ค่าเล่าเรียน และค่าครองชีพ โดยผู้ที่มีความประสงค์ ของกู้ยืมเงินกองทุนฯ นี้จะต้องมีคุณสมบัติตามประกาศคณะกรรมการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา นักศึกษาที่ประสงค์จะขอกู้ยืมเงินดังกล่าว สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ งานทุนการศึกษาและ สร้างเสริมสุขภาพ กองพัฒนานักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ 053-941-360 หรือ <http://sdd.oop.cmu.ac.th/th/studentloan> และหน่วยงานการ นักศึกษาของคณะที่นักศึกษาสังกัด

สิทธิการรับบริการด้านสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ประจำปี 2561

นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีสิทธิในการรับบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

1. สิทธิบริการอนามัยนักศึกษา

นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชำระค่าบำรุงสุขภาพ ร่วมกับการลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 1 และภาคการศึกษาที่ 2 ภาคการศึกษาละ 100.- บาท และภาคเรียนฤดูร้อน 70.- บาท นักศึกษาจะได้รับสิทธิบริการอนามัยในวงเงิน 20,000.- บาท/คน/ปีการศึกษา โดยจ่าย เกินจากสิทธิที่รัฐจัดให้ (ส่วนเกินสิทธิที่รัฐจัดให้ เช่น ค่ายานอกบัญชี

ยาหลัก / ค่าวัสดุอุปกรณ์การแพทย์ / ค่าห้องพิเศษและอาหารพิเศษ
กรณีนอนโรงพยาบาล / นักศึกษาไม่ใช้สิทธิที่รัฐจัดให้ ประสงค์ใช้สิทธิ
บริการอนามัย) และนักศึกษาต่างชาติที่ชำระค่าธรรมเนียมบำรุงสุขภาพ
ตามประกาศโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เรื่อง หลักเกณฑ์
และแนวทางปฏิบัติในการเข้ารับบริการสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เชียงใหม่

2. สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า โรงพยาบาลมหาราช นครเชียงใหม่

นักศึกษาที่มีสัญชาติไทยเฉพาะระดับปริญญาตรีจะได้รับสิทธิ
ประกันสุขภาพถ้วนหน้าโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ถึงแม้จะ
ไม่ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามามหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ควบคู่กับสิทธิบริการ
อนามัย ยกเว้น กรณีใช้สิทธิบุตรข้าราชการ หรือสิทธิประกันสังคม
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ งานเวชระเบียนและสถิติ จะขึ้นทะเบียน
โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้เมื่อสิทธิดังกล่าวสิ้นสุดลง
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนขึ้นทะเบียนสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ในวันรายงานตัวขึ้นทะเบียน
เป็นนักศึกษาใหม่

หมายเหตุ :

1. นักศึกษาที่มีสิทธิลงทะเบียนโครงการหลักประกันสุขภาพ
ถ้วนหน้า (บัตรทอง) สามารถใช้สิทธิได้หลังจากลงทะเบียนแล้วประมาณ
1 เดือน

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เมื่อพ้นสภาพนักศึกษาแล้ว
ให้นักศึกษาติดต่อขึ้นทะเบียนโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
(บัตรทอง) ได้ที่โรงพยาบาลที่อยู่ในท้องที่ตามทะเบียนบ้านของนักศึกษา

3. สิทธิเบิกจ่ายตรง

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เป็นบุตรข้าราชการ ซึ่งอายุไม่เกิน 20 ปี หรือเป็นข้าราชการที่ขึ้นทะเบียนเบิกจ่ายตรง ไม่ต้องชำระเงินค่ารักษาพยาบาล กรณีไม่ได้ขึ้นทะเบียนเบิกตรงให้สำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาล แล้วนำไปเสร็จรับเงินไปเบิกเงินคืนตามสิทธิบุตรข้าราชการและสิทธิข้าราชการต่อไป (ยกเว้นกรณีอุบัติเหตุจากรถไม่สามารถใช้สิทธิได้)

การขึ้นทะเบียนโครงการเบิกจ่ายตรงโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีสิทธิ เป็นบุตรของข้าราชการหรือเป็นข้าราชการ (ยกเว้นรัฐวิสาหกิจ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล) สามารถขึ้นทะเบียนพิมพ์ลายนิ้วมือในวันรายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาใหม่ กรณีไม่ได้ขึ้นทะเบียนพิมพ์ลายนิ้วมือในวันขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาใหม่ให้ติดต่อขอขึ้นทะเบียนได้ที่ ศูนย์รับเงิน 3 อาคารศรีพัฒน์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ได้ทุกวันเว้นวันหยุดราชการตั้งแต่เวลา 8.30 น. – 15.00 น.

กรณีนักศึกษาเป็นบุตรข้าราชการ เมื่อมีอายุครบ 20 ปีขึ้นไปให้นำสำเนาบัตรนักศึกษา และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ติดต่อลงทะเบียนที่ ศูนย์สุขภาพมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรืองานเวชระเบียนและสถิติ ชั้น 2 อาคารเฉลิมพระบารมี โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (นักศึกษาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วในวันขึ้นทะเบียนนักศึกษาใหม่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จะนำเอกสารดังกล่าวมาลงทะเบียนบัตรหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ทันที)

4. สิทธิประกันสังคม

กรณีนักศึกษาใช้สิทธิประกันสังคม หากต้องการใช้สิทธิบัตรทอง ร่วมกับการใช้สิทธิประกันสุขภาพนักศึกษา (สิทธิบริการอนามัย) ให้ยกเลิกสิทธิบัตรประกันสังคมที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดที่สังกัด

แล้วนำหลักฐานจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัด พร้อมสำเนาบัตร
นักศึกษา และสำเนาบัตรประชาชนอย่างละ 1 ชุด ติดต่อกับ งานเวชระเบียน
ชั้น 2 อาคารเฉลิมพระบารมี หลังจากนั้น 6 เดือน จึงจะสามารถใช้สิทธิ
บัตรทองได้ (สิทธิประกันสังคมไม่สามารถใช้ร่วมกับสิทธิบัตรทอง
ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง)

5. สิทธิประกันอุบัติเหตุ

นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชำระค่าประกันอุบัติเหตุ
พร้อมกับการลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 1 คนละ 100.- บาท/ปีการศึกษา
โดยเบิกค่าประกันอุบัติเหตุได้ ในวงเงิน 3,000.- บาท (ค่าใช้จ่ายส่วนเกิน
จาก 3,000.- บาท พิจารณาตามประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง
ผู้ประสบภัยจากรถร่วมกับสิทธิบริการอนามัยและสิทธิประกันสุขภาพ
ถ้วนหน้า)

การรับบริการรักษาพยาบาลสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เงื่อนไขการรับบริการ ให้นักศึกษาแสดงหลักฐานดังนี้

- บัตรประจำตัวนักศึกษาทุกครั้ง หรือใบเสร็จลงทะเบียน
ภาคการศึกษาปัจจุบัน

- บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่น ๆ ที่มีรูปถ่าย
- บัตรโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ถ้ามี)

1. กรณีเจ็บป่วยทั่วไปในเวลาราชการ รับบริการที่

- ศูนย์สุขภาพมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่บริเวณฝั่งทิศ
ตะวันตกของสโมสรข้าราชการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ข้างหอพักหญิง
อาคาร 1 เปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 08.00 - 16.00 น.
(เวลาทำการของแพทย์ 09.00 - 15.30 น.) เว้นวันหยุดราชการและ
วันหยุดนักขัตฤกษ์ หมายเลขโทรศัพท์ 0-5394-3181

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันรายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาใหม่ ภาคการศึกษาที่ 1 จนถึงประมาณกลางเดือนกันยายนของแต่ละปีการศึกษา ศูนย์สุขภาพมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะขยายเวลาในการให้บริการเป็นกรณีพิเศษ ในวันทำการ จากเดิมเวลา 08.00 – 16.00 น. เป็น 08.00 - 20.00 น.

- **คลินิกผู้ป่วยนอก ภาควิชาเวชศาสตร์ครอบครัว** ตั้งอยู่ที่ ภาควิชาเวชศาสตร์ครอบครัว คณะแพทยศาสตร์ เปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 08.00 - 11.30 น. และเวลา 13.00 - 15.30 น. เว้นวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์ (เฉพาะผู้ป่วยใหม่ หมายถึง ผู้ป่วยที่ยังไม่เคยรับบริการที่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ในช่วงเวลา 11.00 - 15.00 น. ให้ติดต่อทำบัตรใหม่ที่ศูนย์คัดกรอง ชั้น 1 อาคารเฉลิมพระบารมี หมายเลขโทรศัพท์ 0-5394-6539)

ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องส่งตัวเข้ารับการรักษา เฉพาะทางที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ สถานบริการสุขภาพทั้ง 2 แห่ง จะมีใบนำส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ต่อไป

2. กรณีเจ็บป่วยทั่วไปนอกเวลาราชการ รับบริการที่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

- หลังเวลา 15.00 - 20.00 น. และวันหยุดราชการ เวลา 08.30-12.30 น. รับบริการที่ ห้องตรวจนอกเวลาประกันสังคม (108) โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (ขอให้เข้ารับบริการก่อนห้องตรวจ ปิดทำการ 1 ชั่วโมง 30 นาที เนื่องจากกรณีแพทย์สั่งตรวจเลือด เอ็กซเรย์ จะต้องรอผลประมาณ 1 ชั่วโมง)

- หลังเวลา 20.00 - 24.00 น. รับบริการที่ ห้องตรวจนอกเวลา เบอร์ 10 อาคารบุญสม มาร์ติน โดยยื่นหลักฐานตามเงื่อนไขการรับบริการที่ เวชระเบียนเบอร์ 19 (ข้างห้องฉุกเฉิน)

- หลังเวลา 24.00 น. รับบริการที่ หน่วยตรวจฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โดยพบพยาบาลที่โต๊ะคัดกรองผู้ป่วย และยื่นหลักฐานตามเงื่อนไขการรับบริการที่ เวชระเบียนเบอร์ 19 (ข้างห้องฉุกเฉิน)

3. กรณีอุบัติเหตุต่าง ๆ และเจ็บป่วยฉุกเฉิน รับบริการที่หน่วยตรวจฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โดยพบพยาบาลที่โต๊ะคัดกรองผู้ป่วย และยื่นหลักฐานตามเงื่อนไขการรับบริการที่เวชระเบียนเบอร์ 19 (ข้างห้องฉุกเฉิน)

4. กรณีอุบัติเหตุที่เกิดจากการขับขี่หรือโดยสารยานพาหนะ รับบริการได้ที่ หน่วยตรวจฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ สถานพยาบาลใกล้เคียงที่เกิดเหตุ ทั้งของรัฐและของเอกชน

1) กรณีเกิดอุบัติเหตุประสพภัยจากรถที่ได้จัดทำประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสพภัยจากรถ พ.ศ. 2535

- กรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลอื่น ๆ สามารถตรวจสอบสิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสพภัยจากรถได้ค่ารักษาพยาบาล จำนวนเงิน 30,000.- บาทแรก ซึ่งใช้สิทธิจากรถที่นักศึกษาขับขี่หรือโดยสาร โดยไม่คำนึงถึงว่าจะมีคู่กรณีหรือไม่ก็ตาม โดยนักศึกษาไม่ต้องสำรองจ่ายเอง ทางโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่จะเรียกเก็บจากบริษัทประกันภัยหรือกองทุนทดแทนผู้ประสพภัยจังหวัดเชียงใหม่แล้วแต่กรณี ส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจาก 30,000.- บาทแรก สามารถใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าร่วมกับสิทธินักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- กรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลอื่น ๆ หรือโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ไม่สามารถตรวจสอบสิทธิได้ ให้นำใบเสร็จรับเงินพร้อมแนบใบรับรองแพทย์ ติดต่อขอเบิกค่าประกันอุบัติเหตุในวงเงิน 3,000.- บาท/อุบัติเหตุ ที่งานสร้างเสริมคุณธรรมและวินัยนักศึกษา ชั้น 1 กองพัฒนานักศึกษา สำนักงานมหาวิทยาลัย ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เว้นวันหยุดราชการในเวลา 08.30 – 12.00 น. และ 13.00 - 16.30 น.

ข้อยกเว้น ความคุ้มครองที่ไม่สามารถจ่ายค่าสินไหมได้

- เป็นลม หน้ามืด การเจ็บป่วย โรคประจำตัว การติดเชื้อ ที่มีได้เกิดจากอุบัติเหตุ
- ปวดเมื่อย ปวดคอ ปวดหลัง กล้ามเนื้ออักเสบ เอ็นอักเสบจากโรคประจำตัว เล่นกีฬาหักโหม การยกของหนัก ไม่ถือเป็นอุบัติเหตุ
- การเล่นกีฬาเสี่ยงภัย เช่น ชกมวย แข่งรถ แข่งเรือ แข่งม้า แข่งสเก็ต สกี โดดรัม เล่นบอลกอล์ฟ บันจี้จัมพ์ เครื่องร่อน ปีนเขา โต้เขา ดำน้ำ เล่นวอเตอร์เบต ปีนอัตรลม
- การรักษารากฟัน ใส่เดือยฟัน เข้าเฝือกฟัน การครอบฟัน การถอนฟัน การอุดฟัน การขูดหินปูน การต่อเติมฟัน ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุแล้วฟันบิ่น การทำฟันปลอม ซ่อมฟัน เดิมฟัน
- การสำลักอาหาร หรือ อาหารติดคอ ยกเว้นก้างปลา ติดคอ
- ค่าบริการทางการแพทย์อื่น ๆ ค่าทำบัตร ค่าบำรุงรักษา ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล เช่น ค่าน้ำ ค่าโทรศัพท์ ค่าชุด Set-admit ค่าเบ็ดเตล็ด ค่าขนมขบเคี้ยว ฯลฯ ค่ามัดจำ พ.ร.บ. ค่า Service Charge ค่ารถพยาบาล ค่ายานพาหนะ ค่าการพยาบาลพิเศษ ค่าแพทย์เขียนใบเคลม ค่าแพทย์นิติเวช
- ไม่เท่าค้ายัน อวัยวะเทียม ไม่ช่วยพยุง เสื่อพยุงไหล่ รถเข็น รองเท้ารองเฝือก Support ซึ่งโรงพยาบาล จะเขียนเป็นรายการค่าเวชภัณฑ์ 2

- การรักษาทางเวชกรรม หรือศัลยกรรม เช่น แผลหาย แล้วแต่นูนหรือแผลเป็นรอยต่าง ต้องมีการผ่าตัด ตกแต่ง เพื่อมิให้มองดูน่าเกลียด
- การทะเลาะวิวาท ภัยสงครามและภัยจลาจล การเกิด อุบัติเหตุขณะอยู่ภายใต้ฤทธิ์สุรา หรือยาเสพติด การฆ่าตัวตาย การทำร้ายตัวเอง การก่ออาชญากรรม การเป็นเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครเข้าปฏิบัติการ ในสงครามหรือปราบปราม
- การพ้นจากสภาพนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากรของสถาบันศึกษานั้น

- กรณีประสบภัยจากรถมีคู่กรณีและต้องการใช้สิทธิ ประกันภัยรถคู่กรณี ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้ คือ 1) มีผลคดีจากตำรวจ หรือคำสั่งศาลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งได้ระบุว่าคู่กรณีเป็นฝ่ายผิด โดยมีการเปรียบเทียบปรับจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือกรณีฟ้องศาล ศาลได้ พิพากษาเรียบร้อยแล้วคู่กรณีเป็นฝ่ายผิด 2) ต้องติดต่อบริษัทประกันภัย รถคู่กรณีเพื่อออกหนังสือรับรองค่ารักษาพยาบาลให้กับโรงพยาบาล เนื่องจากการรับมอบอำนาจให้โรงพยาบาลเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาล จากบริษัทประกันภัยรถคู่กรณีต้องได้รับหนังสือรับรองจากบริษัทประกันภัย โรงพยาบาลจึงจะสามารถเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลได้ เนื่องจาก พ.ร.บ. ให้สิทธิโรงพยาบาลรับมอบอำนาจได้เฉพาะบริษัทประกันภัยจากรถที่ผู้ป่วย ขับขี่หรือโดยสารเท่านั้น

2) กรณีเกิดอุบัติเหตุจากรถที่ไม่ได้จัดทำประกันภัย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535

- ไม่มีคู่กรณี ต้องรับผิดชอบค่ารักษาพยาบาลจากรถ ที่ไม่ได้จัดทำประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 จำนวน 30,000.- บาทเอง เนื่องจากกฎหมายบังคับให้รถ ทุกคันต้องจัดทำประกันภัย โดยโรงพยาบาลจะใช้สิทธิ์ประกันอุบัติเหตุ (PA)

3,000.- บาท ที่เหลืออีกจำนวน 27,000.- บาท จะต้องรับผิดชอบเอง ส่วนค่าใช้จ่ายที่เกินจาก 30,000.- บาทแรก สามารถใช้สิทธิ์บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าร่วมกับสิทธิประกันสุขภาพนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ (สิทธิบริการอนามัยนักศึกษา)

- มีคู่กรณี ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้ คือ 1) มีผลคดี จากตำรวจหรือคำสั่งศาลเรียบร้อยแล้วระบุคู่กรณีเป็นฝ่ายผิด มีการเปรียบเทียบปรับจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือกรณีฟ้องศาล ศาลได้พิพากษา เรียบร้อยแล้วคู่กรณีเป็นฝ่ายผิด 2) ต้องมีการเปรียบเทียบปรับฝ่ายรถ ผู้ป่วยขอหาไม่จัดทำประกันภัยรถ และ 3) ต้องติดต่อบริษัทประกันภัยรถ คู่กรณี เพื่อออกหนังสือรับรองค่ารักษาพยาบาลให้กับโรงพยาบาล เนื่องจากการรับมอบอำนาจให้โรงพยาบาลเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลจากบริษัท ประกันภัยรถคู่กรณีต้องได้รับหนังสือรับรองจากบริษัทประกันภัยโรงพยาบาล จึงจะสามารถเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลได้ เนื่องจาก พ.ร.บ. ให้สิทธิ์โรงพยาบาล รับมอบอำนาจได้เฉพาะบริษัทประกันภัยจากรถที่ผู้ป่วยขับขี่หรือโดยสาร ในส่วนของค่าเสียหายเบื้องต้นเท่านั้น

5. กรณีนักศึกษาประสบอุบัติเหตุถึงแก่ชีวิต

นักศึกษาประสบอุบัติเหตุถึงแก่ชีวิต บริษัทประกันภัยอุบัติเหตุ จ่ายค่าสินไหมทดแทน จำนวน 30,000.- บาท และมหาวิทยาลัยจ่ายสมทบ ในวงเงินไม่เกิน 70,000.- บาท เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน แก่ผู้ปกครอง

6. กรณีนักศึกษาถึงแก่ชีวิตด้วยสาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อุบัติเหตุ

หากนักศึกษาเสียชีวิตด้วยสาเหตุอื่นที่ไม่ใช่อุบัติเหตุ จะได้รับ ค่าปลงศพ 10,000.- บาท จากบริษัทประกันภัย แต่เว้นการเสียชีวิตจากการติดเชื้อ HIV

7. กรณีรับการรักษาโดยการนอนโรงพยาบาล

รับบริการได้เฉพาะที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เท่านั้น โดยใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ควบคู่กับสิทธินักศึกษา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งนักศึกษาจะได้รับสวัสดิการค่าห้องพิเศษสำหรับนักศึกษาและค่าอาหารพิเศษ ยกเว้น ค่าเช่าใช้พิเศษ และค่าห้องพิเศษที่นอกเหนือไปจากหอผู้ป่วยพิเศษที่โรงพยาบาลจัดไว้บริการสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น และไม่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการนอนโรงพยาบาลอื่น ๆ

8. กรณีนักศึกษาต่างชาติ

ให้บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย (ยกเว้น บุคคลที่รอได้สัญชาติไทย) ที่มาศึกษา แลกเปลี่ยน ทำวิจัย หรือทำกิจกรรมอื่นใดในมหาวิทยาลัย จัดทำประกันสุขภาพส่วนบุคคล ก่อนมาศึกษาหรือทำกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

9. กรณีนักศึกษาที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ

รับบริการเหมือนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยแสดงบัตรประชาชน และบัตรประจำตัวนักศึกษา หากขึ้นทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิจะได้รับสิทธิเทียบเท่าสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ยกเว้น ไม่สามารถเข้าโครงการโรคเฉพาะได้ เช่น โครงการผ่าตัดเปลี่ยนไต การบำบัดทดแทนไต ด้วยการล้างไตทางช่องท้อง (CAPD) มะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งต่อมน้ำเหลือง โรคลิ้นหัวใจ และยา ED จ (2) เป็นต้น โดยขอรับบริการเรื่องตรวจสอบสิทธิและรับรองการรักษาพยาบาลได้ที่ งานสังคมสงเคราะห์ อาคารเฉลิมพระบารมี ชั้น 2

10. กรณีฝึกงานนอกพื้นที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรณีคณะได้มีการนำนักศึกษาไปฝึกงาน หรือทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในบางครั้งจะมีนักศึกษาเจ็บป่วย จำเป็นต้องได้รับการรักษาในโรงพยาบาลในพื้นที่ฝึกงาน หรือทำกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้สิทธิการรักษาพยาบาลประกันสุขภาพถ้วนหน้าอย่างครอบคลุมนอกเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จึงมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

- คณะ/หน่วยงานทำหนังสือแจ้งโรงพยาบาลในพื้นที่
ดังกล่าว (ตามตัวอย่าง)

- กรณีนักศึกษาเจ็บป่วยจำเป็นต้องรับการรักษา
ในโรงพยาบาลดังกล่าว ให้แจ้งความจำนงต่อเจ้าหน้าที่เวชระเบียนในการ
ขอใช้สิทธิการรักษาพยาบาลประกันสุขภาพถ้วนหน้า พร้อมทั้งแสดง
บัตรประจำตัวประชาชน

(ตัวอย่างหนังสือส่งตัวนักศึกษาฝึกงานต่างจังหวัด)

ศธ .....(.....)/

คณะ.....

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

239 ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงใหม่ 50200

วันที่.....

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาล.....จังหวัด.....

ด้วยคณะ ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้นำนักศึกษาจำนวน ..... คน มาฝึก
ปฏิบัติงาน ณ ..... ตำบล .....อำเภอ
.....จังหวัด..... ระหว่างวันที่
.....ถึงวันที่ .....

ในการนี้ ขอแจ้งความประสงค์ในการขอใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้าของนักศึกษา ซึ่งมีโรงพยาบาล
มหาราชนครเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถานพยาบาลหลักตามรายชื่อ ดังนี้

1. นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวบัตรประชาชน.....
2. นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวบัตรประชาชน.....
3. นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวบัตรประชาชน.....

หากมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลนักศึกษาตามรายชื่อดังกล่าว กรุณาเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาล
ไปยังสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในกรณีอุบัติเหตุ ให้นักศึกษาชำระเงินเองในวงเงินไม่เกิน 3,000 บาท
แล้วนำไปเสริมพร้อมใบรับรองแพทย์เบิกคืนจากงานวินัย กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ส่วนเกินสิทธิประกันอุบัติเหตุ เรียกเก็บตามสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

คณบดีคณะ.....มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ตัวอย่างหนังสือส่งตัวนักศึกษาฝึกงานภายในจังหวัดเชียงใหม่)

ศธ .....(.....)/

คณะ.....

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50200

วันที่.....

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาล.....จังหวัด.....
ด้วยคณะ ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้นำนักศึกษาจำนวน ..... คน มาฝึก
ปฏิบัติงาน ณ .....ตำบล .....อำเภอ .....
.....จังหวัด ..... ระหว่างวันที่.....
.....ถึง วันที่.....

ในการนี้ ขอแจ้งความประสงค์ในการขอใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้าของนักศึกษา ซึ่งมีโรงพยาบาล
มหาราชนครเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถานพยาบาลหลัก ตามรายชื่อ ดังนี้

1. นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวบัตรประชาชน.....
2. นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวบัตรประชาชน.....
3. นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวบัตรประชาชน.....

หากมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลนักศึกษาตามรายชื่อดังกล่าว

- กรณีผู้ป่วยใน กรุณาเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลไปยังสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- กรณีผู้ป่วยนอก กรุณาเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลไปยังโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
- ในกรณีอุบัติเหตุ ให้นักศึกษาชำระเงินเองในวงเงินไม่เกิน 3,000 บาทแล้วนำไปเสริมพร้อมใบรับรองแพทย์
เบิกคืนจากงานวินัย กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนเกินสิทธิประกันอุบัติเหตุ เรียกเก็บตาม
สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

คณบดีคณะ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

11. กรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินระหว่างกลับภูมิลำเนาช่วงปิดภาคการศึกษา

รับบริการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลที่ให้บริการประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยให้แจ้งขอใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ที่เวชระเบียนของโรงพยาบาลดังกล่าว ก่อนพบแพทย์ และแสดงบัตรประจำตัวประชาชน (หมายเหตุ หากนักศึกษาชำระเงินสด จะไม่สามารถนำใบเสร็จรับเงินมาขอเบิกเงินคืนได้)

12. กรณีนักศึกษาต้องชำระค่ารักษาพยาบาลเอง

- ยานอภัยภูชียาหลัก ยกเว้น กรณีที่ได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลแล้ว
- การตรวจรักษา ยาเสพติด โรคพิษสุราเรื้อรัง
- การผ่าตัด ตกแต่งเสริมสวย
- ค่าเข้าใช้พิเศษ
- ค่ารักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลอื่นหรือสถานพยาบาลอื่นซึ่งไม่ใช่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

13. บริการอื่น ๆ

บริการรับ - ส่งนักศึกษาที่เจ็บป่วยที่หอพักนักศึกษาไปโรงพยาบาล

สำนักงานหอพักนักศึกษาจัดบริการรถรับ-ส่งนักศึกษาที่เจ็บป่วย ในเวลาราชการ โทรศัพท์ 0-5394-4744 และนอกเวลาราชการ โทรศัพท์ 0-5394-3046

อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมกีฬา

อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมกีฬาซึ่งมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และดูแลนักศึกษาในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมกีฬา

ตามความสนใจ โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตตนเองให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นสมาชิกของสังคมและเป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นประชากรที่สมบูรณ์ในสังคมโลก อาจารย์ที่ปรึกษาด้านนี้มีความสำคัญในการกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนการทำกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาตัวเองของนักศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และมีจิตอาสา สนับสนุนการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรม

1. มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี
2. มีความรับผิดชอบ
3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. มีความรู้กว้างขวาง ทันเหตุการณ์ทุก ๆ ด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
5. มีเหตุผลและความสามารถในการแก้ปัญหา
6. มีความเมตตากรุณา
7. มีบุคลิกช่างสังเกต ไวต่อการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว
8. มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา
9. มีความประพฤติเหมาะสมที่เป็นแบบอย่างที่ดี
10. มีประสบการณ์ในหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

สิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรม ควรเรียนรู้และปฏิบัติ

1. ศึกษา กฎ ระเบียบของมหาวิทยาลัย และวิธีดำเนินการหาข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ
2. นัดพบนักศึกษาในความดูแลก่อนการเสนอแผนกิจกรรมก่อนการทำกิจกรรม และหลังวันจัดกิจกรรม
3. ให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่นักศึกษาที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมควรให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

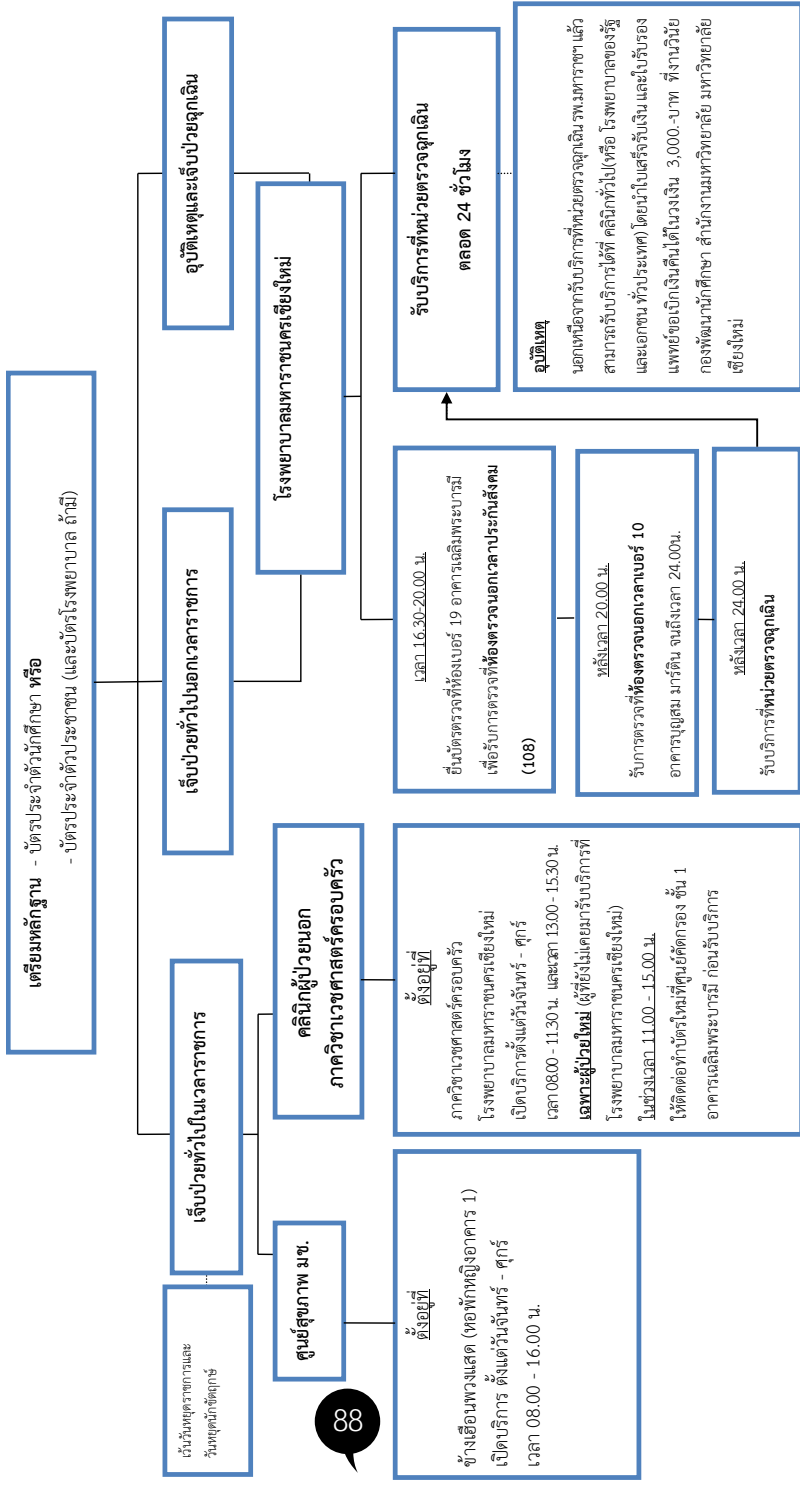
4. ติดตามข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในมหาวิทยาลัย
ข่าวสังคมและการเมือง เพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษา
แนะนำแก่นักศึกษา
5. สนใจที่จะพัฒนาตนเองทั้งในด้านเทคนิคในการให้
คำปรึกษาและด้านอื่น ๆ เพื่อให้มีลักษณะของอาจารย์
ที่ปรึกษาที่ดี

เทคนิคการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรม เมื่อต้องให้ คำปรึกษาและคำแนะนำ

1. ให้คำแนะนำ (Advising) ให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษา
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่ใช้กันอยู่
เป็นประจำ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วย
ความเรียบร้อย
2. ให้คำปรึกษา (Counseling) ช่วยเหลือให้นักศึกษาเข้าใจ
สภาพแวดล้อมและปัญหาที่เผชิญอยู่และสามารถใช้
ความเข้าใจดังกล่าวมาแก้ปัญหาหรือตัดสินใจเลือก
เป้าหมายในการดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม โดยต้องอาศัยทักษะ
ด้านต่าง ๆ เช่น
  - ทักษะการฟัง (Listening) เพื่อให้ทราบเหตุและผล
ที่เกิดขึ้นในการฟัง อาจารย์ที่ปรึกษาอาจสะท้อน
ข้อความหรือตีความให้กระจ่างชัด หรือถามคำถาม
เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของนักศึกษา
  - ทักษะการนำ (Leading) เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษา
ได้สำรวจ และกล้าแสดงออกถึงความรู้สึก เจตคติ
ค่านิยม หรือวัตถุประสงค์เป้าหมาย

- ทักษะการสะท้อนกลับ (Reflecting) เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความรู้สึก ประสบการณ์ หรือปัญหาได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น
- ทักษะการตั้งคำถาม (Questioning) ควรใช้คำถามที่เหมาะสมและใช้คำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่แน่ชัด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจในแง่มุมต่างๆ ของนักศึกษา
- ทักษะการตีความ (Interpretation) เพื่ออธิบายความหมายของเหตุการณ์ให้นักศึกษาได้เข้าใจปัญหาที่อาจไม่ได้คาดหมายมาก่อน และช่วยให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงปัญหาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น
- ทักษะการสรุป (Summarizing) เพื่อสรุปเรื่องราวต่าง ๆ เพราะมีเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นปัญหามากมาย หรือสามารถใช้ในการสรุปในโอกาสที่จะสิ้นสุดการให้คำปรึกษา
- ทักษะการให้ข้อมูล (Information) เพื่อให้ข้อมูลประกอบด้านต่าง ๆ สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ เพื่อให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจหรือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
- ทักษะการให้กำลังใจ (Encouragement) เพื่อช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาล้ำสู้ปัญหาเกิดความมั่นใจ และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหา
- ทักษะการเสนอแนะ (Suggestion) เพื่อเสนอความคิดเห็นที่เหมาะสม นำไปสู่การแก้ไขปัญหา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้เหตุผลในการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

แผนภูมิการรับบริการโรงพยาบาลสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยเชียงใหม่

แผนภูมิการรับบริการทันตสุขภาพ

การรับบริการทันตสุขภาพ

นักศึกษา ม.ช. ที่มีสิทธิบัตรทองโรงพยาบาลนครเชียงใหม่
(หรือ กรณีบัตรทองของโรงพยาบาลอื่น ต้องมีหนังสือส่งต่อจากหน่วยบริการ
ปฐมภูมิถึงจะใช้สิทธิบัตรทองได้)

คลินิกบริการเพื่อการเรียนการสอน

เปิดบริการที่โรงพยาบาลทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์
เวลาเปิดทำการ เฉพาะในเวลาราชการ
ให้บริการ วันจันทร์ – วันศุกร์
เวลา 08.30 – 12.00 น. และ เวลา 13.00 – 16.30 น.
กรณีผู้ป่วยใหม่ ต้องมารับบริการก่อนเวลา 15.00 น.

ชำระเงินเอง

คลินิกทันตกรรมพิเศษ

เปิดบริการที่ คลินิกทันตกรรมพิเศษ คณะทันตแพทยศาสตร์

เวลาเปิดทำการ

ในเวลาราชการ ให้บริการ วันจันทร์ – วันศุกร์

เวลา 08.30 - 12.00 น. และ เวลา 13.00 - 16.30 น.

นอกเวลาราชการ

วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 17.00 - 20.30 น.

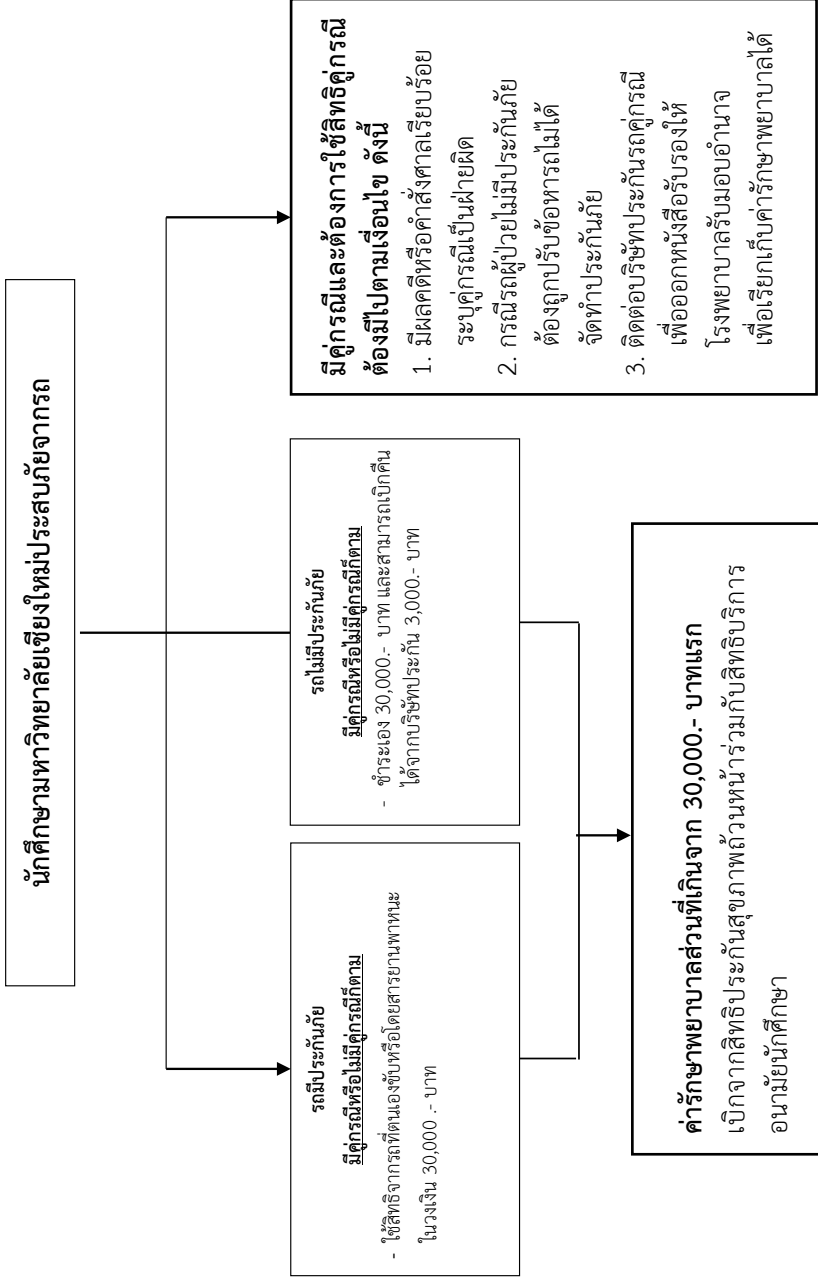
วันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 08.30 - 12.00 น. และ 13.00 - 16.30 น.

และ เวลา 17.00 - 20.30 น.

วันหยุดนักขัตฤกษ์

เปิดให้บริการเฉพาะเวลา 17.00 - 20.30 น. เท่านั้น

แผนภูมิการใช้สิทธิรักษาพยาบาลกรณีประสบอุบัติเหตุจากรถ

บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา
กับปัญหาของนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง
กับสำนักทะเบียนและประมวลผล
ที่อาจารย์ที่ปรึกษาพึงระวัง
แจ้งเตือน ให้คำปรึกษา และ
แนวทางแก้ไขให้แก่นักศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลพร พิชัยยา

รักษาการแทนผู้อำนวยการ

สำนักทะเบียนและประมวลผล

.....

เรียน อาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน

ตามที่ สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้จัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องในโอกาส ขึ้นปีการศึกษาใหม่ 2561 สำนักทะเบียน และประมวลผลจึงขอถือโอกาสนี้สื่อสารสาระ สำคัญเรื่องบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนการศึกษา ซึ่งมักจะพบ อยู่เสมอในทุกภาคการศึกษา

แม้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาใหม่ รหัส 61 หลายนๆ ท่าน เคยปฏิบัติหน้าที่มาอย่าง ต่อเนื่อง และหลายท่านก็ปฏิบัติหน้าที่ได้

อย่างเรียบง่ายและราบรื่น โดยความราบรื่นเหล่านั้น น่าจะเกิดจากปัจจัยที่สำคัญหลายประการ คือ

ความเข้าใจในโครงสร้างหลักสูตร และเงื่อนไขของกระบวนการวิชาต่าง ๆ

ความเข้าใจในข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ แนวปฏิบัติต่าง ๆ เช่น ข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ระเบียบค่าธรรมเนียมการศึกษา ประกาศมหาวิทยาลัยว่าด้วยปฏิทินการศึกษา ประกาศมหาวิทยาลัยว่าด้วยวิชาโท แนวปฏิบัติว่าด้วยการขออนุมัติหลังกำหนดเป็นกรณีพิเศษ

ความเข้าใจในกระบวนการลงทะเบียน เช่น การลงทะเบียนล่วงหน้า การลงทะเบียนเพื่อขอรับอักษร V การถอนกระบวนการวิชา โดยได้รับอักษร W

การรายงานตัวเพื่อคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา

ประเด็นต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น หากนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้และความเข้าใจอย่างถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง ก็จะมี ความราบรื่นตลอดระยะเวลาในการศึกษา

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่สำคัญ ๆ จะขอฝากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ศึกษาและให้คำแนะนำแก่นักศึกษา คือ

การลงทะเบียนกระบวนการวิชา

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้บริการระบบลงทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการลงทะเบียนกระบวนการวิชาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของนักศึกษานั้น สำนักทะเบียนและประมวลผลแนะนำให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยให้คำแนะนำในการลงทะเบียน เพื่อให้การลงทะเบียนมีความถูกต้องและเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรของนักศึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถเข้าไปตรวจสอบการลงทะเบียนของนักศึกษา

ผ่านระบบฯ ได้ตลอดเวลา หากเห็นว่านักศึกษาลงทะเบียนไม่เป็นไปตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ อาจารย์อาจใช้วิธีระงับการลงทะเบียนและติดต่อให้นักศึกษาไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้

2. นักศึกษาขอเพิ่มกระบวนวิชาหลังกำหนดเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากนักศึกษาลงทะเบียนกระบวนวิชาไม่ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวเกิดจากนักศึกษาไม่ได้ตรวจสอบกระบวนวิชาที่เรียนมาว่าครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนหรือไม่ ซึ่งในกรณีนี้จะขอเพิ่มกระบวนวิชาเป็นกรณีพิเศษไม่ได้ เพราะไม่ถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัย แต่เกิดจากนักศึกษาไม่ได้ตรวจสอบเอง

ประเด็นนี้ สำนักทะเบียนและประมวลผลแนะนำให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแนะนำให้นักศึกษาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของกระบวนวิชาที่เรียนมาว่าครบตามโครงสร้างของหลักสูตรหรือไม่ ในช่วงที่มหาวิทยาลัยเปิดให้นักศึกษาลงทะเบียน หากนักศึกษาลงทะเบียนไม่ครบ โดยเฉพาะในชั้นปีสุดท้าย หรือภาคการศึกษาสุดท้าย จะได้แนะนำให้นักศึกษาลงทะเบียนได้ครบในช่วงเวลาของการลงทะเบียน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาได้

3. ในช่วงท้ายของภาคการศึกษา นักศึกษาอาจขอลอนกระบวนวิชาโดยได้รับอักษร W โดยมีกำหนดไว้ในปฏิทินการศึกษาว่า วันสุดท้ายของการลอนกระบวนวิชาโดยได้รับอักษร W คือวันใด อย่างไรก็ตาม แต่ละภาคการศึกษาจะมีนักศึกษาบางรายขอลอนกระบวนวิชาโดยได้รับอักษรลำดับชั้น W หลังกำหนดเป็นกรณีพิเศษ โดยนักศึกษาให้เหตุผลว่า หากอาจารย์ที่ปรึกษาไม่พบ อาจารย์ที่ปรึกษาไปต่างประเทศ ซึ่งประเด็นนี้ ไม่สามารถขอลอนเป็นกรณีพิเศษได้ ถือว่าไม่ใช่เหตุสุดวิสัย เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถมอบหมายให้อาจารย์ท่านอื่นเซ็นอนุญาตแทนได้

ประเด็นนี้จึงอยากให้อาจารย์ที่ปรึกษาสื่อสารกับนักศึกษา ในความดูแลว่า หากอาจารย์ที่ปรึกษาไม่อยู่ อาจารย์ได้มอบหมายให้

อาจารย์ท่านใดสามารถเซ็นอนุญาตแทนได้ เพื่อให้นักศึกษาจะสามารถถอนกระบวนวิชาได้ตามกำหนดเวลาในปฏิทินการศึกษา (ทั้งนี้ หากอาจารย์ไม่ได้มอบหมายไว้ หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสาขาวิชาสามารถตัดสินใจหรือมอบหมายแทนได้)

4. การลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย นักศึกษาอาจตัดสินใจลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัยได้ในหลายกรณี เช่น กรณีที่ไม่ประสงค์จะลงทะเบียนกระบวนวิชา แต่ประสงค์จะใช้บริการของมหาวิทยาลัย กรณีที่นักศึกษาเรียนกระบวนวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว แต่นักศึกษาได้รับอักษรลำดับชั้น I หรือ P และประสงค์จะทำคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษานั้น ๆ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัยจึงจะสามารถดำเนินการแก้อักษรลำดับชั้น I หรือ P และทำคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาได้

ประเด็นนี้ สำนักทะเบียนและประมวลผลแนะนำให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแนะนำนักศึกษาด้วยว่า เนื่องจากนักศึกษาบางรายยังไม่ทราบว่า กรณีที่ไม่มีกระบวนวิชาที่จะลงทะเบียน แต่ประสงค์จะแก้อักษรลำดับชั้น หรือทำคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาจะต้องลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัยด้วย

5. กรณีของการพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาจากการไม่ลงทะเบียนกระบวนวิชาภายในเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนดและมีได้ลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย และ/หรือมิได้ลาพักการศึกษาภายใน 30 วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา ในแต่ละภาคการศึกษามีนักศึกษาจำนวนหนึ่งมิได้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง (ลงทะเบียนกระบวนวิชา ลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย หรือลาพักการศึกษา) และไม่สามารถติดต่อได้ เมื่อพ้น 30 วันหลังเปิดภาคการศึกษาที่จะถูกประกาศให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

ประเด็นนี้จึงอยากให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยดูแลและให้คำแนะนำแก่นักศึกษา หากนักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนเรียน ให้รีบติดต่อ

ขณะที่นักศึกษาสังกัด หากนักศึกษาเรียนครบตามโครงสร้างหลักสูตรแล้ว แต่ประสงค์จะแก้อักษรลำดับชั้น I หรือ P ให้นักศึกษาดำเนินการลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย หากในภาคการศึกษานั้น นักศึกษาไม่ประสงค์จะเรียนให้ดำเนินการลาพักการศึกษา และหากไม่ประสงค์จะเรียนต่อให้นักศึกษาดำเนินการลาออกจากการเป็นนักศึกษา

6. กรณีของการพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษา เนื่องจากมีผลการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า รีไทร์ เพราะ GPA สำนักทะเบียนและประมวลผลจะแจ้งรายชื่อนักศึกษาที่อยู่ในข่ายพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาให้คณะเพื่อแจ้งอาจารย์ที่ปรึกษาทราบ

ประเด็นนี้จึงอยากให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยให้คำปรึกษา และดูแลนักศึกษากลุ่มดังกล่าวเป็นพิเศษ เนื่องจากว่านักศึกษากลุ่มนี้อยู่ในข่ายที่จะพ้นสถานภาพนักศึกษา อันเนื่องมาจากผลการเรียน ดังนั้นจึงอยากให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยให้คำปรึกษา ดูแล และให้ความช่วยเหลือ นักศึกษากลุ่มนี้อย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้นักศึกษากลุ่มดังกล่าวพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษา เนื่องจากผลการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

.....

การติดต่อ ขอรับบริการ ของนักศึกษา

สำนักทะเบียนและประมวลผล
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

.....

การขอโอนมาเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายแนะแนว
และรับเข้าศึกษา (ชั้น 2) โทร. 0 5394 8918

- สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์โอนมาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และจำนวนที่คณะเปิดรับสมัครนักศึกษาโอนย้ายสถาบัน ในแต่ละปีการศึกษาประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี

- หากคณะใดที่เปิดรับสมัครนักศึกษาโอนย้ายสถาบันและผู้สมัครมีความสนใจสามารถขอรับใบสมัครได้ที่ ฝ่ายแนะแนวและรับเข้าศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล ไม่น้อยกว่า 45 วัน ก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ประสงค์จะโอนมาศึกษา
- การรับโอน มหาวิทยาลัยจะพิจารณารับโอนโดยความเห็นชอบของคณะภาควิชา และ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

การขอเข้าศึกษาเพื่อปริญญาที่สอง

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายแนะแนวและรับเข้าศึกษา (ชั้น 2)

โทร. 0 5394 8918

- สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาเพื่อปริญญาที่สอง และจำนวนที่คณะเปิดรับสมัครนักศึกษาเพื่อปริญญาที่สองในแต่ละปีการศึกษาประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี
- หากคณะใดที่เปิดรับสมัครนักศึกษาเพื่อปริญญาที่สองและผู้สมัครมีความสนใจสามารถขอรับใบสมัครได้ที่ ฝ่ายแนะแนวและรับเข้าศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล ไม่น้อยกว่า 45 วัน ก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ประสงค์จะโอนมาศึกษา
- การรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยจะพิจารณารับเข้าศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะ ภาควิชา และ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

การรายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายแนะแนวและรับเข้าศึกษา (ชั้น 2)

โทร. 0 5394 8915

- ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักทะเบียนและประมวลผลจะกำหนดรหัสประจำตัวนักศึกษาให้สามารถดูรหัสประจำตัวนักศึกษาได้ที่ www3.reg.cmu.ac.th/stdinfo/undergraduate

- ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาตามประกาศรายชื่อและรหัสประจำตัวนักศึกษา ให้ไปรายงานตัวเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาตามวัน เวลา ที่มหาวิทยาลัยกำหนด พร้อมด้วยหลักฐานต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัย ประกาศให้ทราบ
- ผู้ที่ไม่ไปรายงานตัวภายใน 10 วันนับจากวันที่กำหนดให้ไปรายงานตัว จะถือว่าสละสิทธิ์การเข้าเป็นนักศึกษา
- การรายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาหลังกำหนดให้นำหลักฐาน ไปรายงานตัวที่ ฝ่ายแนะแนวและรับเข้าศึกษา สำนักทะเบียน และประมวลผล (ชั้น 2)

การขอทำบัตรประจำตัวนักศึกษา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายแนะแนวและรับเข้าศึกษา (ชั้น 2)

โทร. 0 5394 8917

นักศึกษาที่ประสงค์จะทำบัตรประจำตัวนักศึกษา เพื่อใช้แทนบัตรเดิม จะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ติดต่อเคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียน และประมวลผล พร้อมแนบหลักฐานดังนี้

<ul style="list-style-type: none"> - กรณีบัตรสูญหาย - กรณีบัตรโดนเครื่องเอทีเอ็มยึด 	}	แสดงบัตรประจำตัวประชาชน
<ul style="list-style-type: none"> - กรณีบัตรหมดอายุ - กรณีบัตรชำรุด - กรณีเปลี่ยนแปลงข้อมูล 	}	แนบบัตรนักศึกษาเดิม
2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูล และพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มคำขอ ทำบัตรนักศึกษา พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและประทับตรามหาวิทยาลัย
3. ให้นักศึกษานำแบบฟอร์มคำขอทำบัตรประจำตัวนักศึกษา ที่ประทับตราเรียบร้อยแล้วไปติดต่อขอทำบัตรใหม่ที่ ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาคณะแพทยศาสตร์ หรือสาขามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การขอแก้ไขข้อมูลทะเบียนประวัตินักศึกษา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี (ชั้น 1)

โทร. 0 5394 8925

นักศึกษาที่ประสงค์จะขอแก้ไขข้อมูลให้ติดต่อขอรับบริการที่เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล พร้อมกับแนบสำเนาหลักฐานที่ได้รับรองสำเนาถูกต้องแล้ว ดังนี้

- การขอแก้ไขตัวสะกดชื่อ/นามสกุล	}	สำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง (Passport)
- การขอเปลี่ยนชื่อ/นามสกุล		สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ/นามสกุล สำเนาบัตรประชาชนที่เป็นชื่อ/นามสกุลใหม่
- การแจ้งเปลี่ยนที่อยู่ใหม่	}	กรณีศึกษาระดับปริญญาตรี แนบสำเนาทะเบียนบ้านที่อยู่ใหม่ ของผู้ปกครอง กรณีศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แนบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับใหม่ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

การตรวจสอบปฏิทินการศึกษา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและตารางสอบ

(ชั้น 2) โทร. 0 5394 8919

ในกรณีที่มีความประสงค์จะตรวจสอบกำหนดการ เช่น การเปิด-ปิดภาคการศึกษา วันเข้าชั้นเรียนในแต่ละภาคการศึกษา การลงทะเบียน กระบวนวิชา การเพิ่ม-ถอนกระบวนวิชา สามารถตรวจสอบได้จากปฏิทินการศึกษา ประจำปีการศึกษา โดยสืบค้นได้ที่ www.reg.cmu.ac.th ข่าวปฏิทินการศึกษา

การตรวจสอบวัน เวลา สถานที่เรียน และวัน เวลาสอบ กระบวนวิชา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและ
ตารางสอบ (ชั้น 2) และฝ่ายทะเบียนการศึกษาบัณฑิตศึกษา (ชั้น 1)
โทร. 0 5394 8920

สามารถตรวจสอบข้อมูลตารางสอนและตารางสอบในแต่ละ
ภาคการศึกษาได้ที่ www.reg.cmu.ac.th ทั้งนี้ หากมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง
สามารถสอบถามได้ที่ ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและตารางสอบ
สำหรับกระบวนวิชาระดับปริญญาตรี และฝ่ายทะเบียนการศึกษาบัณฑิต
ศึกษา สำหรับกระบวนวิชาระดับบัณฑิตศึกษา หรืองานบริการการศึกษา
ของคณะเจ้าของกระบวนวิชา

การตรวจสอบการใช้หลักสูตรระดับปริญญาตรี

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและ
ตารางสอบ (ชั้น 2) โทร. 0 5394 8920

นักศึกษาที่ประสงค์จะขอทราบรายละเอียดของหลักสูตรและ
กระบวนวิชา หรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เช่น ขอใช้หลักสูตรใหม่
หรือหลักสูตรปรับปรุง ขอใช้วิชาโทและขอใช้กระบวนวิชาแทนกัน สามารถ
สอบถามได้จากอาจารย์ที่ปรึกษา งานบริการการศึกษาของคณะ และ
ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและตารางสอบ

ทั้งนี้ นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ดังนี้

- ข้อมูลหลักสูตรและกระบวนวิชา
- ข้อมูลเกี่ยวกับประกาศวิชาโท และกระบวนวิชาที่ใช้แทนกัน

การโอนและเทียบโอนหน่วยกิต

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและ ตารางสอบ (ชั้น 2) โทร. 0 5394 8921

การโอนและเทียบโอนหน่วยกิต มีดังนี้

1. การโอนหน่วยกิตจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นักศึกษาที่ประสงค์จะขอโอนหน่วยกิตจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถศึกษารายละเอียด วิธีการ เงื่อนไข ขั้นตอนการดำเนินการ ได้ที่ www3.reg.cmu.ac.th/reg-transfer

2. การเทียบโอนหน่วยกิตจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น

นักศึกษาที่ประสงค์จะขอโอนหน่วยกิตจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น สามารถศึกษารายละเอียด วิธีการ เงื่อนไข ขั้นตอนการดำเนินการ ได้ที่ www3.reg.cmu.ac.th/reg-transfer

การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและ ตารางสอบ (ชั้น 2) โทร. 0 5394 8921

นักศึกษาที่ประสงค์จะขอเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถศึกษารายละเอียดวิธีการ เงื่อนไข ขั้นตอนการดำเนินการได้ที่ www3.reg.cmu.ac.th/reg-transfer

การรับรองรายละเอียดเนื้อหากระบวนวิชา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายบริหารหลักสูตร ตารางสอนและตารางสอบ (ชั้น 2) โทร. 0 5394 8922

นักศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ประสงค์ให้รับรองเนื้อหากระบวนวิชาตามหลักสูตร และ Transcript ไปเทียบกระบวนวิชาในสถาบันอื่น ๆ หรือนำไปประกอบการศึกษาต่อต่างประเทศ สามารถติดต่อขอรับบริการได้ที่เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา โดยชำระค่าธรรมเนียมเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัย โดยหนังสือรับรองรายละเอียดเนื้อหากระบวนวิชารับรองครบตามหลักสูตร ชุดละ 300 บาท และหนังสือรับรองรายละเอียดเนื้อหากระบวนวิชารับรองเฉพาะกระบวนวิชา ชุดละ 50 บาท

การลงทะเบียนกระบวนวิชา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี และ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและประมวลผลการศึกษา (ชั้น 1) โทร. 0 5394 8923 หรือ 0 5394 8927

เอกสารที่ต้องใช้ประกอบ สำหรับนักศึกษาใหม่ คือ มขท. 32 (ใบขอลงทะเบียนกระบวนวิชาโดยใช้ตารางเรียนสำเร็จรูป) สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี และ
ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและประมวลผลการศึกษา (ชั้น 1) โทร. 0 5394 8923

ภาคการศึกษาที่นักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนกระบวนวิชาใด ๆ แต่ประสงค์
จะศึกษาค้นคว้าหรือทำกิจกรรมอื่นใด หรือไม่ประสงค์จะลงทะเบียน
กระบวนวิชาใด ๆ ในภาคการศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา นักศึกษา
ต้องดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. พบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบในการลงทะเบียน
2. ลงทะเบียนด้วยตนเองผ่านระบบ Internet ที่ www.reg.cmu.ac.th
3. ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา ภายในกำหนดระยะเวลาตามปฏิทิน
การศึกษา

กรณีการลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัยหลังกำหนด
ให้นักศึกษาดำเนินการดังนี้

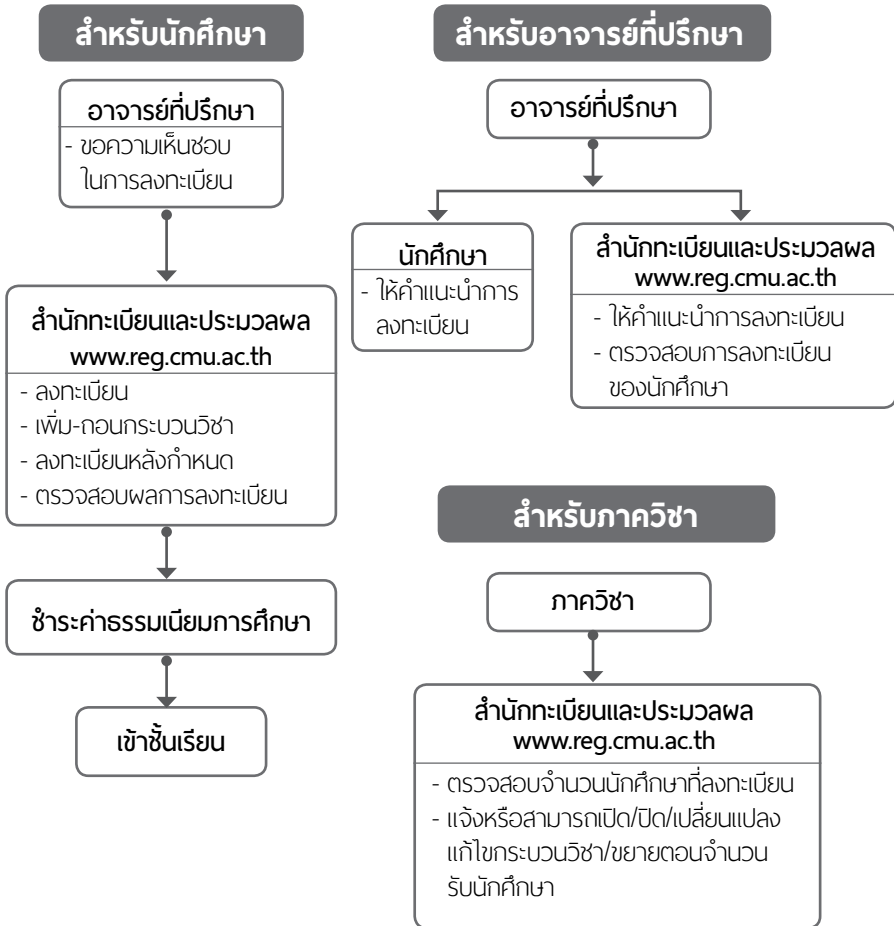
1. เขียนคำร้องโดยใช้แบบฟอร์มคำขอทั่วไป และขอความเห็นชอบ
จากอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ยื่นคำร้องที่ เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียน
และประมวลผล ภายในระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษา
3. ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา นักศึกษาสามารถศึกษาขั้นตอน
ได้จากคู่มือการลงทะเบียนกระบวนวิชา

หมายเหตุ : การลงทะเบียนประเภทนี้บังคับใช้กับนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี รหัส 50... เป็นต้นไป

การเพิ่ม-ถอนกระบวนวิชา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี
และฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและประมวลผลการศึกษา (ชั้น 1)
โทร. 0 5394 8927

ขั้นตอนปฏิบัติ

การถอนกระบวนวิชาโดยได้รับอักษรลำดับชั้น W

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี (ชั้น 1)

โทร. 0 5394 8927

ให้นักศึกษาที่ต้องการถอนกระบวนวิชา (Withdraw) ยื่นใบ มขท. 45 (ใบถอนกระบวนวิชา) ภายในกำหนดเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษา โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการถอนกระบวนวิชาโดยได้รับอักษรลำดับชั้น W ผ่านระบบ Internet ที่ www.reg.cmu.ac.th
2. พิมพ์เอกสารใบ มขท. 45 (ใบถอนกระบวนวิชา) ผ่านระบบ Internet และดำเนินการ ดังนี้
  - 2.1 นักศึกษาลงลายมือชื่อในใบถอนกระบวนวิชา
  - 2.2 นำใบถอนกระบวนวิชาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และลงลายมือชื่อในใบถอนกระบวนวิชา
3. ยื่นใบถอนกระบวนวิชาที่ลงลายมือชื่อแล้วที่ เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล และรับคืนสำเนาใบถอนกระบวนวิชา ส่วนที่ระบุว่า สำหรับนักศึกษา เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน
4. ตรวจสอบการยืนยันการถอนกระบวนวิชาภายหลังยื่นใบถอนกระบวนวิชาผ่านระบบ Internet ที่ www.reg.cmu.ac.th หากมีสัญลักษณ์อักษรลำดับชั้น W ปรากฏ แสดงว่า การถอนกระบวนวิชานั้นสมบูรณ์แล้ว

การลงทะเบียนกระบวนวิชาในฐานะผู้เข้าร่วมศึกษา โดยได้รับอักษรลำดับชั้น V

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี (ชั้น 1)

โทร. 0 5394 8927

การขออักษรลำดับชั้น V

1. นักศึกษาที่ประสงค์จะขอเข้าเรียนในฐานะผู้เข้าร่วมศึกษา โดยได้รับอักษรลำดับชั้น V ในกระบวนวิชาใด นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนวิชานั้น และได้ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาแล้ว
2. ดำเนินการลงทะเบียนขอเข้าเรียนในฐานะผู้เข้าร่วมศึกษา (อักษรลำดับชั้น V) และพิมพ์เอกสาร ใบ มขท. 46 ผ่านระบบ Internet ที่ www.reg.cmu.ac.th ภายในระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษา
3. นำใบ มขท. 46 ไปขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และหัวหน้าภาควิชาเจ้าของกระบวนวิชา
4. นำใบ มขท. 46 ยื่นที่เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล ภายในระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษา
5. นำใบ มขท. 46 ส่วนที่ 2 ไปยื่นต่ออาจารย์ผู้สอน เพื่อเป็นหลักฐานการขอเข้าเรียนในฐานะผู้เข้าร่วมศึกษา
6. เก็บใบ มขท. 46 ส่วนที่ 3 ไว้เป็นหลักฐาน

การขอเปลี่ยนอักษรลำดับชั้น V เป็นการวัดและประเมินผล

1. ขอรับใบคำขอทั่วไปที่คณะ แล้วนำไปขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และหัวหน้าภาควิชาเจ้าของกระบวนวิชา เพื่อขออนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษร
2. นำหลักฐานดังกล่าวไปยื่นที่ เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล ภายในระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษา

การขออักษรลำดับชั้น V จะสมบูรณ์ เมื่อได้ปฏิบัติครบตาม
ขั้นตอนข้างต้นภายในกำหนดเวลาตามปฏิทินของแต่ละ
ภาคการศึกษาเท่านั้น

เมื่อนับจำนวนหน่วยกิตของกระบวนวิชาที่ลงทะเบียน
รวมกับหน่วยกิตขออักษรลำดับชั้น V แล้ว ต้องไม่เกิน 22 หน่วยกิต
ในภาคการศึกษาปกติและไม่เกิน 10 หน่วยกิต ในภาคฤดูร้อน
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี รหัสก่อน 53 และไม่เกิน 9 หน่วยกิต
ในภาคฤดูร้อน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี รหัส 53...เป็นต้นไป
และกระบวนวิชาที่ขออักษรลำดับชั้น V นั้น จะต้องเป็นกระบวนวิชา
ที่ผ่านเงื่อนไขฯ ที่ต้องผ่านก่อนแล้ว

การลงทะเบียนกระบวนวิชาหลังกำหนด (หลังระยะเวลา ลงทะเบียนผ่านระบบ Internet)

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี (ชั้น 1)
โทร. 0 5394 8927

การเตรียมการ

- ให้นักศึกษานำบัตรประจำตัวนักศึกษาไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่
ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี หรือเจ้าหน้าที่เคาน์เตอร์บริการ
ทะเบียนนักศึกษาเพื่อขอรับเอกสารลงทะเบียน (มขท. 42)
- พบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบการลงทะเบียนกระบวนวิชา
- แจ้งความจำนงที่ภาควิชา/เจ้าของกระบวนวิชา และภาควิชา
ได้ลงชื่อใน มขท. 42 ตามช่องวิชาที่นักศึกษาขอลงทะเบียน
- ยื่น มขท. 42 ที่เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียน
และประมวลผล เพื่อบันทึกข้อมูลลงทะเบียนของนักศึกษา และ
ชำระเงิน

ข้อควรทราบ

- กำหนดการเกี่ยวกับการลงทะเบียนหลังกำหนด เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง ปฏิทินการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษานั้น ๆ (ปรากฏในคู่มือการลงทะเบียน (มขท. 30) ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา)

การลงทะเบียนกระบวนวิชา Selected Topics แต่ต่างตอนกระบวนวิชา (ต่างหัวข้อ)

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาบัณฑิตศึกษา (ชั้น 1)

โทร. 0 5394 8930

นักศึกษาต้องดำเนินการดังนี้

1. ลงทะเบียนกระบวนวิชา Selected Topics ด้วยตนเอง 1 ตอน กระบวนวิชาในระบบของการลงทะเบียนล่วงหน้า หรือการลงทะเบียนผ่านระบบ Internet หรือการยื่นเอกสารลงทะเบียนหลังกำหนด ตามขั้นตอน และตามกำหนดการในปฏิทินการศึกษา พร้อมชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาตามระบบของมหาวิทยาลัย
2. นักศึกษาติดต่อเคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา เพื่อแจ้งความประสงค์จะขอลงทะเบียนกระบวนวิชา Selected Topics ต่างหัวข้อ หรือต่างตอนกระบวนวิชา (โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว)
3. ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ ห้องการเงิน เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา
4. เก็บใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน และตรวจสอบรายชื่อในใบสรุปผลการลงทะเบียนที่ส่งไปยังคณะ

การลาพักการศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี (ชั้น 1)

โทร. 0 5394 8925

ภาคการศึกษาปกติที่นักศึกษามีความจำเป็นไม่สามารถลงทะเบียน
กระบวนวิชาเรียนนักศึกษาต้องลาพักการศึกษาเพื่อรักษาสุขภาพ
การเป็นนักศึกษา ภายในกำหนดเวลา 30 วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษา
นักศึกษาต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เข้าสู่ระบบการลาพักการศึกษา เพื่อรักษาสุขภาพการเป็นนักศึกษา
เพื่อบันทึกคำขอลาพักการศึกษาผ่านระบบ Internet ที่
www.reg.cmu.ac.th และพิมพ์ใบคำขอ
2. ลงลายมือชื่อในใบคำขอ และนำไปขอความยินยอมและลายมือชื่อ
จากผู้ปกครองเสนอผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ยื่นใบคำขอที่งานบริการการศึกษาคณะที่นักศึกษาสังกัด เพื่อนำ
เสนอคณบดีเพื่อพิจารณาอนุมัติ
4. ติดต่อเคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียน
และประมวลผล เพื่อชำระค่ารักษาสุขภาพ
5. นำใบเสร็จรับเงินพร้อมใบคำขอยื่นที่ งานบริการการศึกษาคณะ
ที่นักศึกษาสังกัด

การลาออกจากการเป็นนักศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียนการศึกษาปริญญาตรี (ชั้น 1)

โทร. 0 5394 8924

นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ประสงค์จะลาออกจากการเป็นนักศึกษา
ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เข้าสู่ระบบลาออกจากการเป็นนักศึกษา บันทึกคำขอลาพัก
การศึกษาผ่านระบบ Internet ที่ www.reg.cmu.ac.th และ
พิมพ์ใบคำขอ

2. ลงลายมือชื่อในใบคำขอ และนำไปขอความยินยอมและลายมือชื่อจากผู้ปกครองเสนอผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ยื่นใบคำขอที่งานบริการการศึกษาขณะที่นักศึกษาสังกัด เพื่อนำเสนอคณบดี เพื่อพิจารณาอนุมัติ

การรายงานตัวนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายตรวจสอบและรับรองผลการศึกษา
(ชั้น 1) โทร. 0 5394 8935 หรือ 0 5394 8935

นักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาให้รายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาที่ สำนักทะเบียนและประมวลผล ตามระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษา โดยมีขั้นตอนการรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาดังนี้

1. **นักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา** ให้กรอกข้อมูลผ่านระบบ Internet ที่ www1.reg.cmu.ac.th/reg-expect ตามวันที่กำหนดไว้ในปฏิทินการศึกษา พร้อมพิมพ์แบบฟอร์มคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา และตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดให้ถูกต้อง
2. **นำแบบฟอร์มคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ที่พิมพ์ออกมาแล้ว**
  - สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ให้ยื่นชำระค่าธรรมเนียมที่ ธนาคารไทยพาณิชย์ ทุกสาขาทั่วประเทศ
  - สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ยื่นชำระค่าธรรมเนียมที่ ห้องการเงิน เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล
3. **นำแบบฟอร์มคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา และใบเสร็จรับเงิน** ยื่นถ่ายรูปที่ห้องถ่ายรูป เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา และตรวจข้อมูลในหนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษา (ฉบับให้นักศึกษาตรวจสอบ) พร้อมทั้งลงชื่อรับรองความถูกต้อง หากทำไม่ครบขั้นตอนถือว่าการรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา เป็นโมฆะ และต้องดำเนินการรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาถัดไป

4. กรณีที่เคยคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาแล้วไม่สำเร็จการศึกษา

- 4.1 ต้องกรอกข้อมูลการรายงานตัวใหม่ทุกครั้ง ในภาคการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามวันที่กำหนดในปฏิทินการศึกษาผ่านระบบ Internet ที่ www1.reg.cmu.ac.th/reg-expect พร้อมพิมพ์เอกสารที่กรอกข้อมูลแล้ว และตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดให้ถูกต้อง
- 4.2 ชำระเงินค่าธรรมเนียม เฉพาะหนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษา และ Transcript เท่านั้น
- 4.3 ต้องนำเอกสารรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จ และใบเสร็จรับเงินที่ชำระผ่านธนาคาร ยื่นถ่ายรูปที่ห้องถ่ายรูป แคนเตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา และตรวจสอบข้อมูลในหนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษา (ฉบับให้นักศึกษาตรวจสอบ) พร้อมทั้งลงชื่อรับรองความถูกต้อง หากทำไม่ครบขั้นตอนถือว่ารายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จ เป็นโมฆะ และต้องดำเนินการรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จ ในภาคการศึกษาถัดไป

5. การรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา จะสมบูรณ์ครบถ้วน นักศึกษาต้องแจ้งคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาทั้ง 3 แห่ง คือ

- 5.1 ฝ่ายตรวจสอบและรับรองผลการศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล ตามวันและเวลาที่กำหนดให้รายงานตัวว่าจะสำเร็จการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา
- 5.2 งานบริการการศึกษาคณะที่นักศึกษาสังกัด
- 5.3 อาจารย์ที่ปรึกษา

6. การแต่งกายเพื่อถ่ายรูปในวันรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา

- 6.1 สำหรับระดับปริญญาตรี แต่งเครื่องแบบนักศึกษา ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตา และเครื่องประดับ ทรงผมต้องให้เรียบร้อยไม่ปิดตา และผมสีดำเท่านั้น

6.2 สำหรับระดับบัณฑิตศึกษา ให้แต่งกายสุภาพ สวมเสื้อเชิ้ต ไม่มีลวดลาย หรือสวมเสื้อสูทได้ ไม่สวมเครื่องประดับ และแว่นตา

7. การชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา ดังนี้

7.1 ค่าขึ้นทะเบียนปริญญา (ชำระครั้งเดียว) 1,500 บาท

7.2 ค่าหนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษา (จัดส่งทางไปรษณีย์)

7.3 ค่า Transcript (จัดส่งทางไปรษณีย์)

(ชุดแรก ราคา 100 บาท, ชุดที่ 2 ราคา 160 บาท, ชุดที่ 3 ราคา 220 บาท)

7.4 สำหรับคณะที่ต้องใช้ใบประกอบโรคศิลป์ และใบประกอบวิชาชีพให้ขอหนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษา คนละ 3 ชุด

8. นักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ถ้าได้รับอักษรลำดับชั้น P, I และ/หรือ ไม่ประสงค์จะลงทะเบียนกระบวนวิชาใด ๆ ในภาคการศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา นักศึกษาต้องลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัยและชำระค่าธรรมเนียมฯ ก่อนยื่นรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มิฉะนั้นจะไม่มีสิทธิ์รายงานตัวว่าจะสำเร็จการศึกษา

9. นักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ที่ต้องเปลี่ยน/แก้ไขชื่อ-สกุล ให้แจ้งเปลี่ยน/แก้ไขชื่อ-สกุล ได้ที่เคาน์เตอร์บริการทะเบียนนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล ภายในวันสุดท้ายของการศึกษาตามปฏิทินการศึกษา หากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด สำนักทะเบียนและประมวลผลจะไม่ดำเนินการแก้ไขข้อมูลใด ๆ ทั้งสิ้น

10. การอนุมัติให้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาปีละ 3 ครั้ง คือ เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาที่หนึ่ง สิ้นสุดภาคการศึกษาที่สอง และสิ้นสุดภาคฤดูร้อน

11. การรับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยจะจัดพิธีพระราชทานปริญญาบัตรปีละครั้ง โดยจะแจ้งกำหนดการให้ทราบตามที่อยู่ที่ได้บันทึกข้อมูลไว้ในเอกสารรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา และเว็บไซต์สำนักทะเบียนและประมวลผล

การตรวจสอบการสำเร็จการศึกษา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายตรวจสอบและรับรองผลการศึกษา
(ชั้น 1) โทร. 0 5394 8936 หรือ 0 5394 8935

การตรวจสอบการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

1. นักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาต้องพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบกระบวนวิชาที่ได้ลงทะเบียนให้ครบตามหลักสูตรและเงื่อนไขของสาขาวิชา และขอบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงจะรายงานตัวคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาได้
2. สำนักทะเบียนและประมวลผล และงานบริการการศึกษาจะตรวจสอบผลการศึกษาใน มชท. 92 (แบบฟอร์มใบเสนอเพื่อขออนุมัติปริญญา) ดังนี้
  - 2.1 ตรวจสอบกระบวนวิชาให้ครบถ้วนตามโครงสร้างหลักสูตรที่จะสำเร็จการศึกษา
  - 2.2 ตรวจสอบกลุ่มวิชาโทให้เป็นไปตามประกาศฯ เรื่อง การเปิดสอนวิชาโทสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในแต่ละปีการศึกษา
  - 2.3 ตรวจสอบความครบถ้วนของเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาตามขอบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรีที่บังคับใช้สำหรับนักศึกษา

การตรวจสอบการสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

1. นักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาแล้วและเป็นผู้สำเร็จการศึกษาตามมติเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยแล้ว ต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสภาวิชาการของมหาวิทยาลัย จึงจะถือว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาโดยสมบูรณ์
2. สำหรับรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาฯ ที่ได้รับอนุมัติจากสภาวิชาการ และข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ฝ่ายตรวจสอบและรับรองผลการศึกษาคาดำเนินการจัดทำเอกสารการสำเร็จการศึกษา ได้แก่ หนังสือรับรองคุณวุฒิ และใบระเบียบถาวร ให้แก่นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาภายใน 3 สัปดาห์
3. นักศึกษาสามารถตรวจสอบรายชื่อและวันที่สำเร็จการศึกษาได้ที่ www.reg.cmu.ac.th

การรายงานตัวขึ้นทะเบียนบัณฑิตเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายตรวจสอบและรับรองผลการศึกษา
(ชั้น 1) โทร. 0 5394 8933 หรือ 0 5394 8935

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะมีกำหนดการให้รายงานตัวขึ้นทะเบียนบัณฑิตที่ สำนักทะเบียนและประมวลผล ในแต่ละปีผ่านระบบ Internet ที่ www1.reg.cmu.ac.th/reg-diploma สำหรับบัณฑิตที่ประสงค์เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ให้ปฏิบัติ ดังนี้

1. ตรวจสอบรายชื่อที่ www1.reg.cmu.ac.th/reg-diploma ตามคณะที่บัณฑิตสังกัด
2. เข้าระบบด้วยรหัสนักศึกษา และเลขบัตรประจำตัวประชาชน
3. พิมพ์เอกสารการรายงานตัวขึ้นทะเบียนบัณฑิต
4. ยืนยันบัตรประจำตัวประชาชนและเอกสารการรายงานตัวขึ้นทะเบียนบัณฑิต เพื่อสแกนบาร์โค้ดเข้ารายงานตัวฯ ในวันรายงานตัวตามประกาศ

5. บัณฑิตลงชื่อในแฟ้มตามคณะ
6. สแกนบาร์โค้ดออก
7. คืนเอกสารการรายงานตัวฯ ตามคณะ
8. รับสูจิบัตรและบัตรเชิญผู้ปกครอง พร้อมเข็มวิทยฐานะ
สำหรับบัณฑิตที่ไม่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ให้ปฏิบัติ ดังนี้
  1. หากต้องการรับปริญญาบัตรด้วยตนเอง ให้มาติดต่อขอรับ
 หลังเสร็จสิ้นงานพระราชทานปริญญาบัตรที่ ฝ่ายตรวจสอบ
 และรับรองผลการศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล
  2. กรณีขอรับแทนให้นำสำเนาบัตรประชาชนของเจ้าของปริญญาบัตร
 ที่เซ็นรับรองสำเนา และมอบฉันทะ นำมายื่นขอรับปริญญาบัตรแทน
  3. หากต้องการให้สำนักทะเบียนฯ จัดส่งปริญญาบัตรให้ดำเนินการ
 ดังนี้
    - 3.1 กรอกที่อยู่สำหรับจัดส่งที่ www1.reg.cmu.ac.th/reg-diploma
    - 3.2 พิมพ์เอกสารการชำระเงิน นำไปชำระเงินที่ธนาคาร
 ไทยพาณิชย์ทุกสาขาทั่วประเทศ
 (ค่าจัดส่งปริญญาบัตร 100 บาท จัดส่งทางไปรษณีย์
 แบบลงทะเบียน)

การขอเอกสารสำคัญทางการศึกษา ที่เคาน์เตอร์บริการ ทะเบียนนักศึกษา

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายตรวจสอบและรับรองผลการศึกษา
 (ชั้น 1) โทร. 0 5394 8934 - 36

นักศึกษา บัณฑิต ผู้ปกครอง หรือผู้แทนที่มีความประสงค์จะขอ
 เอกสาร ให้ปฏิบัติดังนี้

1. กรณีติดต่อด้วยตนเอง ให้แสดงบัตรประจำตัวนักศึกษา
 หรือบัตรประจำตัวที่ทางราชการออกให้

2. กรณีขอเอกสารแทน ให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวที่ทางราชการออกให้ของเจ้าของเอกสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง และมอบฉันทะให้ดำเนินการขอเอกสารแทน และแสดงบัตรประจำตัวที่ทางราชการออกให้ของผู้ขอเอกสารแทน

ค่าธรรมเนียมสำหรับการขอเอกสาร ดังนี้

- รับเอง ชดละ 50 บาท
- ค่าส่งทางไปรษณีย์ในประเทศ ชดละ 100 บาท
- ค่าส่งต่างประเทศ ชดละ 250 บาท

การขอเอกสารสำคัญทางการศึกษาออนไลน์

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายตรวจสอบและรับรองผลการศึกษา

(ชั้น 1) โทร. 0 5394 8934 - 36

ให้บริการนักศึกษา และผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถขอเอกสารสำคัญทางการศึกษาออนไลน์ได้ที่ www1.reg.cmu.ac.th/reg-document

.....

ปัญหาของนักศึกษา
กับกฎหมายที่อาจารย์
ที่ปรึกษาควรรู้ : การละเมิด
ทางเพศกับความผิด
อาญา วินัย และจริยธรรม

อรัญ กันธิยะ *

กองกฎหมาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2561 ได้มีการลงข่าวในโซเชียลว่า นักแสดงชาวเกาหลีใต้และเป็นอาจารย์สอนวิชาการแสดงในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย หลังจากถูกเปิดโปงจากผู้หญิงจำนวน 10 รายที่ให้หลักฐานกับตำรวจ โดยกล่าวหาว่า นักแสดงดังกล่าวได้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศกับตน ซึ่งในจำนวน 8 ราย เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่นักแสดงดังกล่าวเป็นอาจารย์สอน ต่อมาเมื่อเดือนมิถุนายน 2561 ได้มีข่าวชื่อคสนันโซเซี่ยลในประเทศจีน

---

* นิติกรเชี่ยวชาญ และหัวหน้างานวินัยและจริยธรรม กองกฎหมาย สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โดยนักเรียนสาวคนหนึ่งในประเทศจีนได้โพสต์ข้อความเปิดโปงว่า ตนได้ถูกอาจารย์ที่เป็นติวเตอร์กระทำการล่วงละเมิดทางเพศ แต่ตนไม่กล้าบอกใคร จึงได้โพสต์ข้อความเพื่อเปิดโปงพฤติกรรมของอาจารย์ท่านนี้ไว้ที่ได้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศของตนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งหมด เพื่อเตือนสติให้แก่ผู้หญิงทุกคน หลังจากนั้นประมาณสองวัน อาจารย์ดังกล่าวได้จบชีวิตตนด้วยการแขวนคอตัวเองที่สวนสาธารณะ ซึ่งในประเทศไทยก็มีข่าวการล่วงละเมิดทางเพศเช่นเดียวกัน ได้แก่ ข้าราชการระดับสูงในกระทรวงสาธารณสุขกระทำการล่วงละเมิดทางเพศลูกจ้างสาว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นคู่กับนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และพานักเรียนดังกล่าวหนีไปจากพ่อแม่ นักศึกษาชายรุ่นพี่ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ล่วงละเมิดทางเพศกับนักศึกษาหญิงรุ่นน้องในมหาวิทยาลัยเดียวกัน โดยนักศึกษาหญิงได้ตัดสินใจโพสต์ข้อความเรื่องราวของตนเองที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศลงในโซเชียล พร้อมทั้งแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินการลงโทษกับนักศึกษารุ่นพี่ดังกล่าว เป็นต้น จากข่าวที่ได้นำเสนอมาข้างต้นทำให้มีความรู้สึกที่สะท้อนจิตใจและไม่อยากที่จะให้เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยของเรา หรือในบ้านเมืองของเรา หรือในที่ไหน ๆ ทั้งสิ้น

ปัญหาทางเพศ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับความรัก ความใคร่ ฐึ่สาวการทำร้าย ข่มขืน ข่มเหงรังแกทางเพศ คุกคามทางเพศ หรือการล่วงละเมิดทางเพศอื่น ๆ เป็นต้น ที่มาของปัญหาทางเพศส่วนหนึ่งเกิดจากกิเลสและตัณหาของมนุษย์ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้อันเกิดจากความไม่รู้ หรือรู้แต่เป็นพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่อาจแก้ไขได้ของแต่ละคน การล่วงละเมิดทางเพศมีต้นเหตุมาจากตัวผู้กระทำความผิดเอง แต่ในบางครั้งก็ยังมีกรโทษเหยื่อผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศว่า เป็นต้นเหตุของการก่อเหตุ เช่น มีพฤติกรรมหรือการแต่งกายที่ล่อแหลมยั่วยวน พุดทำท่าย หรืออยู่ในสถานที่ เวลา และบุคคลที่มีความเสี่ยงกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น การล่วงละเมิดทางเพศเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษตั้งแต่

โทษจำคุกจนถึงโทษประหารชีวิต นอกจากนี้แล้วสำหรับผู้ที่เป็นการชำระหรือพนักงานมหาวิทยาลัยจะถูกลงโทษทางวินัยเพิ่มอีก ได้แก่ โทษปลดออกหรือไล่ออก ส่วนนักศึกษาจะถูกลงโทษทางวินัยเพิ่มอีก ได้แก่ โทษภาคทัณฑ์และคุมความประพฤติ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตั้งแต่หนึ่งภาคการศึกษาถึงสองภาคการศึกษา จนถึงโทษลบชื่อออกจากความเป็นนักศึกษา

ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติการกระทำล่วงละเมิดทางเพศเป็นผิดไว้ในภาค 2 ความผิด ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งบัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดไว้ตั้งแต่มาตรา 276 ถึงมาตรา 287 โดยมีความผิด ได้แก่ ฐานข่มขืนกระทำชำเรา ฐานอนาจาร ฐานเป็นธุระจัดหาเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น

ความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจาร ฐานค้าประเวณี และฐานมีไว้หรือครอบครองเพื่อการค้าหรือแจกจ่ายภาพ หรือวัตถุลามกอนาจาร

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 276 เป็นการกระทำข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น มีโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท แต่ถ้าเป็นการกระทำกับเด็ก หรือผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส หรือเสียชีวิต หรือผู้กระทำได้ใช้อาวุธ หรือมีบุคคลอื่นร่วมกันโถม ผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษสูงขึ้นจนถึงจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

“ข่มขืนกระทำชำเรา” ตามพจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ชื่อความผิดอาญาฐานขืนใจกระทำการร่วมประเวณีกับผู้หญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของตน โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ หรือใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น

“การกระทำชำเรา” ตามมาตรา 276 วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายอาญา หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่นหรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา เดิมกฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำผิดเป็นชาย แต่ในปัจจุบันนี้กฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำผิดเป็นได้ทั้งชายและหญิงตามหลักความเสมอภาคของชายและหญิง ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราจะถือเป็นความผิดสำเร็จนั้น ศาลฎีกาได้วางหลักไว้ว่า ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราจะเป็นความผิดสำเร็งก็ต่อเมื่อของลับของชายล่วงล้ำเข้าไปในของลับของหญิง 1 องคุลี คือ ประมาณครึ่งข้อแรกของนิ้วกลาง โดยชายนั้นไม่ต้องสำเร็จความใคร่ หรือหญิงไม่จำต้องถึงกับเยื่อพรหมจารีหญิงฉีกขาดก็เป็นความผิดสำเร็งแล้ว ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1133/2509 กรณีการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา มีตัวอย่างตามคำพิพากษาศาลฎีกา เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10012/2557 แม้ข้อเท็จจริงตามที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยกระทำกับอวัยวะเพศผู้เสียหาย แต่ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยใช้อวัยวะเพศและนิ้วมือกระทำต่อผู้เสียหาย เมื่อความผิดฐานกระทำชำเราผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคสอง บัญญัติถึงการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำหรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำต่อผู้ถูกระทำเพื่อสำเร็จความใคร่ ซึ่งล้วนเป็นความผิดแล้ว จึงเป็นเพียงข้อแตกต่างที่มีใช้สาระสำคัญ

นอกจากความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราแล้ว ยังมีความผิดฐานกระทำอนาจารตามมาตรา 278 ซึ่งเป็นการกระทำล่วงละเมิดทางเพศ แต่ยังไม่ถึงขั้นข่มขืนกระทำชำเรา กรณีความผิดฐานกระทำอนาจาร มีตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12983/2558 การที่จำเลยแอบติดตั้งกล้องบันทึกภาพไว้ที่ใต้โต๊ะทำงานของโจทก์ร่วม

และบันทึกภาพสรีระร่างกายของโจทก์ร่วมตั้งแต่ช่วงลึนปีจนถึงอวัยวะช่วงขามองเห็นกระโปรงที่โจทก์สวมใส่ ขาท่อนล่างและขาท่อนบนของโจทก์ร่วม โดยที่กล้องบันทึกภาพมีแสงไฟสำหรับเพิ่มความสว่างเพื่อให้มองเห็นภาพบริเวณใต้กระโปรงของโจทก์ร่วมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การกระทำของจำเลยสื่อแสดงให้เห็นถึงความใคร่และกามารมณ์ โดยที่โจทก์ร่วมมิได้รู้เห็นหรือยินยอม อันเป็นการกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศต่อโจทก์ร่วม โดยโจทก์ร่วมตกอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ แม้จำเลยจะมีได้สัมผัสต่อเนื้อตัวร่างกายของโจทก์ร่วมโดยตรง แต่การที่จำเลยใช้กล้องบันทึกภาพใต้กระโปรงโจทก์ร่วมในระยะใกล้ชิด โดยโจทก์ร่วมไม่รู้ตัวย่อมรับฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำโดยประสงค์ต่อผลอันไม่สมควรในทางเพศต่อโจทก์ร่วม โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา 1(6) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งการใช้กำลังประทุษร้ายอันเป็นองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 นอกจากหมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายแล้ว ยังหมายความว่าประทุษร้ายแก่จิตใจด้วย ไม่ว่าจะทำด้วยแรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใดและให้หมายถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ การกระทำของจำเลยดังกล่าว ทำให้โจทก์ร่วมรู้สึกสะเทือนใจอับอายขายหน้า จึงถือว่าการประทุษร้ายแก่จิตใจของโจทก์ร่วมแล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำอนาจารโจทก์ร่วม ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278

สำหรับข้าราชการ และพนักงานมหาวิทยาลัย “*การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ*” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การกระทำใด ๆ หรือพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศที่เป็นการบังคับใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนาด้วยวาจา ข้อความ ท่าทาง แสดงด้วยเสียง รูปภาพ เอกสาร ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งของลามกอนาจารเกี่ยวกับเพศ หรือการกระทำ

อย่างอื่นในทำนองเดียวกัน โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน รำคาญ หรือได้รับความอับอาย หรือรู้สึกถูกละเมิดหรือถูกเหยียดหยาม และให้หมายรวมถึง การติดตามรังควานหรือการกระทำใดที่ก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัย ทางเพศ โดยเฉพาะจากการสร้างเงื่อนงำ ซึ่งมีผลต่อการจ้างงาน การสรรหา หรือการแต่งตั้ง หรือมีผลกระทบต่อผู้เสียหายทั้งในหน่วยงานของรัฐ และเอกชนรวมถึงสถาบันการศึกษา

“ล่วงละเมิดทางเพศ” สำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นในเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นคำพูด สายตา และการใช้ท่าที รวมไปถึงจนถึงการบังคับให้มิเพศสัมพันธ์ หรือ การข่มขืน

“การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ” ตาม กฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. 2553 หมายถึง กระทำการประการใดประการหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) กระทำการด้วยการสัมผัสทางกายที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศ เช่น การจูบ การโอบกอด การจับอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง เป็นต้น

(2) กระทำการด้วยวาจาที่ส่อไปในทางเพศ เช่น วิพากษ์วิจารณ์ร่างกาย พุดหยอกล้อ พุดหยาบคาย เป็นต้น

(3) กระทำการด้วยอากัปกริยาที่ส่อไปในทางเพศ เช่น การใช้สายตาหลวนลาม การทำสัญญาณหรือสัญลักษณ์ใด ๆ เป็นต้น

(4) การแสดงหรือสื่อสารด้วยวิธีการใด ๆ ที่ส่อไปในทางเพศ เช่น แสดงรูปลามกอนาจาร ส่งจดหมาย ข้อความ หรือการสื่อสารรูปแบบอื่น เป็นต้น

(5) การแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่ส่อไปในทางเพศ ซึ่งผู้ถูกกระทำ ไม่พึงประสงค์หรือเดือดร้อนรำคาญ

ข้อกำหนดวินัยและจรรยาบรรณสำหรับข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศมีดังนี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547

มาตรา 44 ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2553

ข้อ 46 การกระทำความผิดวินัยกรณีต่อไปนี้ ถือเป็น การกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ฯลฯ

(10) ล่วงละเมิดทางเพศหรือมีความสัมพันธ์ทางเพศกับนักศึกษา ซึ่งมีใช้คู่สมรสของตน

ฯลฯ

ประมวลจริยธรรมผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ข้อ 22 ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงรักษาความสัมพันธ์กับนักศึกษา ผู้รับบริการ และประชาชนอย่างกัลยาณมิตร

การล่วงเกิน การคุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญ เพื่อสนองความต้องการทางเพศหรือมีความสัมพันธ์ทางเพศกับนักศึกษาซึ่งมิใช่คู่สมรสของตน เป็นการกระทำความผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรงและถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตามข้อกำหนดวินัยและจริยธรรมดังกล่าวสามารถอธิบายได้ ดังนี้ “คู่สมรส” นั้นต้องเป็นการสมรสโดยมีการจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย จึงถือว่าเป็นคู่สมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในกรณีที่ล่วงละเมิดทางเพศกับนักศึกษาหรือนักเรียนซึ่งมิใช่เป็นคู่สมรสที่ถูกต้อง

ตามกฎหมายของตนก็จะมีคามผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานล่วงละเมิดทางเพศหรือมีความสัมพันธ์ทางเพศกับนักศึกษา ซึ่งมีใช้คุ้มครองของตน

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ มีความหมายตามมติคณะรัฐมนตรี และกฎ ก.พ. ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งเป็นการกระทำโดยฝ่ายเดียว คือผู้กระทำเป็นผู้ใช้กำลังหรือวิธีการใด ๆ บังคับขู่เข็ญ หรือใช้อุบายเพื่อให้ตนสำเร็จบรรลุผลตามที่ประสงค์ โดยอีกฝ่ายที่เป็นผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือไม่สมัครใจร่วมด้วย

นอกจากนี้ ก็ยังมีปัญหาทางเพศที่ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำทั้งสองฝ่ายร่วมกัน แต่ไม่ถูกต้องตามศีลธรรมจรรยา ได้แก่ เรื่อง ชู้ เป็นชู้ มีชู้ และชู้สาว ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายไว้ว่า “ชู้” หมายถึง คู่รัก ผู้ล่วงประเวณี การล่วงประเวณี “เป็นชู้” หมายถึง ชายที่ไปล่วงประเวณีด้วยเมียเขา “มีชู้” หมายถึง หญิงยังมีสามีอยู่ไปล่วงประเวณีกับชายอื่น และ “ชู้สาว” หมายถึง รัก ๆ ใคร่ ๆ เชิงกามารมณ์

ในกรณีข้าราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัยมีเรื่องเกี่ยวกับชู้สาว ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่สมควร เพราะทำให้เกิดคำครหาในทาง เป็นที่เสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และทำให้ประชาชนโดยทั่วไปมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ มหาวิทยาลัย และทางราชการ การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว มีองค์ประกอบความผิดดังนี้

(1) เกียรติของพนักงานมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้กระทำประกอบกับพฤติการณ์ในการกระทำของพนักงานผู้นั้น โดยพิจารณาว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดแบบธรรมเนียมของพนักงานที่ดี อันบุคคลที่อยู่ในฐานะและตำแหน่งเช่นนั้นควรประพฤติปฏิบัติเพียงใดหรือไม่

การพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดจะทำให้เสื่อมเสียเกียรติของพนักงานเพียงใดหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้นั้นดำรงอยู่ว่าอยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นที่นับถือเพียงใด

(2) ความรู้สึกของสังคม โดยพิจารณาจากรู้สึกของประชาชนทั่วไปหรือของมหาวิทยาลัยว่า มีความรังเกียจต่อการกระทำนั้น ๆ หรือไม่อย่างไร

(3) เจตนาในการกระทำ โดยพิจารณาว่า ผู้กระทำรู้สำนึกในการกระทำและประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นหรือไม่ หากไม่มีเจตนาก็ไม่ผิด

ตัวอย่าง เช่น นาย ก. ตำแหน่งอาจารย์ มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนางสาว ข. ซึ่งเป็นนักศึกษาและเป็นลูกศิษย์ของนาย ก. ถึงขั้นร่วมประเวณี ทั้งที่ นาย ก. มีคู่สมรสอยู่แล้ว หรือ นาย ง. ตำแหน่งอาจารย์ มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับ นาง จ. ซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ถึงขั้นร่วมประเวณี ทั้งที่ นาง จ. มีครอบครัวอยู่แล้ว เป็นต้น

โทษทางวินัยและจริยธรรม กรณีกระทำความผิดล่วงละเมิดทางเพศ หรือชู้สาวที่ร้ายแรง ถือเป็นการกระทำความผิดวินัยที่ร้ายแรง ผู้กระทำผิดต้องถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออก ตามข้อ 15 แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการลงโทษ การแจ้งคำสั่ง และการรายงานการดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551 ประกอบกับประกาศ ก.พ.อ. เรื่องมาตรฐานการลงโทษทางวินัยข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

สำหรับนักศึกษามีข้อกำหนดวินัยที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดล่วงละเมิดทางเพศไว้ ดังนี้

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยวินัยและการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2553

ข้อ 12 นักศึกษาผู้ใดไม่ถือปฏิบัติตามข้อ 6 ถึงข้อ 11 ดังกล่าวข้างต้น หรือกระทำการหรือมีพฤติการณ์ ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ากระทำผิดวินัย

- (1) ประพฤติผิดศีลธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ
- (2) ประพฤติตนหมกมุ่นในอบายมุข การพนัน การเที่ยวเตร่ ในสถานบริการกลางคืนเป็นอาชญา หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว

ฯลฯ

(6) กระทำความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(7) การกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในมหาวิทยาลัย หรือก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย ฯลฯ

ข้อ 13 การกระทำผิดทางวินัยนักศึกษานในข้อ 12(6) ถึง (8) ให้ถือเป็นการกระทำผิดวินัยร้ายแรง

ฯลฯ

เรื่องทางเพศและเรื่องชู้สาวถือเป็นอบายมุข กรณีนักศึกษากระทำความผิดล่วงละเมิดทางเพศหรือชู้สาวเป็นการประพฤติผิดศีลธรรม จริยธรรม อันทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย อีกทั้งการกระทำผิดทางเพศเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ที่มีโทษทางอาญา การกระทำดังกล่าวจึงเป็นความผิดวินัยร้ายแรงตามข้อ 12 และข้อ 13 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยวินัยและการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งมีโทษทางวินัยในระดับภาคทัณฑ์และคุมความประพฤติเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตั้งแต่หนึ่งภาคการศึกษาถึงสองภาคการศึกษา หรือพักการศึกษามีกำหนดตั้งแต่หนึ่งภาคการศึกษาถึงสี่ภาคการศึกษา หรือระงับการเสนอชื่อให้สำเร็จการศึกษา มีกำหนดตั้งแต่หนึ่งภาคการศึกษาถึงสี่ภาคการศึกษา หรือลบชื่อออกจาก

การเป็นนักศึกษา ตามข้อ 14 ของข้อบังคับเดียวกัน

การละเมิดทางเพศ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสังคมที่มีความร้ายแรง ผู้เสียหายได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และชื่อเสียง ผู้กระทำความผิดได้รับโทษทางอาญาตลอดจนโทษทางวินัยในระดับที่ร้ายแรง ทำให้เสียอนาคต ครอบครัวและมหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบถึงความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติคุณ ซึ่งเป็นผลเสียกับทุกฝ่าย ดังนั้นทุกคนต้องช่วยกันป้องกันไม่ให้เกิดเรื่องดังกล่าวขึ้นไม่ว่าจะเป็นในที่มหาวิทยาลัยของเราหรือในที่ไหน ๆ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ดีที่สุด

การนำเสนอบทความตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนมีเจตนาที่จะให้ทุกท่านได้รับทราบไว้เพื่อเป็นอุทาหรณ์ และหวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแล และช่วยเหลือนักศึกษาเพื่อให้การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุขตลอดไป

.....

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ รวมทั้งมีมาตรฐานและคุณภาพสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕(๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๑ และโดยข้อเสนอแนะของสภาวิชาการ ประกอบกับมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จึงให้ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้สำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป แต่ไม่ใช้บังคับกับ

๒.๑ นักศึกษาที่เข้าศึกษาเพื่อปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต เภสัชศาสตรบัณฑิต สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต

และวิทยาศาสตร์บัณฑิตเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสาขา
วิทยาศาสตร์การสัตวแพทย์

๒.๒ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา
๒๕๖๑

ข้อ ๓ บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใด
ที่มีความกล่าวไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับความในข้อบังคับนี้
ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับฉบับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“คณะ” หมายความว่า คณะ วิทยาลัย หรือ
ส่วนงานวิชาการที่
เรียกชื่ออย่างอื่น
ที่มีการจัดการเรียน
การสอนในระดับ
ปริญญาในสังกัด
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันอุดมศึกษาอื่น
ที่สำนักงานคณะ
กรรมการการ
อุดมศึกษารับรอง
มาตรฐานการศึกษา

ข้อ ๕ คุณสมบัติและเงื่อนไขการเข้าเป็นนักศึกษา

๕.๑ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ
เทียบเท่า เว้นแต่หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ต้องสำเร็จการศึกษาระดับ
อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรอื่น ๆ ที่เทียบเท่า และไม่เป็นโรค
หรือภาวะอันเป็นอุปสรรคในการศึกษา

๕.๒ นักศึกษาที่โอนย้ายจากสถาบันอุดมศึกษา ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๕.๑ และได้ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเดิม ไม่น้อยกว่า ๑ ปีการศึกษา

๕.๓ นักศึกษาเพื่อปริญญาที่สอง ต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา

๕.๔ เงื่อนไขเพิ่มเติมอื่น ๆ ตามที่คณะหรือสาขาวิชา กำหนด โดยความเห็นชอบของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖ การสอบคัดเลือกหรือการคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษา

๖.๑ มหาวิทยาลัยจะสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๕ เข้าเป็นนักศึกษาเป็นคราว ๆ ไป ตามระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัย

๖.๒ มหาวิทยาลัยอาจสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัยหรือรัฐบาล

ข้อ ๗ ประเภทของนักศึกษา

๗.๑ นักศึกษาเต็มเวลา หมายถึง นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๕ ซึ่งมหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาในหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา

๗.๒ นักศึกษาสมทบ หมายถึง นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับให้ลงทะเบียนกระบวนวิชาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย หรือทำการวิจัย โดยไม่มีสิทธิ์รับปริญญาจากมหาวิทยาลัย

ข้อ ๘ การรับโอนนักศึกษา

๘.๑ มหาวิทยาลัยอาจพิจารณารับโอนนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา หรือสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ เข้าเป็นนักศึกษาได้ โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีกระบวนวิชาที่ได้เรียนมาแล้วจากสถาบันอุดมศึกษาเดิม เทียบได้กับกระบวนวิชาในมหาวิทยาลัย ตามแผนการศึกษาของสาขาวิชาที่จะรับโอนมาโดยได้เป็น หน่วยกิตสะสม ไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

และมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยของกระบวนวิชาที่เทียบโอนทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๒.๕๐ การเทียบโอนหน่วยกิตให้นำความตามข้อ ๙ มาใช้โดยอนุโลม ทั้งนี้ ต้องมีจำนวนหน่วยกิตที่เรียนในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหมดของหลักสูตร และระยะเวลาการศึกษาต้องไม่เกิน ๒ เท่าของแผนการศึกษา โดยนับตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเดิม

(๒) นักศึกษาที่ขอโอนต้องยื่นคำร้องต่อมหาวิทยาลัยตามแบบที่กำหนด และติดต่อขอให้สถาบันอุดมศึกษาเดิมจัดส่งระเบียบผลการเรียน และรายละเอียดเนื้อหากระบวนวิชาที่ได้เรียนไปแล้วมายังมหาวิทยาลัยโดยตรง โดยส่งถึงมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า ๔๕ วันก่อนเปิดภาคการศึกษาที่นักศึกษาประสงค์จะโอนมาเรียน

(๓) มหาวิทยาลัยจะพิจารณารับโอนโดยความเห็นชอบของคณะ ภาควิชาหรือสำนักวิชา และ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จำนวนรับนักศึกษาและการรับโอนให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะหรือสาขาวิชาประกาศไว้

๘.๒ การรับโอนนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๙ การโอนและการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ

๙.๑ การโอนหน่วยกิตกระบวนวิชาของมหาวิทยาลัยหรือการเทียบโอนหน่วยกิตจากสถาบันอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

๙.๒ มหาวิทยาลัยจะพิจารณาโอน หรือเทียบโอนกระบวนวิชาที่เรียนมา โดยความเห็นชอบของคณะ ภาควิชาหรือสำนักวิชา และ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

๙.๓ กระบวนวิชาที่จะเทียบโอนหน่วยกิตเป็นหน่วยกิตสะสมเพื่อการสำเร็จการศึกษาได้ ต้องมีเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับเดียวกันกับ

กระบวนวิชาของมหาวิทยาลัย และจะต้องมีผลการเรียนเทียบได้ไม่ต่ำกว่า
อักษรลำดับชั้น C หรือ S หรือ CX ตามเกณฑ์การบันทึกผลในกรณีกระบวน
วิชาที่ได้รับการยกเว้นการเรียน หรืออักษรลำดับชั้น CE, CP, CS และ CT
ตามเกณฑ์การบันทึกผลในกรณีได้รับการเทียบโอนผลการเรียนจาก
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบ

๙.๔ กระบวนวิชาที่จะโอนหรือเทียบโอนหน่วยกิตได้
ต้องเป็นกระบวนวิชาเดิมที่เคยศึกษาไว้ไม่เกิน ๕ ปี นับตั้งแต่ภาคการศึกษา
ที่ลงทะเบียนกระบวนวิชานั้น กระบวนวิชาที่ได้รับการอนุมัติให้โอนหรือ
เทียบโอนให้บันทึกผลการเรียนเป็นอักษรลำดับชั้น CX

อักษรลำดับชั้น C, S, CE, CP, CS, CT และ CX มีความหมาย
ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๖.๔

ข้อ ๑๐ การศึกษาเพื่อปริญญาที่สอง

๑๐.๑ มหาวิทยาลัยจะพิจารณารับนักศึกษาตามความเห็นชอบ
ของคณะ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามประกาศที่คณะกำหนด

๑๐.๒ การแสดงความจำนงขอเข้าศึกษา นักศึกษาต้องยื่น
คำร้องต่อมหาวิทยาลัยตามแบบที่กำหนด โดยส่งถึงมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า
๔๕ วัน ก่อนเปิดภาคการศึกษาของปีการศึกษาที่นักศึกษาประสงค์จะมาเรียน

๑๐.๓ การโอนหรือการเทียบโอนหน่วยกิต

(๑) กระบวนวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วทั้งหมดในปริญญาเดิม
จะได้รับพิจารณาโอนหรือเทียบโอนเฉพาะเท่าที่ใช้ได้ในแผนการศึกษา
ของสาขาวิชาใหม่ กระบวนวิชาที่โอนหรือเทียบโอนหน่วยกิตไม่ได้
ให้ตัดออก

(๒) การโอนหรือเทียบโอนหน่วยกิตให้เป็นไปตาม
ประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๑ การรายงานตัวเป็นนักศึกษา

๑๑.๑ ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกและผู้ที่ได้รับคัดเลือก
ตามข้อ ๖ ข้อ ๘ และ ข้อ ๑๐ ให้รายงานตัวเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา

พร้อมด้วยหลักฐานต่างๆ ตามวัน เวลา ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาที่บรรลุนิติภาวะแล้ว
สามารถรับรองตนเองได้โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ปกครองรับรอง

๑๑.๒ ผู้ที่ไม่มารายงานตัวภายใน ๑๐ วันทำการ นับจาก
วันสุดท้ายที่กำหนดให้รายงานตัว ถือว่าสละสิทธิ์การเข้าเป็นนักศึกษา

ข้อ ๑๒ ระบบการศึกษา

มหาวิทยาลัยยึดหลักว่านักศึกษาทุกคนมีความสามารถ
เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และนักศึกษามีความสำคัญที่สุด กระบวนการ
จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ
เต็มตามศักยภาพ มหาวิทยาลัยใช้ระบบสหวิทยาการโดยให้คณะ ภาควิชา
หรือสำนักวิชาที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาใดให้การศึกษาในสาขาวิชา
นั้นแก่นักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย สาขาวิชาหนึ่ง ๆ ที่จัดสอนในมหาวิทยาลัย
ประกอบด้วยหลายกระบวนวิชา

๑๒.๑ มหาวิทยาลัยอาจจัดการศึกษา ๒ รูปแบบคือ การศึกษา
ในระบบ และการศึกษาดตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนด
จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและ
ประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษาดตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน
ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส
โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่ง
ความรู้อื่น ๆ สำหรับจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนรู้ของแต่ละ
กระบวนวิชาให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

๑๒.๒ มหาวิทยาลัยใช้ ระบบทวิภาค หรือระบบ
หน่วยการศึกษา (module)

(๑) ระบบทวิภาค คือ ระบบที่แบ่งการศึกษาใน ๑ ปี
การศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาการศึกษา

ภาคการศึกษาละไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ และอาจมีภาคฤดูร้อนซึ่งเป็นภาคการศึกษาไม่บังคับ ใช้ระยะเวลาการศึกษาประมาณ ๖ สัปดาห์ โดยจัดจำนวนชั่วโมงเรียนของแต่ละกระบวนวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ

ทั้งนี้ อาจมีภาคฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาบังคับสำหรับหลักสูตรที่กำหนดแผนการศึกษาในภาคฤดูร้อน

ในกรณีที่หลักสูตรสาขาวิชาใดประกอบด้วยกระบวนวิชาที่จำเป็นต้องเปิดสอนในภาคฤดูร้อนเพื่อการฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษา หรือโครงการ หรือกรณีศึกษา การบริหารและการจัดการกระบวนวิชานั้น ไม่ถือเป็นการศึกษาภาคฤดูร้อน แต่ให้ถือเสมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาคการศึกษาปกติ

(๒) ระบบหน่วยการศึกษา คือ ระบบที่แบ่งช่วงการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหัวข้อการศึกษา โดยมีปริมาณการเรียนรู้จำนวนชั่วโมง และจำนวนหน่วยกิต เทียบเท่ากับเกณฑ์กลางของระบบทวิภาค

๑๒.๓ มหาวิทยาลัยใช้ระบบหน่วยกิตในการดำเนินการศึกษาจำนวนหน่วยกิต บ่งถึงปริมาณการศึกษาของแต่ละกระบวนวิชา การกำหนดหน่วยกิตกระบวนวิชาให้เทียบเกณฑ์กลางของระบบทวิภาคดังนี้

(๑) การเรียนการสอนภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหา ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตลอดภาคการศึกษาปกติ ไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง เป็นปริมาณการศึกษา ๑ หน่วยกิต

(๒) การเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองหรือปฏิบัติการ ๒-๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตลอดภาคการศึกษาปกติ ระหว่าง ๓๐-๔๕ ชั่วโมง เป็นปริมาณการศึกษา ๑ หน่วยกิต

(๓) การฝึกปฏิบัติ การฝึกงาน การฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษา ที่ใช้เวลาฝึก ๓-๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตลอดภาคการศึกษาปกติ ระหว่าง ๔๕-๙๐ ชั่วโมง เป็นปริมาณการศึกษา ๑ หน่วยกิต

(๔) การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใด ตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ตลอดภาคการศึกษา ปกติ ระหว่าง ๔๕-๙๐ ชั่วโมง เป็นปริมาณการศึกษา ๑ หน่วยกิต

(๕) ในกรณีที่ไม่สามารถใช้เกณฑ์ตามข้อ ๑๒.๓ (๑), (๒), (๓) และ (๔) ได้ มหาวิทยาลัยอาจกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการเรียนการสอน หรือการฝึกปฏิบัติ หรือการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้ปริมาณการเรียนรู้ตามหน่วยกิตที่เหมาะสม

๑๒.๔ มหาวิทยาลัยอาจกำหนดเงื่อนไขที่ต้องผ่านก่อน สำหรับการลงทะเบียนบางกระบวนวิชา เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนกระบวนวิชานั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๒.๕ กระบวนวิชาหนึ่ง ๆ มีรหัสกระบวนวิชา และชื่อกระบวนวิชากำกับไว้

๑๒.๖ รหัสกระบวนวิชาประกอบด้วยชื่อย่อของสาขาวิชา ไม่เกิน ๔ ตัวอักษร และเลขประจำกระบวนวิชา ซึ่งประกอบด้วยเลข ๓ หลัก โดยเลขตัวแรก (หลักร้อย) แสดงถึงระดับของกระบวนวิชา ดังนี้

“๑๐๐-๒๐๐” แสดงถึงกระบวนวิชาระดับพื้นฐาน

“๓๐๐-๕๐๐” แสดงถึงกระบวนวิชาระดับสูง

๑๒.๗ ในกรณีที่ปิดสอนกระบวนวิชาใด ๆ ให้คณะตรวจสอบ จนแน่ใจว่า ไม่มีนักศึกษาตกค้างที่จะลงทะเบียนในกระบวนวิชานั้น และให้คงรหัสกระบวนวิชานั้นไว้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๕ ปี

ข้อ ๑๓ หลักสูตรสาขาวิชา

๑๓.๑ หลักสูตรสาขาวิชาเพื่อปริญญาตรี ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย หรือตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

๑๓.๒ นักศึกษาที่ประสงค์จะขอใช้หลักสูตรปรับปรุง ให้ยื่นคำร้องผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเสนอคณะบดีพิจารณาอนุมัติการขอใช้หลักสูตรปรับปรุงดังกล่าว

ข้อ ๑๔ การลงทะเบียน

๑๔.๑ การลงทะเบียนกระบวนวิชา

มหาวิทยาลัยจัดให้มีการลงทะเบียนกระบวนวิชาในแต่ละภาคการศึกษา โดยคณะจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษา เพื่อทำหน้าที่แนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนแนะนำแนวการศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาและเป็นไปตามเอกัตภาพของแต่ละบุคคล และให้นักศึกษาถือปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) การลงทะเบียนกระบวนวิชา ให้ดำเนินการตามประกาศของมหาวิทยาลัย หากนักศึกษาลงทะเบียนกระบวนวิชาหลังวันที่มหาวิทยาลัยกำหนด จะต้องถูกปรับตามระเบียบว่าด้วยค่าธรรมเนียมการศึกษา

(๒) การลงทะเบียนกระบวนวิชาหลังกำหนดให้กระทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินการศึกษา หากพ้นกำหนดนี้ มหาวิทยาลัยจะยกเลิกสิทธิ์การลงทะเบียนกระบวนวิชาในภาคการศึกษานั้น

(๓) การลงทะเบียนกระบวนวิชาจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยได้รับหลักฐานครบถ้วนแล้ว
ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นการขอรับคืนค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยค่าธรรมเนียมการศึกษา

(๔) กระบวนวิชาใดที่เคยได้อักษรลำดับชั้น C หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่า หรือเคยได้อักษรลำดับชั้น S, CE, CP, CS, CT และ CX จะลงทะเบียนกระบวนวิชานั้นหรือกระบวนวิชาที่มีเนื้อหาเทียบเท่ากันซ้ำอีกไม่ได้ หากมีการลงทะเบียนซ้ำให้ถือเป็นการลงทะเบียนที่ผิดเงื่อนไข
เว้นแต่กรณีที่เคยได้อักษรลำดับชั้น C หรือ C+ ในกระบวนวิชาในสาขาวิชาเอก จะลงทะเบียนกระบวนวิชาดังกล่าวซ้ำอีกก็ได้

(๕) กระบวนวิชาใดที่ได้รับอักษรลำดับชั้น I หรือ P นักศึกษาต้องไม่ลงทะเบียนกระบวนวิชานั้นซ้ำอีก

(๖) สำหรับนักศึกษาเต็มเวลา การลงทะเบียนกระบวนวิชาในแต่ละภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาต้องลงทะเบียนกระบวนวิชา

ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต แต่ไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต สำหรับภาคฤดูร้อน นักศึกษาจะลงทะเบียนกระบวนวิชาได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

(๗) ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น นักศึกษาอาจลงทะเบียนน้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ในภาคการศึกษาปกติได้ โดยให้คณบดีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

(๘) การลงทะเบียนกระบวนวิชาสหกิจศึกษา หรือ กระบวนวิชาที่มีลักษณะการฝึกวิชาชีพหรือการฝึกงานที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษา ให้มีจำนวนหน่วยกิตลงทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาของหลักสูตรสาขาวิชานั้น

(๙) ในกรณีนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ในภาคการศึกษานั้น นักศึกษาอาจลงทะเบียนเกินกว่า ๒๒ หน่วยกิต ในภาคการศึกษาปกติ หรือเกินกว่า ๙ หน่วยกิต ในภาคฤดูร้อนได้ โดยให้คณบดีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

(๑๐) นักศึกษาอาจลงทะเบียนเข้าร่วมศึกษาระบวนวิชาใด ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ได้ หากอาจารย์ผู้สอนและหัวหน้าภาควิชาหรือสำนักวิชาที่กระบวนวิชานั้นสังกัดยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ยื่นหลักฐานนั้นต่อมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษจะได้รับอักษรลำดับชั้น V

หากนักศึกษาลงทะเบียนกระบวนวิชาเพื่อขอรับอักษรลำดับชั้น V แล้ว ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงเพื่อขอรับการวัดและประเมินผล เป็นอักษรลำดับชั้นที่มีการนำมาคิดค่าลำดับชั้นหรืออักษรลำดับชั้น S หรือ U ให้ปฏิบัติตามประกาศของมหาวิทยาลัย

กระบวนวิชาใดที่นักศึกษาเคยลงทะเบียนและได้อักษรลำดับชั้น V นักศึกษาจะลงทะเบียนกระบวนวิชานั้นซ้ำอีกไม่ได้ หากมีการลงทะเบียนกระบวนวิชานั้นซ้ำ ให้ถือเป็นการลงทะเบียนที่ผิดเงื่อนไข ยกเว้นกรณีย้ายสาขาวิชา และกระบวนวิชานั้นเป็นกระบวนวิชาที่อยู่ในหลักสูตรสาขาวิชาใหม่

(๑๑) การลงทะเบียนที่ผิดเงื่อนไขให้ถือว่าการลงทะเบียนนั้นเป็นโมฆะ และกระบวนการวิชาที่ลงทะเบียนผิดเงื่อนไขนั้นให้ได้รับอักษรลำดับชั้น W

(๑๒) กรณีที่ได้รับอักษรลำดับชั้น I หรือ P และประสงค์จะขอรับการวัดและประเมินผลเพื่อแก้เป็นอักษรลำดับชั้นที่สมบูรณ์ แต่ไม่ประสงค์จะลงทะเบียนกระบวนการวิชาอื่น ให้นักศึกษาลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย

อักษรลำดับชั้นมีความหมายตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๖.๔

๑๔.๒ การลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย

นักศึกษาที่ไม่ได้ลงทะเบียนกระบวนการวิชาใด ๆ แต่ในภาคการศึกษานั้นประสงค์จะใช้บริการของมหาวิทยาลัยในการศึกษาค้นคว้าหรือทำกิจกรรมอื่นใด ให้ดำเนินการลงทะเบียนเพื่อใช้บริการ และชำระค่าธรรมเนียมเพื่อใช้บริการตามประกาศของมหาวิทยาลัย

๑๔.๓ การลงทะเบียนของนักศึกษาสมทบ ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๕ การเพิ่มและการถอนกระบวนการวิชาให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๖ การวัดและประเมินผลการศึกษา

๑๖.๑ มหาวิทยาลัยจัดให้มีการวัดผลการศึกษาในกระบวนการวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนภาคการศึกษาละไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง เมื่อได้ทำการประเมินผลการศึกษากระบวนการวิชาใดเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว ให้ถือว่าการเรียนกระบวนการวิชานั้นสิ้นสุดลง

๑๖.๒ นักศึกษาต้องมีเวลาเรียนแต่ละกระบวนการวิชา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด จึงจะมีสิทธิ์ได้รับการวัดและประเมินผลในกระบวนการวิชานั้น ทั้งนี้ เว้นแต่อาจารย์ผู้สอนจะพิจารณาให้มีสิทธิ์นั้น

ผู้ไม่มีสิทธิ์ได้รับการประเมินผลตามวรรคแรกจะได้รับอักษรลำดับชั้น F หรือ U เว้นแต่ได้ถอนกระบวนการวิชาภายในระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๖.๓ มหาวิทยาลัยใช้อักษรลำดับชั้นและค่าลำดับชั้นในการวัดและประเมินผลการศึกษาในแต่ละกระบวนวิชา โดยแบ่งการกำหนดอักษรลำดับชั้นเป็น ๓ กลุ่ม คือ อักษรลำดับชั้นที่มีค่าลำดับชั้น อักษรลำดับชั้นที่ไม่มีค่าลำดับชั้น และอักษรลำดับชั้นที่การวัดประเมินผลยังไม่สิ้นสุด

๑๖.๔ อักษรลำดับชั้น ความหมาย และค่าลำดับชั้น

(๑) อักษรลำดับชั้นที่มีค่าลำดับชั้น ให้กำหนดดังนี้

อักษรลำดับชั้น	ความหมาย	ค่าลำดับชั้น
A	ดีเยี่ยม (EXCELLENT)	๔.๐๐
B+	ดีมาก (VERY GOOD)	๓.๕๐
B	ดี (GOOD)	๓.๐๐
C+	ดีพอใช้ (FAIRLY GOOD)	๒.๕๐
C	พอใช้ (FAIR)	๒.๐๐
D+	อ่อน (POOR)	๑.๕๐
D	อ่อนมาก (VERY POOR)	๑.๐๐
F	ตก (FAILED)	๐.๐๐

(๒) อักษรลำดับชั้นที่ไม่มีค่าลำดับชั้น ให้กำหนดดังนี้

อักษรลำดับชั้น	ความหมาย
S	เป็นที่พอใจ (SATISFACTORY)
U	ไม่เป็นที่พอใจ (UNSATISFACTORY)
V	เข้าร่วมศึกษา (VISITING)
W	ถอนกระบวนวิชา (WITHDRAWN)
CE	หน่วยกิตที่ได้จากการทดสอบ (CREDITS FROM EXAMINATION)
CP	หน่วยกิตที่ได้จากการเสนอเพิ่มสะสมงาน (CREDITS FROM PORTFOLIO)
CS	หน่วยกิตที่ได้จากการทดสอบมาตรฐาน (CREDITS FROM STANDARDIZED TESTS)

CT	หน่วยกิตที่ได้จากการประเมินหรืออบรม ที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ (CREDITS FROM TRAINING)
CX	หน่วยกิตที่ได้รับการยกเว้นการเรียน (CREDITS FROM EXEMPTION)
(๓)	อักษรลำดับขั้นที่การวัดและประเมินผลยังไม่สิ้นสุด ให้กำหนดดังนี้
อักษรลำดับขั้น	ความหมาย
I	การวัดผลยังไม่สิ้นสุด (INCOMPLETE)
P	การเรียนการสอนยังไม่สิ้นสุด (IN PROGRESS)

๑๖.๕ อักษรลำดับขั้น I แสดงว่า นักศึกษาไม่สามารถเข้ารับการวัดและประเมินผลในกระบวนวิชานั้นให้เสร็จสมบูรณ์ โดยนักศึกษาต้องมีหลักฐานแสดงเหตุผลความจำเป็น ทั้งนี้ การให้อักษรลำดับขั้น I ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้สอนและการอนุมัติจากคณบดีที่กระบวนวิชานั้นสังกัด

นักศึกษาจะต้องดำเนินการขอรับการวัดและประเมินผลเพื่อแก้อักษรลำดับขั้น I ให้สมบูรณ์ ภายใน ๓๐ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษาของภาคการศึกษาปกติหรือภาคฤดูร้อนถัดไปที่นักศึกษาลงทะเบียนกระบวนวิชาหรือลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย หากพ้นกำหนดดังกล่าวมหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนอักษรลำดับขั้น I เป็นอักษรลำดับขั้น F หรือ U

อนึ่ง ในกรณีที่นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาในภาคการศึกษาใด อักษรลำดับขั้น I จะไม่ได้รับการวัดและประเมินผล

๑๖.๖ อักษรลำดับชั้น P แสดงว่า กระบวนวิชานั้นยังมีการเรียนการสอนต่อเนื่องอยู่ ยังไม่มีการวัดและประเมินผลภายในภาคการศึกษาที่ลงทะเบียน โดยให้ใช้เฉพาะกระบวนวิชาฝึกงาน ฝึกภาคสนาม การทำโครงการ หรือกิจกรรมอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

อักษรลำดับชั้น P จะถูกเปลี่ยนเมื่อได้รับการวัดและประเมินผลแล้ว ทั้งนี้ ไม่เกินวันส่งผลการศึกษาของภาคการศึกษาปกติถัดไปที่นั่นศึกษาลงทะเบียนกระบวนวิชาหรือลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย หากพ้นกำหนดดังกล่าว นักศึกษายังไม่ได้รับการวัดและประเมินผลอักษรลำดับชั้น P จะถูกเปลี่ยนเป็นอักษรลำดับชั้น F หรือ U

เว้นแต่ นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาในภาคการศึกษาถัดไป อักษรลำดับชั้น P จะไม่ได้รับการวัดและประเมินผล

๑๖.๗ อักษรลำดับชั้น V แสดงว่า นักศึกษาได้ลงทะเบียนกระบวนวิชาในฐานะผู้เข้าร่วมศึกษา โดยไม่ต้องเข้ารับการวัดและประเมินผลในกระบวนวิชานั้น ตามข้อ ๑๔.๑ (๑๐) แต่ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด หากเวลาเรียนไม่ครบตามที่กำหนดหรือนักศึกษาไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับการเรียนการสอนในกระบวนวิชานั้น อาจารย์ผู้สอนอาจพิจารณาเปลี่ยนอักษรลำดับชั้น V เป็น W

๑๖.๘ อักษรลำดับชั้น W แสดงว่า

(๑) การลงทะเบียนผิดเงื่อนไขและเป็นโมฆะตามข้อ ๑๔.๑ (๑๑)

(๒) การเรียนไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามข้อ ๑๖.๗

(๓) นักศึกษาถูกสั่งพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้น

(๔) นักศึกษาลาออกก่อนวันสุดท้ายของการส่งผลการศึกษาประจำภาคการศึกษานั้น หรือตายก่อนการวัดประเมินผลครั้งสุดท้าย

(๕) นักศึกษาถอนกระบวนวิชาที่ลงทะเบียนภายในระยะเวลาการถอนกระบวนวิชาตามที่กำหนดไว้ในประกาศของมหาวิทยาลัย

(๖) มหาวิทยาลัยอนุมัติให้นักศึกษาถอนทุกกระบวนวิชาที่ลงทะเบียนอันเนื่องมาจากเหตุสุดวิสัยเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการถอนกระบวนวิชา

(๗) นักศึกษาได้รับอักษรลำดับชั้น I หรือ P และมีได้รับการวัดและประเมินผลให้เสร็จสิ้นก่อนการยื่นใบลาออกจากการเป็นนักศึกษา

๑๖.๙ อักษรลำดับชั้น S และ U ใช้สำหรับกระบวนวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้วัดและประเมินผลด้วยอักษรลำดับชั้น S และ U

๑๖.๑๐ อักษรลำดับชั้น CE, CP, CS, และ CT ใช้เฉพาะบางกระบวนวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบ

๑๖.๑๑ อักษรลำดับชั้น CX ใช้เฉพาะบางกระบวนวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ได้รับการยกเว้นการเรียน

๑๖.๑๒ อักษรลำดับชั้น S, U, I, P, V, W, CE, CP, CS, CT และ CX จะไม่ถูกนำมาคำนวณหาค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย (Grade Point Average, GPA)

๑๖.๑๓ การนับหน่วยกิตสะสม เพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

(๑) กระบวนวิชาที่นักศึกษาได้อักษรลำดับชั้น A, B+, B, C+, C, D+, D หรือ S, CE, CP, CS, CT และ CX เท่านั้น จึงจะนับหน่วยกิตของกระบวนวิชานั้นเป็นหน่วยกิตสะสมเพื่อสำเร็จการศึกษา

(๒) ในกรณีที่นักศึกษาลงทะเบียนกระบวนวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว และให้นับเฉพาะครั้งสุดท้าย เพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ยกเว้นกระบวนวิชาที่

มหาวิทยาลัยกำหนดให้ลงทะเบียนซ้ำได้ โดยให้นับเป็นหน่วยกิตสะสมเพื่อการสำเร็จการศึกษาทุกครั้ง

๑๖.๑๔ มหาวิทยาลัยคำนวณค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยจากจำนวนหน่วยกิต และค่าลำดับชั้นของกระบวนวิชาทั้งหมดที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนและมีการวัดและประเมินผลเป็นอักษรลำดับชั้นที่มีค่าลำดับชั้น หากกระบวนวิชาใดลงทะเบียนมากกว่า ๑ ครั้ง ให้คิดทุกครั้ง

๑๖.๑๕ การคำนวณหาค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย ให้นำเอาผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าลำดับชั้นของแต่ละกระบวนวิชา ตามข้อ ๑๖.๑๔ มารวมกัน แล้วหารด้วยผลบวกของจำนวนหน่วยกิตของกระบวนวิชาที่มีการวัดและประเมินผลด้วยอักษรลำดับชั้นที่มีค่าลำดับชั้นทั้งหมดในการหารนี้ให้มีทศนิยม ๒ ตำแหน่ง ในกรณีที่ทศนิยมตำแหน่งที่ ๓ มีค่าตั้งแต่ ๕ ขึ้นไป ให้ปัดค่าทศนิยมตำแหน่งที่ ๒ ขึ้น

๑๖.๑๖ นักศึกษาที่ได้รับอักษรลำดับชั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของแต่ละหลักสูตรสาขาวิชาที่กำหนดไว้ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนในกระบวนวิชานั้นซ้ำอีกจนกว่าจะได้อักษรลำดับชั้นตามที่หลักสูตรสาขาวิชานั้นได้กำหนดไว้

๑๖.๑๗ นักศึกษาที่ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยให้ไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นเป็นการชั่วคราว อาจขอเทียบโอนหน่วยกิตและผลการเรียนมาประเมินรวมกับผลการเรียนในมหาวิทยาลัยได้

กระบวนวิชาที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ต้องมีจำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงภาคทฤษฎีและ/หรือภาคปฏิบัติเทียบเท่า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

๑๖.๑๘ ในกรณีที่มีการร้องเรียน หรือปรากฏข้อมูลว่า การให้อักษรลำดับชั้นในกระบวนวิชาใดไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือไม่เหมาะสม ให้อธิการบดีมีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการสืบสวนหาข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว และให้อธิการบดีมีอำนาจสั่งการตามความเห็นสมควร

ข้อ ๑๗ การลา

๑๗.๑ การลาป่วย

นักศึกษาผู้ใดที่ป่วยจนไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนหรือกำหนดการจัดการเรียนการสอนของกระบวนวิชาได้ ให้ยื่นคำร้องผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปขออนุญาตต่ออาจารย์ผู้สอน

ในกรณีที่นักศึกษาป่วยติดต่อกันตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ให้ยื่นคำร้องพร้อมด้วยใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาลของทางราชการหรือจากสถานพยาบาลเอกชน

๑๗.๒ การลากิจ

นักศึกษาผู้ใดมีกิจจำเป็น ไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนหรือกำหนดการจัดการเรียนการสอนของกระบวนวิชาได้ ให้ยื่นคำร้องผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปขออนุญาตต่ออาจารย์ผู้สอนล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ วัน หากไม่สามารถยื่นใบลาล่วงหน้าได้ ให้ยื่นในวันแรกที่กลับเข้าชั้นเรียน

๑๗.๓ การลาพักการศึกษา

(๑) นักศึกษาต้องขอลาพักการศึกษาในกรณีที่มิได้ลงทะเบียนกระบวนวิชา หรือมิได้ลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย หรือลงทะเบียนไม่สมบูรณ์ หรือถอนทุกกระบวนวิชาที่ลงทะเบียน โดยมิได้รับอักษรลำดับชั้น W

(๒) การลาพักการศึกษา นักศึกษาจะต้องยื่นใบลาตามแบบของมหาวิทยาลัย ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติที่ประสงค์จะลาพักการศึกษา พร้อมด้วยหนังสือยินยอมจากผู้ปกครองผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาถึงคณบดี เพื่อพิจารณาอนุมัติ

สำหรับนักศึกษาที่บรรลุนิติภาวะ ณ วันรายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา สามารถลาพักการศึกษาได้โดยไม่ต้องมีหนังสือยินยอมจากผู้ปกครอง

กรณีนักศึกษาเป็นผู้ที่ลาศึกษาต่อต้องมีหนังสือ
ยินยอมจากหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัด

(๓) นักศึกษาที่ลาพักการศึกษาจะต้องชำระค่าธรรมเนียม
ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

๑๗.๔ การลาออก

นักศึกษาผู้ประสงค์จะขอลาออกต้องยื่นใบลาตามแบบ
ของมหาวิทยาลัย พร้อมหนังสือยินยอมจากผู้ปกครองผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา
ถึงคณบดี แล้วเสนอมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

สำหรับนักศึกษาที่บรรลุนิติภาวะ ณ วันรายงานตัวขึ้น
ทะเบียนเป็นนักศึกษา สามารถลาออกโดยไม่ต้องมีหนังสือยินยอม
จากผู้ปกครองกรณีนักศึกษาเป็นผู้ที่ลาศึกษาต่อต้องมีหนังสือยินยอม
จากหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัด

ขั้นตอนการยื่นใบลาออกให้ เป็นไปตามประกาศ
ของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๘ การย้ายสาขาวิชา

๑๘.๑ การย้ายสาขาวิชาภายในคณะให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์
และ/หรือเงื่อนไขของคณะนั้น

๑๘.๒ การย้ายสาขาวิชาไปคณะอื่นให้ เป็นไปตามเงื่อนไข
ดังต่อไปนี้

(๑) นักศึกษาจะสามารถย้ายสาขาวิชาได้ต้องลงทะเบียน
กระบวนวิชาตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างหลักสูตรในสาขาวิชาเดิมที่สังกัด
และได้รับหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต โดยไม่นับรวมกระบวนวิชา
ที่ได้รับอักษรลำดับชั้น V

(๒) นักศึกษาจะสามารถย้ายสาขาวิชาไปคณะอื่นได้
ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าภาควิชาหรือ
สำนักวิชา และ/หรือหัวหน้าสาขาวิชา และคณบดีคณะเดิม

(ก) การย้ายสาขาวิชาไปคณะอื่น ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสาขาวิชา และคณะนั้น ตามประกาศของมหาวิทยาลัย

(ข) การย้ายสาขาวิชาไปคณะอื่น ให้อยู่ในดุลยพินิจของสาขาวิชาและคณะที่จะรับย้ายไปสังกัดพิจารณาอนุมัติ

(ค) การย้ายสาขาวิชาไปคณะอื่น จะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมการย้ายสาขาวิชา และได้รับการเปลี่ยนรหัสประจำตัวใหม่แล้ว

๑๘.๓ การย้ายสาขาวิชาภายในคณะและต่างคณะ ให้ดำเนินการตามเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษา

กรณีดำเนินการหลังช่วงเวลาที่กำหนด ให้มีผลบังคับใช้ในภาคการศึกษาถัดไป

๑๘.๔ เมื่อนักศึกษาได้ย้ายสาขาวิชาแล้ว กระทบวิชาที่เคยเรียนมาทั้งหมดจะนำมานับเป็นหน่วยกิตสะสมเพื่อการสำเร็จการศึกษา และนำมานับเป็นหน่วยกิตที่เคยลงทะเบียนตามข้อ ๒๐.๙ (๔) รวมทั้งนำมาคำนวณหาค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยในสาขาวิชาใหม่ด้วย

ข้อ ๑๙ การรักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษา

นักศึกษาจะต้องชำระค่าธรรมเนียมเพื่อดำรงไว้ซึ่งสถานภาพนักศึกษา โดยไม่ได้หมายถึงการลงทะเบียนกระบวนวิชา และการลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย

นักศึกษาจะต้องรักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษาดังกรณีต่อไปนี้

๑๙.๑ นักศึกษาที่ลาพักการศึกษา

๑๙.๒ นักศึกษาที่ถูกสั่งพักการศึกษา

๑๙.๓ นักศึกษาที่ได้รับอักษรลำดับชั้น I หรือ P และไม่ประสงค์จะลงทะเบียนกระบวนวิชาใดๆ หรือไม่ได้ลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๒๐ การฟื้นสถานภาพนักศึกษา

นักศึกษาระยะฟื้นสถานภาพนักศึกษาด้วยเหตุดังต่อไปนี้

๒๐.๑ ตาย

๒๐.๒ ลาออก

๒๐.๓ โอนไปเป็นนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา

๒๐.๔ เป็นผู้ที่ไม่ได้รักษาสถานภาพนักศึกษา ตามข้อ ๑๙

๒๐.๕ ขาดคุณสมบัติของการเข้าเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย
ตามข้อ ๕

๒๐.๖ ไม่ลงทะเบียนนกระบวนวิชาภายในเวลาที่มหาวิทยาลัย
กำหนดและมีได้ลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัย และ/หรือ
มิได้ลาพักการศึกษา ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

๒๐.๗ มีความประพฤติไม่สมควรเป็นนักศึกษา หรือกระทำให้
การอันก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย
เห็นสมควรให้ลบชื่อออกจากการเป็นนักศึกษา ตามข้อบังคับว่าด้วยวินัย
นักศึกษา

๒๐.๘ เมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาเต็มเวลาของมหาวิทยาลัย
เป็นเวลาสองเท่าของระยะเวลาตามหลักสูตร กรณีนักศึกษาโอนย้ายให้นับ
ตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเดิม
ทั้งนี้ ให้นับระยะเวลาเมื่อสิ้นสุดภาคฤดูร้อนของปีการศึกษาสุดท้าย

๒๐.๙ มีผลการศึกษาตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

(๑) เมื่อเรียนมาแล้วครบสองภาคการศึกษาปกติ
ยังมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยทั้งหมดไม่ถึง ๑.๕๐

(๒) เมื่อเรียนมาแล้วครบสี่ภาคการศึกษาปกติ ยังมี
ค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยทั้งหมดไม่ถึง ๑.๗๕

(๓) เมื่อเรียนมาแล้วสี่ภาคการศึกษาปกติขึ้นไป
ยังมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยทั้งหมดไม่ถึง ๑.๗๕ ติดต่อกันถึง
สองภาคการศึกษาปกติ

(๔) เมื่อได้เคยลงทะเบียนกระบวนวิชาเรียนและได้รับการโอนหรือเทียบโอนหน่วยกิต โดยได้รับอักษรลำดับชั้นที่มีค่าลำดับชั้น รวมทั้งอักษรลำดับชั้น S, U, V, CE, CP, CS, CT และ CX มาแล้วถึง ๒๔๐ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตร ๔ ปี และ ๓๐๐ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตร ๕ ปี ยังมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยทั้งหมดไม่ถึง ๒.๐๐

ทั้งนี้ ไม่นับรวมจำนวนหน่วยกิตกระบวนวิชาที่ได้รับอักษรลำดับชั้น W

๒๐.๑๐ ได้รับอนุมัติให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

ข้อ ๒๑ การเสนอให้ได้รับปริญญาตรี

๒๑.๑ ในภาคการศึกษาที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษา นักศึกษาต้องยื่นใบรายงานคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาต่อคณะและสำนักทะเบียนและประมวลผลภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินการศึกษาของมหาวิทยาลัย ในแต่ละภาคการศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา

ในกรณีที่นักศึกษาเรียนกระบวนวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว และไม่ได้ยื่นใบรายงานคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษานั้น นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเพื่อใช้บริการของมหาวิทยาลัยและยื่นใบรายงานคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาถัดไปที่ประสงค์จะสำเร็จการศึกษา

๒๑.๒ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอให้ได้รับปริญญาตรี ต้องผ่านเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ต้องเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ให้ครบตามหลักสูตร และเงื่อนไขของสาขาวิชานั้น และต้องไม่มีกระบวนวิชาใดยังคงได้รับอักษรลำดับชั้น I หรือ P

(๒) การศึกษาในระบบทวิภาคต้องใช้เวลาในการเรียนไม่น้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับหลักสูตร ๔ ปี หรือ ๘ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับหลักสูตร ๕ ปี

สำหรับนักศึกษาที่โอนมาจากสถาบันอุดมศึกษา ให้นำเวลาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเดิมและเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมกัน

(๓) มีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยในกระบวนวิชาที่กำหนด เป็นวิชาเอกไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ และมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๒.๐๐

(๔) เข้ารับการทดสอบความรู้และทักษะภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก่อนการสำเร็จการศึกษา ตามประกาศของมหาวิทยาลัย

(๕) สำหรับนักศึกษาผู้ได้รับอนุปริญาหรือเทียบเท่า ที่มาจากสถาบันการศึกษาอื่น

ก. ต้องลงทะเบียนกระบวนวิชา โดยให้มีหน่วยกิต สะสมเพื่อสำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวน หน่วยกิตของหลักสูตร

ข. เงื่อนไขอื่น ๆ เฉพาะสาขาวิชาให้เป็นไปตาม ประกาศของมหาวิทยาลัย

(๖) สำหรับนักศึกษาผู้ได้รับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ที่เข้าศึกษาเป็นนักศึกษาเพื่อปริญญาที่สองของมหาวิทยาลัย ต้องลงทะเบียน กระบวนวิชาในหลักสูตรสาขาวิชาใหม่อีกไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต ทั้งนี้ หน่วยกิตสะสมรวมเพื่อสำเร็จการศึกษาต้องเป็นไปตามที่หลักสูตร สาขาวิชาใหม่กำหนด

(๗) สำหรับนักศึกษาที่ย้ายสาขาวิชาภายในคณะ และต่างคณะ ต้องสังกัดและลงทะเบียนในสาขาวิชาใหม่อย่างน้อย ๒ ภาคการศึกษาปกติ

(๘) ไม่มีหนี้สินใด ๆ ต่อคณะและ/หรือมหาวิทยาลัย

(๙) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยการพิจารณาเกียรติและศักดิ์ของนักศึกษาที่จะเสนออนุมัติให้ได้รับปริญญาประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัย

๒๑.๓ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและเสนอชื่อนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาตามข้อ ๒๑.๑ พร้อมรายละเอียดตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดต่อสาขาวิชาและ/หรือภาควิชาหรือสำนักวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยตามลำดับ เพื่อนำเสนอขออนุมัติปริญญาจากสภามหาวิทยาลัย

๒๑.๔ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอให้ได้รับปริญญาเกียรตินิยมต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามความในข้อ ๒๑.๒ และมีคุณสมบัติเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

(๑) มีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยตลอดหลักสูตร ตั้งแต่ ๓.๕๐ ขึ้นไป จะได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หรือมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยตลอดหลักสูตรตั้งแต่ ๓.๒๕ ถึง ๓.๔๙ จะได้รับเกียรตินิยมอันดับสอง

(๒) ไม่เคยได้รับอักษรลำดับชั้น F หรืออักษรลำดับชั้น U ในกระบวนวิชาใด

(๓) ใช้เวลาศึกษาในมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาของสาขาวิชานั้น โดยเริ่มนับตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ทั้งนี้ไม่นับรวมภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

(๔) สำหรับนักศึกษาที่ย้ายสาขาวิชา ให้นับเวลาที่ศึกษาในสาขาวิชาเดิมและสาขาวิชาใหม่ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาของสาขาวิชาใหม่

(๕) สำหรับนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้โอนหรือเทียบโอนหน่วยกิต หรือได้รับการยกเว้นการเรียนโดยได้รับอักษรลำดับชั้น CE, CP, CS, CT, CX ต้องมีจำนวนการโอนหรือการเทียบโอนหน่วยกิตหรือ

การยกเว้นหน่วยกิตตามประกาศมหาวิทยาลัย รวมไม่เกิน ๑๒ หน่วยกิต และไม่เคยได้รับอักษรลำดับชั้น F หรือ U หรืออักษรลำดับชั้นอื่นใดที่เทียบเท่า ในกระบวนวิชาใด ทั้งในสถาบันอุดมศึกษาเดิมและในมหาวิทยาลัย

(๖) สำหรับนักศึกษาเพื่อปริญญาที่สอง จะได้รับการเสนอให้ได้รับปริญญาเกียรตินิยม จะต้องมีความสัมพันธ์ดังนี้

ก. มีการโอนหรือเทียบโอนหรือยกเว้นกระบวนวิชา ในหลักสูตรให้เท่าเทียมกับหลักสูตรปกติ และการโอนหรือเทียบโอนนั้น นำมานับเป็นหน่วยกิตสะสมเพื่อสำเร็จการศึกษา โดยบันทึกผลการเรียนเป็น CX

การโอนหรือเทียบโอนหรือยกเว้นหน่วยกิต ตามวรรคข้างต้นเกินกว่า ๑๒ หน่วยกิต จะไม่มีสิทธิ์ได้รับการเสนอให้ได้รับปริญญาเกียรตินิยม

ข. ไม่เคยได้รับอักษรลำดับชั้น F หรือ U หรืออักษรลำดับชั้นอื่นใดที่เทียบเท่าในกระบวนวิชาใดในมหาวิทยาลัย

ค. ใช้เวลาศึกษาในมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาของสาขาวิชานั้น ๆ โดยเริ่มนับตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ทั้งนี้ไม่นับรวมภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

(๗) ไม่เคยถูกสั่งพักการศึกษาเพราะกระทำผิดวินัยนักศึกษา

ข้อ ๒๒ การให้เหรียญรางวัลและเกียรติบัตรรางวัลแก่ผู้เรียนดี

ให้คณะเสนอชื่อนักศึกษาที่เรียนดีต่อมหาวิทยาลัย เพื่อขอรับเหรียญรางวัลเรียนดีตลอดหลักสูตรและเกียรติบัตรรางวัลเรียนดี ประจำปี ตามเงื่อนไขต่อไปนี้

๒๒.๑ เหรียญรางวัลเรียนดีตลอดหลักสูตร

(๑) เหรียญทอง

นักศึกษามีสิทธิ์ได้รับเหรียญทองจะต้องเป็นผู้ได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง และมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยทั้งหมด ตั้งแต่ ๓.๗๕ ขึ้นไป

(๒) เหยี่ยงเงิน

นักศึกษาที่มีสิทธิ์ได้รับเหยี่ยงเงินจะต้องเป็นผู้ได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง และมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยทั้งหมดตั้งแต่ ๓.๕๐ ถึง ๓.๗๔

๒๒.๒ เกียรตินิยมบรรณารักษะบัณฑิตประจำปี

นักศึกษาที่มีสิทธิ์ได้รับเกียรตินิยมบรรณารักษะบัณฑิตประจำปีต้องลงทะเบียนกระบวนวิชาสองภาคการศึกษาปกติในปีการศึกษานั้น ไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต เว้นแต่การลงทะเบียนกระบวนวิชาต่ำกว่า ๓๐ หน่วยกิต เป็นไปตามแผนการศึกษาของหลักสูตรสาขาวิชาในปีการศึกษานั้น

ทั้งนี้ การวัดและประเมินผลกระบวนวิชาเหล่านั้นต้องสิ้นสุด และต้องไม่เคยได้รับอักษรลำดับชั้น F หรือ U ในปีการศึกษานั้น และต้องมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยในปีการศึกษานั้น ตั้งแต่ ๓.๕๐ ขึ้นไป ในสองภาคการศึกษาปกติในปีการศึกษานั้น

อนึ่ง สำหรับนักศึกษาที่ขาดคุณสมบัติได้รับเกียรตินิยมบรรณารักษะบัณฑิตเฉพาะกรณีที่มีการวัดและประเมินผลกระบวนวิชาในปีการศึกษานั้นไม่แล้วเสร็จ อันเนื่องจากแผนการศึกษาได้กำหนดไว้ หรือเป็นกรณีที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของนักศึกษา เมื่อการวัดและประเมินผลกระบวนวิชาเหล่านั้นสิ้นสุดลง ให้นักศึกษามีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอต่อคณบดี เพื่อพิจารณาให้เกียรตินิยมบรรณารักษะบัณฑิตประจำปีแก่ตนได้

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่มีความจำเป็น สภามหาวิทยาลัยอาจมีมติให้งดใช้ข้อบังคับนี้ข้อใดข้อหนึ่งได้

ข้อ ๒๔ ให้อธิการบดีรักษาการตามข้อบังคับนี้

ในกรณีพิเศษให้อธิการบดีมีอำนาจสั่งการและปฏิบัติตามที่เห็นสมควรการใดที่มีได้กำหนดตามข้อบังคับนี้ ให้อธิการบดีมีอำนาจออกประกาศ ระเบียบ ตามที่ข้อบังคับกำหนด ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ แล้วรายงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ลงนาม

เกษม วัฒนชัย

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษม วัฒนชัย)

นายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- มีความซื่อสัตย์ สุจริต
- มีความกตัญญู
- มีความเพียร ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง
อย่างเต็มศักยภาพ
- มีระเบียบ วินัย
- มีความเสียสละ จิตอาสา จิตสาธารณะ
- มีความอดทน อดกลั้น อดออม
- มีความศรัทธาการปกครองในระบบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- เคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์
- รู้ รัก สามัคคี
- มีความยึดมั่นที่จะปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ข้อมูลจากประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เรื่อง ข้อกำหนดพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Office of Educational Quality Development Chiang Mai University

239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
239, Huay Kaew Road, Muang District, Chiang Mai, Thailand, 50200
Tel. : 0-5394-1408-9 Fax. : 0-5394-1414, 0-5394-1418